

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**BİLİM SANAT MERKEZLERİNDE GÖREV YAPAN GÖRSEL
SANATLAR ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayşe ÇOBAN

**TRABZON
Ocak, 2022**

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
RESİM-İŞ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**BİLİM SANAT MERKEZLERİNDE GÖREV YAPAN GÖRSEL
SANATLAR ÖĞRETMENLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI
SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

Ayşe ÇOBAN
ORCID: 0000-0003-3395-2713

**Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nce Yüksek Lisans Unvanı
Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

Tezin Danışmanı
Prof. Dr. Abdullah AYAYDIN
ORCID: 0000-0001-7900-9232

TRABZON
Ocak, 2022

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Trabzon Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Ayşe ÇOBAN

25 / 01 / 2022

ÖN SÖZ

Bilim ve Sanat Merkezleri(BİLSEM); Milli Eğitim Bakanlığı, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı olarak ilkokul, ortaokul ve lisede okuyan özel yetenekli öğrencilerin kişisel yeteneklerini ilerletebilecekleri, üst seviyelere taşıyabilecekleri, bu yeteneklerini kullanabilecekleri ve bu yeteneklerini sonucu ortaya çıkan ürünleri sergileyebilecekleri kurumlarıdır. Türkiye’de özel yetenekli öğrenciler için geniş çerçevede ve gelişim alanlarına göre eğitim veren kurumlar “Bilim ve Sanat Merkezleri”dir. BİLSEM’lere alınacak özel yetenekli öğrenciler sınıf öğretmenleri tarafından resim, müzik alanı ve/veya zihinsel alanda özel yetenekli aday olarak gösterilir. Bu alanda sınava giren öğrenciler kuruma yerleştikten sonra alanında yetkin öğretmenlerden eğitim almaktadırlar. Sanat alanında eğitim veren bu öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecinde yaşadıkları sorunlar ve bu sorunlar karşısında ürettikleri çözüm önerileri incelenmiştir. BİLSEM’ler de görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin eğitim süreçlerin de yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri incelenmiş, Trabzon Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır.

Çalışma sürecinde danışmanlığımı yaparak, tez konumun saptanmasında, çalışmamın ilerlemesinde ve yürütülmesinde, bilgi ve tecrübeleri ile bana danışmanlık yapan kıymetli hocam, Prof. Dr. Abdullah AYAYDIN’a ve çalışmama katkıları olan BİLSEM idarecilerine, öğretmenlerine ve manevi desteklerini eksik etmeyen aileme teşekkürlerimi sunarım.

Ocak, 2022
Ayşe ÇOBAN

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÖZET.....	viii
ABSTRACT	x
TABLolar LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR LİSTESİ	xiii
1. GİRİŞ	1
1. 1. Araştırmanın Amacı.....	3
1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi	4
1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1. 4. Araştırmanın Varsayımları.....	4
1. 5. Tanımlar	5
2. LİTERATÜR TARAMASI	6
2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	6
2. 1. 1. Eğitim Nedir?	6
2. 1. 2. Özel Eğitim	6
2. 1. 2. 1. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Birey	7
2. 1. 2. 2. Özel Yetenekli Öğrencilere Neden Özel Eğitim Gereklidir?.....	7
2. 1. 2. 3. Üstün Yeteneklilerin Eğitimi/Özel Yetenekli Birey	8
2. 1. 2. 4. Üstün Yetenekli Bireylerin Sanatsal Özellikleri.....	9
2. 2. Öğretmen Faktörü	10
2. 3. Aile Faktörü	10
2. 4. Sanat Nedir?.....	10
2. 4. 1. Sanat Eğitimi Nedir?	11
2. 4. 2. Özel Eğitim Nedir?	11
2. 5. Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM)	12
2. 5. 1. Öğrenci Tanılama.....	12
2. 6. Zekâ.....	13
2. 6. 1. Zekâ Kuramlarının Sınıflandırılması	14
2. 6. 2. Psikometrik Kuramlar	14
2. 6. 3. Bilişsel Kuramlar	14
2. 6. 4. Bilişsel-Bağlamsal Kuramlar	14
2. 7. Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) ile İlgili Araştırmalar	14

3. YÖNTEM.....	16
3. 1. Yöntem.....	16
3. 1. 1. Araştırma Modeli	16
3. 1. 2. Araştırmanın Çalışma Grubu	17
3. 1. 3. Verilerin Toplanması	18
3. 1. 3. 1. Veri Toplama Araçları	18
3. 1. 3. 2. Veri toplama Süreci	18
3. 1. 3. 3. Verilerin Toplama Süreci ve Uygulama Akışı.....	18
3. 1. 4. Verilerin Analizi	19
4. BULGULAR	20
4. 1. Katılımcıların Mesleki Durumları ile ilgili Bulgular	20
4. 1. 1. Katılımcıların Derslerinde Kullandıkları Teknikler.....	20
3. 2. Katılımcıların BİLSEM Görev Tanımı	21
4. 3. Katılımcıların Özel Yetenekli Çocukların Eğitilmesine Yönelik Aldıkları Eğitim Durumları	22
4. 4. Katılımcıların BİLSEM’İ Tercih Etmeden Önce Kurum ve Verilen Eğitim Hakkında Bilgileri	23
4. 5. Sorunlar ve Çözüm Önerileri ile ilgili Bulgular.....	23
4. 5. 1. Öğrencilere İlişkin Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	23
4. 5. 2. Yönerge Kaynaklı Sorunlar ve Üretilen Çözümler.....	26
4. 5. 3. BİLSEM Öğrenci Velilerine ilişkin Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri.....	28
4. 5. 4. Kurum idarecilerine ilişkin Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	32
4. 5. 5. BİLSEM’de Görev Yapan Diğer Öğretmenlerle Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri.....	36
4. 5. 6. BİLSEM’lerin Alt Yapı Eksikliklerine İlişkin Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	38
4. 5. 7. Öz Yeterlik ve Öz Güvene İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri	43
4. 5. 8. Çalışma Saati ve Günlerine İlişkin Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	48
5. TARTIŞMA	52
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	56
6. 1. Sonuçlar	56
6. 1. 1. Katılımcıların Yaşadıkları Sorunlar ile İlgili Sonuçlar	56
6. 1. 2. Katılımcıların Yaşadıkları Sorunlara Karşı Geliştirdikleri Çözüm Önerileri ile İlgili Sonuçlar.....	57
6. 2. Öneriler	58
6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler.....	58
6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler	58
7. KAYNAKLAR.....	60

8. EKLER.....	64
9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ	66

ÖZET

Bilim Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Özel yetenekli öğrencilerin eğitim kurumlarındaki derslerini aksatmayacak şekilde kişisel yetenek ve becerilerini geliştirebilecekleri ve ilerletebilecekleri kurumlar BİLSEMlerdir. Bu kurumlarda eğitim gören öğrenciler yetenekleri doğrultusunda ortaya çıkardıkları ürünleri sergileme imkânı da bulmaktadırlar. Bu merkezlerin 81 ilde 182 merkezi bulunmaktadır. Bu merkezlerden 63 bin öğrenci yararlanmaktadır. BİLSEMler, Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatında Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığına bağlıdır. Bu merkezlerde eğitim gören öğrenciler yarı zamanlı, okul çıkışlarında ya da hafta sonları eğitim almaktadır. BİLSEM'lere alınacak öğrenciler daha önceden belirlenen bir takvim doğrultusunda öğrencilerin sınıf seviyelerine göre sınıf öğretmenleri tarafından yetenekleri doğrultusunda resim, müzik alanı ve/veya zihinsel alanda özel yetenekli adayı olarak gösterilmektedir.

Öğrenciler bu kurumlarda eğitim alırken aynı zaman da normal eğitim kurumlarında da akran grupları ile eğitim almaktadır. Öğrenciler normal eğitim sürecinin dışında kalan zamanlarında BİLSEM'lerde de yetenekleri doğrultusunda eğitim almaktadır. BİLSEM'ler de öğrencilerin yerleştikleri alanlar merkeze alınarak eğitim süreçleri düzenlenmekte, proje eğitimlerine önem verilmekte ve modüler bir yapıda eğitim imkânları öğrencilere sunulmaktadır.

Sürekli değişen ve gelişen dünya da eğitimin temel hedeflerin biri de bu değişen ve gelişen sürece ayak uyduran ve bu sürece katkı sağlayan bireyler yetiştirmektir. Ülkelerin eğitimde en üst seviye çıkması için gelenek ve geleneklere göre aktarılan eğitim yetersiz kalmakta değişen gelişen teknoloji ve endüstriye uyum sağlayan yaşanan sorunlara çözüm üreten ve bu sürecin için de aktif rol alan bireylere ihtiyacı vardır. Bir toplumun bu süreci sağlıklı bir şekilde ilerletebilmesi için görsel sanatlar dersinin öğrencilerin yaratıcılığını ön plana çıkaran etkinlikler içermesi gerekmektedir. Görsel sanatlar dersi; çocukların bireysel yeteneklerinin gelişmesini katkı sağlamak, özgün fikirler üretmelerini desteklemek, temel sanat bilgilerini yetenekleri doğrultusunda kazandırmayı da amaçlamaktadır. Bilim Sanat Merkezleri'nin resim programları bu amaçları gerçekleştirecek yönergeler içermektedir. Öğretmenler program doğrultusunda öncelikle öğrenciyi merkeze alan, sorunlara farklı yaklaşım, disiplinler arası yaklaşımı benimseyen, sorunların çözümüne odaklanan, öğrencilerin yaratıcılığını ortaya çıkaran, öğrenciyi yetişkinliğe hazırlayan birey odaklı eğitime odaklanmaktadır. Bu anlamda da Bilim Sanat Merkezleri öğrencileri ve öğretmenleri geliştirebilecek, eğitecek seviye de olmalıdır.

Bu araştırma, BİLSEM’ler de eğitim veren görsel sanatlar öğretmenlerinin eğitim sürecinde çeşitli kaynaklardan yaşadıkları sorunları ve ürettikleri çözüm önerilerini de belirlemeyi hedeflemektedir. Bilimsel çalışma da görsel sanatlar öğretmenlerinin derslerinde hangi teknik ve yöntemleri kullandıkları, etkinlikleri nasıl yürüttüklerini, zaman, mevzuat, okul idaresi, öğrenci ve diğer öğretmenler gibi etmenler bakımından sorunların detaylı bir şekilde incelenmesini de amaçlamaktadır.

Verileri elde etmek için nitel araştırma yöntemi belirlenmiş, BİLSEM’ler de 2019-2020 eğitim öğretim yılında görev yapmakta olan gönüllü 21 görsel sanatlar öğretmeni ile mülakat yapılmıştır. Bu çalışmada mülakat formu olarak yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmış. Elde edilen veriler temel düzey ve içerik analizi teknikleri ile analiz edilmiştir.

Elde edilen verilere analiz edildiğinde katılımcıların çoğunun BİLSEM’de kadrolu olarak çalıştıkları, bu kurumlarda çalışmaya başlamadan önce kurum ile genel bilgiye sahip olmadıkları ve özel yetenekli öğrencilere yönelik eğitim almadıkları tespit edilmiştir.

Katılımcılar yaş gruplarına eğitim verirken bireysel farklılıklara göre teknikler kullandıkları tespit edilmiştir. İleri yaş gruplarında dijital teknolojiyi kullanan katılımcılar ve öğrencilerin sınavlardan dolayı derse karşı motivasyon ve ilgilerinin az olduğu, velilerin sınav kaygısından dolayı derse yeterince önem vermediklerini buna bağlı olarak da öğrencilerin devamsızlıklarının arttığı ve derslerin örgün eğitim kurumlarından sonra başlayıp akşam saatlerinde bitmesi gibi sorunlar ileri sürmüşlerdir.

Katılımcılar yaşadıkları sorunlara çözüm olarak birçok yöntem ve teknik geliştirdikleri tespit edilmiştir. Katılımcılar yaşadıkları sorunlardan yola çıkarak birçok önerilerde de bulunmuştur. Katılımcılar idarecilerle yaşadıkları en büyük sorunların başında alanları ile ilgili yeterli bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişler çözüm olarak da idarecilerden en azından birinin bu branştan olması gerektiğini ileri sürmüşlerdir.

Anahtar Kelimeler: BİLSEM, Sanat Eğitimi, Görsel Sanatlar Öğretmen Görüşleri, Üstün Yetenek

ABSTRACT

Problems Encountered by Visual Arts Teachers Working in Science and Art Centers and Suggestions for Solutions

When we look at the history of humanity, when we look at the history of humanity, it is seen that art is very effective. Art has become an indispensable subject of human life since the songs sung, dances performed, cave walls depicting war and hunting scenes and heroic stories told (Özsoy, 2015). Art is a tool that expresses feelings and thoughts by putting them on paper using various materials. Art is universal because it responds to people with different emotions. Art is originality; It reveals the originality of the product, as it belongs to the artist. Science and Art Centers, which are institutions where gifted students are trained, provide the necessary educational environments for students to develop individually and produce products in line with their abilities. Science and Art Centers; Special education institutions affiliated to the Ministry of National Education, General Directorate of Special Education and Guidance Services, where special talented students can develop their individual talents and carry them to higher levels without disrupting their lessons in formal education institutions, use these talents and exhibit the products that result from these talents. In our country, the institutions where gifted students are trained in the widest scope are Science and Art Centers. These centers have 182 centers in 81 provinces. Students studying in these centers receive education part-time, after school or on weekends. Special talented students to be admitted to BİLSEMs, within the framework of the diagnosis calendar determined by the Ministry every year, students from the grade level (primary school 1,2, and 3rd grade) determined by the Ministry, in a maximum of 2 fields, by using the Observation Forms prepared by the Ministry, by their class teachers through the e-school. and/or mentally gifted candidate.

While students receive education in these institutions, they also receive education in regular education institutions with peer groups. Students both continue their normal education with their peer groups and also benefit from the appropriate educational opportunities in BİLSEMs in the remaining time intervals. In these centers, there is a program prepared in a modular structure, in line with the child-centered education approach and taking into account interdisciplinary relations. The programs are prepared under the guidance of teachers and in accordance with the principle of individual learning, and care is taken to ensure that they are prepared in such a way as to develop children's creativity, their ability to approach problems differently and find solutions, and to produce solutions to potential problems that they may encounter in the future. With these programs, it is aimed that children gain in-depth or advanced knowledge, skills, attitudes and behaviors in any discipline, taking into account the interdisciplinary relations. One of the main goals of education in a constantly changing and developing world is to raise individuals who keep up with and contribute to this changing and developing process. In order for the countries to reach the highest level in education, the education given according to the traditions and customs is insufficient, they need individuals who

adapt to the changing, developing technology and industry, find solutions to the problems experienced and take an active role in this process. In order for a society to progress this process in a healthy way, it needs a visual arts course that guides creativity in the best way. Visual arts lesson; It also aims to contribute to the development of children's individual abilities, to support them to produce original ideas, and to gain basic art knowledge in line with their abilities. As one of the areas that reveal the project production phase in Science and Art Centers, the visual arts course educates students for these purposes. In line with the program, teachers primarily focus on individual-oriented education that puts the student in the center, adopts a different approach to problems, an interdisciplinary approach, focuses on the solution of problems, reveals the creativity of the students, and prepares the student for adulthood. In this sense, Science and Art Centers should be at a level that can develop and train students and teachers.

This research also aims to determine the problems experienced by visual arts teachers who teach in BİLSEMs and the solutions they produce from various sources during the education process. The scientific study also aims to examine in detail the techniques and methods that visual arts teachers use in their lessons, how they carry out the activities, and the problems in terms of factors such as time, legislation, school administration, students and other teachers. Qualitative research approach was adopted in the research, and interviews were conducted with 21 volunteer visual arts teachers working in BİLSEMs in the 2019-2020 academic year. In this study, a semi-structured interview form was used as an interview form. The obtained data were analyzed with basic level and content analysis techniques.

When the data obtained were analyzed, it was determined that most of the participants were working in BİLSEM as permanent staff, they did not have general knowledge with the institution before they started working in these institutions and they did not receive training for gifted students.

It has been determined that the participants use techniques according to individual differences while giving education to age groups. Participants and students in advanced age groups who use digital technology have suggested that there is less motivation and interest in the lesson due to exams, that parents do not pay enough attention to the lesson due to exam anxiety, and accordingly, students' absenteeism increases and lessons start after formal education institutions and end in the evening.

It was determined that the participants developed many methods and techniques as a solution to the problems they experienced. The participants also made many suggestions based on the problems they experienced. The participants stated that one of the biggest problems they had with the administrators was that they did not have enough knowledge about their fields, and as a solution, they claimed that at least one of the administrators should be from this branch.

Keywords: BİLSEM, Art Education, Visual Arts Teacher Opinions, Special Talent

TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler	17
2.	Katılımcıların Derslerinde Kullandıkları Resim Teknikler	20
3.	Katılımcıların BİLSEM Görev Tanımlarına İlişkin Görüşleri	21
4.	Katılımcıların Özel Yetenekli Çocukların Eğitimi Hakkında Eğitim Alıp Almadıklarına İlişkin Görüşler	22
5.	Katılımcıların BİLSEM’i Tercih Etmeden Önce Kurum ve Verilen Eğitim Hakkında Bilgi Sahibi Olup Olmadıklarına İlişkin Görüşler	23
6.	Katılımcıların Öğrenci Kaynaklı Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri.....	24
7.	Katılımcıların BİLSEM Yönergesine Ait Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşler	26
8.	Katılımcıların Veli Kaynaklı Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına Dair Görüşler	28
9.	Katılımcıların Veli Kaynaklı Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri	29
10.	Kurum İdarecileri ile Sorun Yaşanıp Yaşanmadığına İlişkin Görüşler	32
11.	Kurum İdarecileri ile Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	33
12.	Katılımcıların BİLSEM’de Görev Yapan Diğer Öğretmenlerle Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşler	36
13.	BİLSEM’lerde Alt Yapı Eksikliğinden Kaynaklı Sorun Yaşanıp Yaşanmadığına İlişkin Görüşler	38
14.	BİLSEM’lerde Alt Yapı Eksikliğinden Kaynaklı Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	39
15.	Katılımcıların Öz Yeterlik ve Öz Güvene Dayalı Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşler	43
16.	Öz Yeterlik ve Özgüvene Dayalı Sorunlar ve Çözüm Önerileri	43
17.	Katılımcıların Çalışma Saati ve Günlerine İlişkin Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşler	48
18.	Çalışma Saati ve Gününe İlişkin Yaşanılan Sorunlar	48

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
BİLSEM : Bilim ve Sanat Merkezi
YÖK : Yükseköğretim Kurulu

1. GİRİŞ

İnsanlık tarihine baktığımızda, sanatın insan hayatı üzerinde çok etkili olduğu görülmektedir. Söylenen şarkılar, yapılan danslar, savaş ve av sahnelerinin resmedildiği mağara duvarları ve anlatılan kahramanlık hikâyeleri sanatı insan yaşamının vazgeçilmez bir öznesi haline getirmiştir (Özsoy, 2015). Sanat duygu ve düşünceleri çeşitli materyaller kullanarak kâğıda dökerek anlatan bir araçtır. Sanat farklı duygular ile insanlara cevap verdiği için evrenseldir. Sanat özgünlüktür; ortaya konan ürünün sanatçıya ait olması ile özgünlüğünü ortaya koyar. Özel yetenekli öğrencilerin eğitildiği kurumlar olan Bilim ve Sanat Merkezleri, öğrencileri bireysel olarak geliştirip yetenekleri doğrultusunda ürünler ortaya koymaları için gerekli eğitim ortamlarını sağlamaktadır. BİLSEMLer; yetenekleri tanılanan öğrencilerin normal eğitim süreçlerini olumsuz etkilemeyecek şekilde bu öğrencileri yetenekleri doğrultusunda geliştiren, ürün çıkarmalarına destek olan ve ortaya çıkardıkları ürünleri sergileme imkânı bulacakları Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı özel eğitim kurumlarıdır. Ülkemizde özel yetenekli öğrencilerin en geniş kapsamda eğitildiği kurumlar Bilim Sanat Merkezleridir. Bu merkezlerin 81 ilde 182 merkezi bulunmaktadır. Bu merkezlerde eğitim gören öğrenciler yarı zamanlı, okul çıkışlarında ya da hafta sonları eğitim almaktadır. BİLSEMLere alınacak özel yetenekli öğrenciler Milli Eğitim Bakanlığının yayınladığı takvim doğrultusunda, bakanlığın uygun gördüğü sınıflara uygun olarak sınıf öğretmenleri tarafından resim, müzik alanı ve/veya zihinsel alanda özel yetenekli aday olarak gösterilir.

Öğrenciler normal eğitim dışında kalan zamanlarında BİLSEMLere gelerek yetenekleri doğrultusunda eğitim almaktadır. Bu kurumlarda öğrenci merkezli ve disiplinlerarası eğitim anlayışı ile eğitim alan öğrenciler yeteneklerini geliştirmektedir.

Akranlarından zihinsel olarak daha ileride olan öğrenciler alanlarında uzman öğretmenler tarafında tanılanmakta ve bu yeteneklerini geliştirmede destek eğitime ihtiyaç duydukları durumlarda BİLSEMLer de yetenekleri doğrultusunda bireyselleştirilmiş, farklılaştırılmış eğitim programları ile eğitim almaktadır.

İnsanın yaşadığı topluma uyum sağlaması, toplumsal gruplar ile beraber hareket etmesi bireyler için oldukça zordur. Her birey bu döngüye ayak uyduramaz. Böyle sorunlar yaşayan bireyler hem kendilerine hem de yaşadıkları topluma zarar verebilirler (Erden, 1998, s.5). Üstün yetenekli bireylerin toplumun diğer bireyleri tarafından kabul görmediği durumlarda bu bireyler potansiyellerini ortaya koyamamakta, normal eğitim normlarında bu yetenekleri kaybolmaktadır. Bireye özgü olan bu yeteneğin bireysel olarak değerlendirilip potansiyeli ölçüsünde üst seviyelere taşınıp kendini gerçekleştirme sağlanmalıdır.

Az gelişmiş ülkelerdeki ailelerde, dışlanmış gruplarda ya da eğitimden mahrum bırakılmış ya da eğitim hayatına erken veda eden bireylerin üstün yeteneklerini fark etmek oldukça güçtür. Bu

çocukların anlaşılması ve yeteneklerinin fark edilmemesi onların toplumun dışına itilmesine ve olumsuz etiket yapıştırılmasına da sebep olmaktadır. Üstün zekâlarının varlığını icatlarıyla kanıtlamış olan Edison, Galton buna verilebilecek en iyi örneklerdir. Bu nedenle bu bireylerin seçimi, fark edilmesi ve hem kendine hem de topluma yararlı hale getirilmesi son derece önemli bir mevzudur (Özsoy vd. 1989, s.144–171). Bu çocukların yeteneklerinin fark edilmesi bilinçli aile yapısında ya da eğitim ortamında gerçekleşmektedir. Bireylerin yeteneklerinin fark edilmesi ve uygun eğitim kurumlarında eğitimlerinin sağlanması için bu kurumların yaygınlaştırılması, toplumun bu kurumların işleyişi konusunda bilgilendirilmesi de sağlanmalıdır. Üstün yetenekli bireylerin tespiti kadar eğitimlerine de çok önem verilmeli ve bireysel yeteneklerini geliştirici, destekleyici ortamlar hazırlanmalıdır. (Öznacar & Bildiren, 2016).

Farklı alanlarda farklı anlamlar yüklenen yetenek ve zekâ kavramı özel yetenek ile de ilişkilidir. Ülkemizde 1991 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın yayınladığı rapora göre, “üstün zekâ” ve “üstün özel yetenek” kavramlarını “üstün yetenek” başlığı altında toplamış ve “üstün yetenekliler, genel ve/veya özel yetenekleri açısından yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösterdiği konunun uzmanları tarafından belirlenmiş kişilerdir” (Üstün Zeka ve Üstün yetenek, 2013) şeklinde tanımlanmıştır.

Özel yetenekli bireyler eğitilirken dikkat edilmesi gereken hususların başında kalıplaşmış eğitim modellerinden uzak durulması, bireysel eğitime uygun ya da öz öğrencilerin olduğu sınıf ortamlarının sağlanması ve öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda kurumların alt yapılarının hazır olması ve bireylerin çalışmalarının sonucunun onlara gösterilmesi sağlanmalıdır (Davaslıgil, 2004). Özel yetenekli bireyler eğitim alırken yetenekleri tespit edilirken, tanılanırken alanında uzman kişiler tarafından bunun tespiti yapılmalıdır. Yanlış tanılama bireye verilecek eğitimi değersizleştirmekte ve bireyde özgüven kaybı yaşanmasına da neden olmaktadır. Bu bireylere verilecek eğitimler onların sosyal duygusal açıdan gelişmeleri açısından da önemlidir. BİLSEM’ler bireyleri bu açıdan geliştirirken onların aynı zamanda da bilimsel çalışmalar için temel eğitim almalarını da sağlamaktadır. Verilen bilgiler doğrultusunda BİLSEM’lerin amaç, yöntemleri bu kurumların yönergesin de açıkça ortaya konmuştur (Bilsem Yönergesi 2016) şeklinde tanımlanmıştır.

“Özel yetenekli birey: Yaşıtlarına göre daha hızlı öğrenen; yaratıcılık, sanat, liderliğe ilişkin kapasitede önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren birey (Özel Yetenekli Birey, 2016) şeklinde tanımlanmıştır.

Bilişsel ve sanatsal yetenekleri uzman kişilerce belirlenen üstün yetenekliler normal gelişim gösteren öğrenciler için hazırlanan eğitimler üstün yetenekli öğrenciler için yeterli olmamakta ve onların yeteneklerini ilerletmelerinde kısır kalmakta bunun sonucunda da öğrenme heveslerini azaltmaktadır (Ataman, 2003).

Özel yetenekli öğrenciler ile ilgili alan yazın incelemesi yapıldığında bu bireylerin Türkiye’de eğitimlerini sürdürebildikleri kurumlar BİLSEM’ler olduğu tespit edilmiştir. Fakat bu bireylerin kendi okullarında yetenekleri doğrultusunda herhangi bir destek eğitim çalışmalarına da rastlanılmamıştır. Bu çalışmanın özel yetenekli öğrencilere eğitim veren öğretmenlerin yürüttükleri etkinlik ve çalışmalara katkı sağlayacağı, yaşayacakları sorunların çözümünde de başvuracakları kaynak olacağı düşünülmektedir. Bu amaçla bu kurumlarda görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin kurumlarına bakış açıları, bireyleri eğitirken bireysel eğitimdeki mevcut duruma göre yeni bakış açıları kazandıracaktır. Bu doğrultuda araştırmanın amacı BİLSEM’ler de çalışan görsel sanatlar öğretmenlerinin yaşadıkları sorunları bu kurumlarda eğitim veren öğretmenlerin görüşlerine dayanarak incelemektir.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın hedefi, Bilim Sanat Merkezleri’nde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin eğitim ve öğretim sürecinde karşılaştıkları sorunları ve bu sorunlara karşısında ürettikleri çözümlerini belirlemektir.

Problem Cümlesi

BİLSEM’lerde kadrolu, görevlendirme ve ücretli olarak görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin eğitim süreçlerinde yaşadıkları sorunları ve bu sorunlar karşısında ürettikleri çözüm önerileri nelerdir?

Alt Problemler

1. Görsel sanatlar öğretmenlerinin ders işlerken kullandıkları yöntem ve teknikler nelerdir?
2. Görsel sanatlar öğretmenlerinin BİLSEM’de kadrolu mu, görevlendirme mi, ücretli mi ile ilgili görev tanımı nedir?
3. Görsel sanatlar öğretmenlerinin BİLSEM de eğitim alan çocuklar ile ilgili eğitimi var mıdır?
4. Görsel sanatlar öğretmenlerinin BİLSEM’ de çalışmadan önce bu kurum içeriği ile ilgili bilgileri var mıdır?
5. Görsel sanatlar öğretmenlerinin eğitim sürecinde öğrenciden kaynaklanan var mıdır? Ürettikleri çözümler ve tavsiyeleri nelerdir?
6. Görsel sanatlar öğretmenlerinin BİLSEM’ler de uygulanan yönerge kaynaklı sorunlar var mıdır? Ürettikleri çözümler ve tavsiyeleri nelerdir?
7. Görsel sanatlar öğretmenlerinin veliden kaynaklanan sorunlar var mıdır? Ürettikleri çözümler ve tavsiyeleri nelerdir?
8. Görsel sanatlar kurum idarecilerinden kaynaklanan sorunları var mıdır? Ürettikleri çözümler ve tavsiyeleri nelerdir?

9. Görsel sanatlar öğretmenleri öz yeterlilik ve öz güvenlerinden kaynaklı sorunlar yaşıyor mu? Ürettikleri çözümler ve tavsiyeleri nelerdir?
10. Görsel sanatlar öğretmenleri BİLSEM' de çalışan diğer meslektaşlarından kaynaklı sorunlar yaşıyor? Ürettikleri çözümler ve tavsiyeleri nelerdir?
11. Görsel sanatlar öğretmenleri BİLSEM'lerin fiziki alt yapısından kaynaklı sorunlar yaşıyor mu? Ürettikleri çözümler ve tavsiyeleri nelerdir?
12. Görsel sanatlar öğretmenleri kurum çalışma saatlerinden kaynaklı sorun yaşıyor mu? Ürettikleri çözümler ve tavsiyeleri nelerdir?

1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Bu araştırmayı yapmamızın amacı; BİLSEM'lerde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin eğitim verdikleri süreçlerde yaşadıkları problemleri çeşitli alanlarda dile getirmelerine rağmen bilimsel çalışma olmaması. Bu konu ile ilgili literatürde herhangi bir çalışmaya olmadığından, BİLSEM'lerde görev yapan ve hedefi BİLSEM olan öğretmenlere yol haritası olması amacıyla önem taşımaktadır. Ayrıca bu kurumlarda görev yapan diğer öğretmen ve kurum idarecilerin yaşanan sorunları görmeleri açısından önemlidir.

1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma verileri 2019-2020 eğitim-öğretim yılı içerisinde BİLSEMler de çalışan görsel sanatlar öğretmenleri ile yapılan mülakat sonucu elde edilmiştir. Araştırmanın yapıldığı süreçte BİLSEM yönergesinde yeni bir değişiklik yapılmasından kaynaklı en büyük problem öğrenci sayılarının artması olmasından dolayı bazı problemler yeterince dile getirilmemiştir.
2. Örneklem 2019-2020 eğitim-öğretim yılında BİLSEM'ler de görev yapan 21 görsel sanatlar öğretmenin görüş ve önerileri içermektedir.
3. Araştırmanın yapıldığı eğitim-öğretim döneminde yeni bir yönerge değişikliği yapılmıştır. Bundan dolayı da bu yönergeden kaynaklı problemler tam olarak ortaya konulamamıştır.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

1. Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış mülakat formu, araştırmanın amacına, yöntemine uygun olduğu hazırlanmıştır.
2. 2019-2020 eğitim-öğretim yılında BİLSEM de görev yapan 21 görsel sanatlar öğretmenin mülakat sorularına sonuçlarından endişe duymadan cevap verdikleri varsayılmıştır.

1. 5. Tanımlar

Bilim ve Sanat Merkezi: “Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) temel eğitim ve ortaöğretim kurumlarına devam eden özel yetenekli çocukların örgün eğitim kurumlarındaki eğitimlerinin yanı sıra, yetenek alanlarına uygun destek eğitim almalarını sağlamak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak açılan resmi kurumlardır” (Özel Eğitim Yönetmeliği, 2013) şeklinde tanımlanmıştır.

Birim: Bilim ve Sanat Merkezleri bünyesinde bulunan ana ve destek eğitim birimleri

Yönerge: Milli Eğitim Bakanlığı Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi

Destek Eğitim: Okul ve kurumlarda, kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulaması kapsamında yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıfta eğitimlerine devam eden özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler ile özel yetenekli öğrenciler eğitim görebilir.

Öyg: Öğrenilen yetenekleri geliştirme aşaması.

Byg: Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme Programı (BYF). Genel zihinsel yetenek alanında tanımlanan ve destek eğitim programını tamamlayan öğrencilerin bireysel yeteneklerini fark etmeleri amacıyla yürütülen eğitim programıdır.

Üretimi: Özel yetenekleri geliştirme programını tamamlayan öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda bir alanda ya da disiplinde, grupla veya bireysel olarak yürüttüğü eğitim programıdır. Bu programda öğrenciler; Her eğitim ve öğretim yılında en az bir proje hazırlar.

2. LİTERATÜR TARAMASI

2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Bu bölümde eğitim, zekâ, sanat, BİLSEM kavramlarıyla ilgili bilgilere ve bu alanlarda yapılan bazı çalışmalara yer verilmiştir.

2. 1. 1. Eğitim Nedir?

Eğitim bir milletin yeniliklere, değişimlere ve gelişen teknolojiye ayak uyduran ve bu değişen etkenlere cevap verebilen ve yenilikler çerçevesinde yeni ürünler ortaya koyabilen bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bireyin var olan potansiyelini, yaratıcılığını ortaya koyabilmesi, potansiyelini günün şartlarına göre geliştirebilmesi ve en önemlisi de kendini tam olarak ifade edebilmesi eğitimin toplumdaki en önemli işlevini ortaya koymaktadır. Eğitimin kesin olarak tanımını yapmak çok güçtür. Bireyler toplum içinde rollerini üstlenmeleri için gereken bilgi, becerileri geliştirmek ve ilerletmek için eğitim gereklidir (Oğuzkan, 1974). Eğitim birey ve toplum açısından da farklı süreçler içermektedir. Eğitim ile bireyde istendik davranış değişikliği beklenirken, toplum tarafından ise kültürel değer ve öğelerin eğitim sürecine dahil edilmesi beklenir. 21. Yüzyılda bireylerden beklenen sadece davranış değişikliği değildir. Bireylerden beklenen verilen eğitim ile değişen ve gelişen teknoloji ve endüstrinin ihtiyaçlarına cevap verecek bilgi, beceri ve donanıma sahip olmak, bu değişim ve gelişimin içerisinde bireylerin bu bilgi, beceri ve donanımı kullanarak yeni ve farklı ürünler ortaya koymaktır.

Alışagelmiş eğitim sistemlerinde her zaman öğretme ön planda olmuştur. Öğrenme ise hep arka planda kalmış, bunu sonucu olarak da öğrenciler sürekli olarak bilgiyi alan bu bilgiyi alanlarına göre beyinlerinde arşivleyen ama bu bilgileri hayatlarına aktaramayan bireyler olarak ortaya çıkmalarına zemin hazırlamıştır. Yapılan araştırmalar gösteriyor ki; her bireyin farklı bir öğrenme tarzı, farklı öğrenme hızları vardır. Bu da kişiye özgün eğitimin önemini ortaya koymaktadır. Öğrenme, “parmak izi kadar kişiye özgü” ifade edilmektedir (Özden, 1999, s. 101). Bundan yola çıkarsak toplu verilen eğitimlerden çok bireysel eğitimin yani kişiye özgü eğitimin geliştirilmesi ve bu eğitime uygun eğitim ortamlarının yaratılması gerekmektedir. Elbette sadece bireyin eğitimi üzerinde durulmamalı, bu eğitime duyarlı, bu eğitimi verebilecek alanında yetenekli, bilgi sahibi ve en önemlisi bireysel eğitimin farkında olan öğretmenler yetiştirmektir.

2. 1. 2. Özel Eğitim

Yeteneklerini göstermesi bakımından yaşlılarından daha ileride olan öğrencilerin bu yeteneklerini geliştirmek, yetenekleri doğrultusunda teknik bilgileri alabilmek ve sosyal ihtiyaçlarını

karşılayabilmek için geliştirilmiş eğitim programları ve özel olarak yetiştirilmiş personel ile uygun ortamlarda sürdürülen eğitime özel eğitim denir (Üstün Yetenekli, 2013) şeklinde tanımlanmıştır.

Bu bireylerin akranlarından farklı olarak sahip oldukları yeteneklerini geliştirebilmek için eğitime ve gelişmeye ihtiyaçları vardır. Bu verilen eğitimin bir düzen ve yetenekleri doğrultusunda olması gerekmektedir.

2. 1. 2. 1. Özel Eğitime İhtiyacı Olan Birey

Bireyin içinde bulunduğu toplumun değer yargılarını öğrenmesi ve yetenekleri doğrultusunda eğitilmesi temel hakkıdır. Eğitim hakkı yasal düzenlemelerle de koruma altına alınmıştır. Gelişim hızları ve yetenekleri yaşlılarından farklı düzeyde olan bireyler özel yetenekli bireyler olarak tanımlanabilir. Bu bireylerin akranlarından ayrı, yetenekleri doğrultusunda eğitilmeleri gerekmektedir. Bu bireyleri yeteneklerin doğrultusunda alanında uzman kişiler tarafından özel eğitim hizmetinden yararlandırılır.

2. 1. 2. 2. Özel Yetenekli Öğrencilere Neden Özel Eğitim Gereklidir?

Toplum için yetenekli, kendini sürekli yenileyen, yeteneklerini göstermekten çekinmeyen, nitelikli bireylerin yetiştirmenin zorunluluğu doğmuştur. Bunun doğrultusunda da özel yetenekli bireylerin toplumun yararı dışında kullanılmalarını engellemek. Topluma faydalı hale getirmek için onlara uygun özel eğitim programlarına ihtiyaç vardır. Bu eğitimi veren eğitimcilerin de alanında uzman, sürekli kendini yenileyen, bireysel eğitime önem veren ve proje tabanlı çalışmayı kendine ilke edinen eğitimciler olmalıdır ki karşılarında bulunan özel yetenekli bireyleri bireysel değerlendirip yetenekleri doğrultusunda en yükseğe çıkmaları için rehber olabilsinler.

Üstün yetenekli çocukların büyük bir çoğunluğu yüksek enerjiye sahiptir ve akranlarından farklı olarak sürekli yenilik isterler. Bugünkü eğitim sisteminde uygulanan müfredat programları, normal öğrencilerin öğrenme kapasitesi göz önünde bulundurularak hazırlandığı için, programın kapsadığı alanlar ve konular üstün yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verememektedir. Bu nedenle üstün yetenekliler, normal sınıf ortamında, bazı önlemler alınmadığı takdirde çeşitli olumsuzluklar yaşayabilmektedirler. Bu olumsuzluklardan bazıları aşağıda belirtilmiştir:

- Üstün yetenekli çocuklar evlerinde, okulda ve çevrelerinde fark edilmez ve desteklenmezse, bu özelliği çocuğa ağır bir yük getirebilir. Bu durum, sadece çocuk için değil, onunla ilişkisi olanlar için de bir problem oluşturabilir.
- Okulda yapılan çalışmalar ve verilen ödevler seviyelerine uygun olmazsa, okul onlar için sıkıcı bir hale gelebilir.
- Üstün yetenekli bir çocuğun okulda elde ettiği kolay başarı veya zorlanmaması çocukta etkili çalışma alışkanlıklarının gelişmesini engelleyebilir.
- Diğer çocuklardan fazla bilgiye sahip olmak, çok soru sormak, bildiklerini sözel olarak anlatma istediği, bazen öğretmen ve arkadaşlarıyla olan ilişkilerini olumsuz yönde etkileyebilir.
- Üstün yetenekli çocuklar genelde konuşmayı sevdikleri için, gerek ders dışında küme tartışmalarında, gerekse ders sırasında, öğretmenin sınıf yönetimini zorlaştırabilir. Kısaca üstün yetenekli çocuk, normal sınıfta kendi özelliklerine ve ihtiyaçlarına uygun bir atmosfer bulamayabilir (Özel Yetenekli Birey, 2013) şeklinde tanımlanmıştır.

2. 1. 2. 3. Üstün Yeteneklilerin Eğitimi/Özel Yetenekli Birey

Türkiye’de kabul görmüş tanıma göre özel yetenekli tanımı, “Zekâ, yaratıcılık, sanat, spor, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarında akranlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren birey” şeklindedir (Üstün Yetenekli Bireyin Özellikleri, 2013) şeklinde tanımlanmıştır.

Üstün yetenekli bireylerin bilişsel ve sanatsal gelişimlerini en yüksek seviyede tamamlayabilmeleri için ya da ortaya koyabilmeleri için yetenekleri doğrultusunda eğitim almaları ile gerçekleştirilebilir. Fakat üstün yetenekli bireylerin neden böyle bir eğitime gereksinim duyduğu henüz anlaşılamamaktadır. Üstün yetenekli öğrenciler için fazladan eğitime ihtiyaç yoktur, her eğitim durumunda kendi yeteneklerini geliştirebilir, potansiyellerini ortaya koyabilirler. Bu çocuklar zaten üstün, fazladan eğitime gerek yok. Her ortamda kendilerini geliştirebilirler. Bunlara artı eğitim verirse seçkinler sınıfı yaratırız; bu da topluma üstesinden gelemeyeceği sorunlar yaratır. Zaten seçerek öğrenci alan kurumlar bu çocuklara yöneliktir, bunun dışında özel eğitim vermek abestir. Üstün yetenekli çocuklarla, özel eğitimin ilgilenmemesi gerekir gibi düşüncelerden kaynaklanmaktadır (Ataman, 2003). Yetenekli bireylerin eğitimine verilen önem arttıkça bu çocukların eğitimi için yapılan çalışmalar da artmıştır. Çin, ABD, Rusya ve İsrail bu konu ile ilgili önemli çalışmalar yapmaktadır.

Üstün yetenekli bireylerin eğitimi normal okullardan farklı olarak daha kısa sürede sonuçlanan etkinlikleri kapsmalıdır (Yıldız, 2010). Bu bireylere eğitim verirken yeteneklerini ortaya çıkaran zenginleştirilmiş ve hızlandırılmış eğitim modellerim kullanılmalıdır ki bireyler kısa sürede kendi yeteneklerinin farkına varmalı ve özgün ve farklı ürünler ortaya koymalıdır. Bu bilgiler ışığında üstün yeteneklilerin özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

- Kelimeleri asıl anlamıyla kullanma ve kelime hazinesi fazlalığı,
- Yaşıtlarına oranla daha çabuk öğrenme ve birden çok ilgi alanı olması,
- Yaşanan problemlere kolayca çözüm bulma ve eş duyum yapabilme,
- Farklı düşünme,
- Durumlara ya da olaylara karşı analiz, sentez ve yaratıcılık yeteneğini ortaya koyabilme,
- Pes etmeme ve sonuna kadar gitme,
- Yaşadıkları olayları hemen unutmazlar, ilgi ve meraklı olurlar,
- Değer verdikleri insanlar için özen gösterir ve çalışırlar,
- Yaptıkları çalışmalar özgün ve yaratıcıdır.
- Genelde neşeli ve esprilidirler (Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 2013) şeklinde tanımlanmıştır.

Üstün yetenekli çocuğu olan ailelerin ilk olarak üstün yetenek kavramını tam olarak bilmesi gerekir. Küçük yaşlarda yeteneğini gösteren bireyler bireyin gelişmişliği ile ifade edilmeye çalışılmaktadır. Bu bireyler meraklı, ilgili, olayları hemen fark edebilen, güçlüklerle ve sorunlarla

baş edebilen ve yeteneğinin farkında olan bireylerdir ama etraflarındaki insanlar bu yeteneklerinin genelde farkında olmazlar (Jackson & Butterfield, 1986). Bu çocuklarda vurgulanması gereken yeteneğini gösterme hızı ve oranıdır. Bu konuda da en önemli görev öğretmenlerine düşmektedir. Yeteneklerini geliştirecek bilgi ve beceriye nasıl ulaşacaklarını öğretmenleri sayesinde öğrenirler. Öğretmen öğrencinin yeteneğine göre bilgi, beceri ve araştırmayı yapıp öğrenciye sunmalı, öğrencinin yeteneğini geliştirmede yolunda yer alan yönlendirmeleri de yapmalıdır. Öğrencilerin de bu yolda desteklenmeye ve motive olmaya ihtiyaçları vardır.

2. 1. 2. 4. Üstün Yetenekli Bireylerin Sanatsal Özellikleri

Bireylerde sanatsal yeteneğin ortaya çıkması için bu yeteneğin aile ve okul tarafından beslenmesi gerekmektedir. Ailesinde ve çevresinde sanatsal anlamda örnek alabileceği insanlar olursa bu yeteneğin ortaya çıkması ve estetik algının gelişmesi de kaçınılmaz olur. Estetik algı gibi yaratıcılıkta çevre ve aile ile şekillenmekte, ortaya çıkmaktadır. Bunun sonucunda da estetik algı da gelişir. Bireylerde tanılanan sanatsal yeteneğin geliştirilmesinde ve ilerletilmesinde estetik algı ana faktör olarak rol oynamaktadır (Freeman, 2000). Aile sanat yeteneği konusunda bireyi desteklediğinde, birey daha yaratıcı, özgün ve yenilikçi olmaktadır. Bu desteği evde göremeyen birey bunu okulunda ya da çevresinde kendini daha rahat hissedebileceği ortamlara yansıtmaktadır.

İyi derece de çizim yapabilmek yeteneğin işareti değil bir beceri olarak kabul edilir. Aslına yakın resim yapabilmek sanatsal yetenek olarak ileri sürülmektedir pek çok sanat eğitimcisi tarafında. İyi çalışma ve motivasyon ile aslına yakın çizimler yapmak mümkündür (Edwards, 1979). Bireye sanat yeteneğinin özel yetenek olarak değerlendirebilmek için benzeri bir resimden ya da üründen daha iyisini yapması beklenir. Bunun doğrultusunda sanat yeteneği olan birey çalışmalarını ciddiyetle yapar, kendine özgün bir şeyler katar, kâğıda yerleşiminde tasarım ilke ve öğelerini göz önünde bulundurur, her anını sanat ile değerlendirir, duygularını aktarma aracı sanat olur, sanatını sadece kâğıtta ya da tuvalde değil üç boyutlu çalışmalarda da gösterir, yapılan başka sanat eserlerine eleştirel ve değerlendirci gözle bakar, alanı ile ilgili yaşanan gelişme ve sorunları yakından takip eder, gününün büyük çoğunluğunu sanata ayırır, sanatı bir bütün olarak görür ve ayrıntılardaki detayları fark eder (Hurwitz & Day, 1995). Bireyi sanat alanında özel yetenekli olarak değerlendirebilmek için sanat eserine neler kattığına bakmak lazım. Sıradanlığın dışında yaptığı sanat eserinde bireyin özgünlüğü görülebilir olmalıdır. Birey eserini ortaya çıkarırken aslına benzerliğinden çok ona kattığı özgünlüğe de bakılmalıdır. Sanat tasarım öğe ve ilkelerini eserinde başarı ile kullanabilmeli yeni öğelerde ekleyebilmelidir. Başkalarının yaptığı eserleri değerlendirirken analiz yeteneğini kullanmalı, eserlere eleştirel gözle bakabilmelidir. Bu alanda yetenekli bireyler bir alanda çalışma ile yetinmezler. Çalışmalarına önem verip farklı eserler ortaya koymaktan da çekinmezler. Bu bireylerin iç dünyalarının sesi sanat eserleridir. Bu nedenle iç dünyalarının mesajlarını tam anlamıyla verebilmek için de çok çalışırlar. Eserlerinin eleştirilmesi

onların hoşuna gider çünkü bu eleştiriler onlara yeni ve özgün fikirler ortaya çıkarmak için zemin hazırlar.

2. 2. Öğretmen Faktörü

Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimlerinin tamamlanabilmesi için öğretmenin bilgilerini kişiliği ile birleştirmesi gerekmektedir. Eğitimin odak noktası insan olduğu için birden fazla değişkenden de etkilenmektedir. Bundan dolayı öğretmen teknik bilgilerini sürece uygun olarak yenilemeli, deneyimlerinden faydalanmalı, veli desteği alarak öğrenci ile iletişim sağlamalı ve elde ettiği bilgileri meslektaşları ile de paylaşmalıdır (Şahin, 2005). Öğretmen gelişen teknoloji ve bilimi takip etmeli yapacağı çalışmalarda bunlara yer vermeli ve öğrencilerinin yeteneklerini bu bilgiler ile desteklemelidir.

Özel yetenekli bireylerin öğretmenleri öğrenciyi öncelikle bireysel olarak değerlendirmelidir. Bireyin alanına göre ilgi duyduğu teknik varsa öğrenci o konuda en iyi duruma gelene kadar atölyelerde onun için alt yapı oluşturmali ve belli kalıplar olmadan çalışması da sağlanmalıdır. Bu bireylerin yaş gruplarına ve yetenekleri doğrultusunda ayrı ayrı ele alınarak programlar da hazırlanmalıdır. Özel yeteneklilere eğitim veren öğretmen MEB tarafından tanımlanmış kriterlere sahip olmakla birlikte alanında araştıran, öğrenen ve öğrendiklerini bireylere rahatlıkla anlatma özelliklerine de sahip olmalıdır. Branşlarına özgü yöntem ve teknikleri bilmeli ve bu teknikleri öğrenciye uygun olarak geliştirmeli ve sunma yeteneğine de sahip olmalıdır (Dağlıoğlu, 2010).

2. 3. Aile Faktörü

Özel yetenekli çocukları olan aileler, çocuklarının performanlarını artırmak için öncelikle onları birey olarak kabul etmeleri gerekmektedir. Bunun için onlarla kaliteli vakit geçirip, yetenekleri konusunda onları desteklemeleri ve uygun ortam sağlamalı, farklı ve ilginç fikirlerine pozitif bakış açısıyla destek vermelidirler (Karaduman, 2009).

2. 4. Sanat Nedir?

Sanat hayal dünyasında oluşturulan düşüncelerin somut olarak ortaya çıkması için kullanılan araç, yoldur. Sanat söz gibi birçok mesajı içinde barındıran anlatım aracıdır. Ortaya çıkan ürünlere incelendiğinde hepsinde bir mesaj bir anlam vardır. Genelde evrensel değerleri içeren sanat ürünü, bilim ve felsefe kadar değerli ve insanlara faydalıdır (Read, 1981, s. 8). Sanat bireyde var olan yeteneksel potansiyeli açığa çıkararak bireyin yeteneği doğrultusunda ürünler ortaya koyması için, içgüdüsel dürtüler ile onu yönlendirir. Eğitimin temel amacı gibi sanatın da temel amacı bireyin gizil potansiyelini ortaya koyarak, varlığını sürdürdüğü topluma katkısını sağlamaktır. Sanat bir tarz, bir birikim, farklılıktır. Bizi diğer insanlardan ayıran yeteneğimizin ortaya çıkışıdır. Bu yetenek emin

eller sayesinde yönlendirildikçe, eğitim ortamında yoğruldukça hem topluma hem de bireye daha faydalı olup, bireylerin ve toplumların ihtiyaçları doğrultusunda da ürünler ortaya koyacaktır.

2. 4. 1. Sanat Eğitimi Nedir?

İnsanların duygu ve düşüncelerin diğer insanlarla paylaşabilmeleri için yeteneklerini uygun eğitim yöntemleri olarak geliştirmelerine sanat eğitimi denir. “Sanat eğitimi kişinin duygu, düşünce ve izlenimlerini doğru bir şekilde anlatabilmek, aktarabilmek, yetenek ve yaratıcılığı istenilen seviyeye ulaştırabilmek ve kişilere eğlenmeyi ve heyecanı doğru biçimde yönlendirmeye kılavuzluk ettiğinden eğitimde önemli bir boşluğu da doldurmaktadır (Blaikie, Schönau & Steers, 2004)”. Sanat eğitimi, diğer derslerin de içinde yer aldığı çok geniş bir alana yayılmaktadır. Bu alanlar ile ilişkilendirilerek verilen sanat eğitimi bireylerin çok yönlü gelişmelerini zemin hazırlamakta, bireylerin hayata bakış perspektiflerini de genişletmektedir. Sanat eğitiminde bireye öncelikle çalışma disiplini kazandırılarak, olaylara farklı bakış açılarından bakmaları hedeflenmekte, bireylere sorumlulukları doğrultusunda ilerleyerek yaşadıkları sorunlara kolaylıkla çözüm bulmaları, bireylerin yaratıcı, düşüncelerini kolaylıkla sözel ve görsel olarak aktaran, çevresine olumlu bakış açısı geliştiren, yaşadığı toplumun geçmişine hakim bireyler yetiştirilmesi de amaçlanmaktadır. Sanat eğitimi ile bireylere sadece çizim ile ilgili teknik bilgiler verilmez. Yaşadıkların toplumun görsel hafızası olan sanatsal ürünler tanıtılarak kültürel değerlerinin farkına varmaları da sağlanır. Sanatı küçük bir alanda düşünülmediği gibi sanat eğitimini de kısa alanlara sığdıramayız.

2. 4. 2. Özel Eğitim Nedir?

Bireyler yaştlarından beklenen düzeyin dışında olumlu farklılık göstermesi sonucunda bu farklılıklara uygun ortamlarda alanında uzman kişiler tarafından sürdürülen eğitime denir (URL, 9). Özel eğitim alanında kendini geliştirmiş ve özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin isteklerine yetebilecek öğretmenler tarafından amacına uygun, bireyin gelişimine katkıda bulunabilecek eğitim programları ve yöntemleriyle gerçekleştirilen eğitimidir.

Bireylerin özel durumlarına göre eğitim almaların onların temel hak ve ihtiyacıdır. Özel eğitim ortamların bu bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmesi, programların bu bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda yapılması eğitimleri açısından gerekliliktir. Bu eğitimleri verecek personelin de programları uygulama yeterliliği olan ve bu bireyleri anlayabilme kabiliyetine ve yeteneğine sahip eğitim personeli olmalıdır (Çağlar, 1998). Bireylerin eğitim hayatına adapte olması ve yetenekleri ya da özelliklerine göre eğitilmesinde birincil sorumluluk eğitim personeline düşmektedir. Bu özel bireylerin eğitimi ciddi anlamda özen ve ciddiyet istemektedir. Bu sebeplerden dolayı da eğitim personeline büyük sorumluluk düşmekte, kendini geliştiren, yenileyen, geliştiren ve insan ilişkilerinde başarılı öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır.

Özel eğitime ihtiyaç duyan verilen eğitim esnasında yaşanan problemlerin içinde olan ve çözümünde de ön ayak olacak kişiler de öğretmenlerdir. Eğitim hayatında bu bireyler ile ilgili eğitim almış, süreçte bu eğitimi uygulama alanı bulmuş, alanında hassas, duyarlı ve bilgili öğretmenlere ihtiyaç doğuyor. Öğretmenleri yetiştiren kurumların bu özellikleri göze alarak eğitim müfredatlarını güncellemeli ve yenilemelidir (Üre, 2002).

2. 5. Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM)

BİLSEMLer; özel yetenekleri tespit edilen bireylerin liseyi bitirene kadar yeteneklerini eğitimle en üst seviyeye çıkarmak ve bakanlığın uygun gördüğü öğrenci sayısı ile valiliklerin teklifi üzerine Bakanlıkça açılır (Öğrenci Tanılama, 2019) şeklinde tanımlanmıştır. Tanılanan çocukları diğer çocuklardan ayırt eden başlıca özellikler şunlardır:

Bu öğrenciler kendi yaş gruplarına göre daha gelişmişlerdir. Çevreleri tarafından dikkat çeken ve popülerliği olan bu öğrenciler kendilerinden yaşça büyüklerle vakit geçirmekten de hoşlanırlar. Kurum disiplinine uymakta zorlanmazlar, çevrelerine karşı da saygılı olurlar. Üstün yetenekli çocuklar yeteneklerinin farkında olurlar ve bu yeteneklerini kullanarak hayatlarını düzene sokarlar. Başarı sağladıkça motivasyonu artan yetenekli çocuklar çevrelerine karşı daha etkin ve başarı sağlamaktadırlar (Feldhusen, 1986'dan aktaran Gökdere ve Çepni, 2003).

Bu kurumların amacı örgün eğitim sisteminde aynı müfredat ile eğitilen fakat farklı özel yetenekleri sahip bireyleri yetenekleri ve gelişimleri ölçüsünde bireysel olarak değerlendirmektir. Özel yetenekli bireyleri ilkokulda tanılayıp lise son sınıfa kadar yetenekleri doğrultusunda destekleyici eğitimler vererek kendilerini gerçekleştirmelerini sağlamaktır.

Dünyanın her yerinde özel yetenekli öğrenciler için farklı farklı eğitim kurumları vardır. Ülkemizde bu bireylerin eğitilmesini üstlenen kurum BİLSEM'dir. İlkokul 1,2,3 sınıfta tanılanan bireyler lise son sınıfa kadar yetenekleri doğrultusunda geliştirilmekte ve eğitilmektedirler. Bu bireyler BİLSEM'e örgün eğitim dışında kalan zamanlarda gelmekte ve okullarındaki eğitimlerini aksatmamaktadırlar. Bu kurumlarda öğrenciler değerlendirmeye tabi tutulmaz, not verilmez.

2. 5. 1. Öğrenci Tanılama

BİLSEM'e kaydı yapılacak öğrencilerin tanılanmasına ilişkin iş ve işlemler Bakanlığın yayımladığı kılavuz doğrultusunda Bakanlık, il tanılama sınav komisyonu, BİLSEM'ler ile rehberlik ve araştırma merkezlerince yürütülür. Özel yetenekli bireyler yetenekleri farkedilip bu yetenekleri doğrultusunda eğitildiklerinde topluma ve devlete faydalı bireyler haline gelirler (Çağlar, 2004a). Özel yetenekli çocukların keşfedilmesi ve tanılanması için uygun yöntem ve araç seçilmeli, ailelerden destek alınmalı, tutulmuş kayıtlar varsa incelenmelidir (Sezginsoy, 2007).

Öğrenci tanılama sürecine yönelik iş ve işlemler:

- “a) Sınav ve tanılama takvimini belirlemek.
 - b) Tanılama yaşı ve sınıf düzeyini belirlemek.
 - c) Gözlem formlarını değerlendirerek grup değerlendirmesine alınacak öğrencileri belirlemek.
 - ç) Grup tarama ölçme araçları ve ölçütlerini belirlemek.
 - d) Grup tarama testinin, aynı tarihte ve saatte uygulanarak merkezi sistemle yapılmasını sağlamak.
 - e) Grup değerlendirilmesinde belirlenen ölçütte ya da üzerinde performans gösteren öğrencilerin, bireysel incelemeye alınmalarını sağlamak.
 - f) Bireysel incelemede kullanılacak objektif ve standart testleri belirlemek ve uygulamayı yapacak uzman personelin yetiştirilmesini sağlamak.
 - g) Görsel sanatlar ve müzik yetenek alanında değerlendirmeye alınacak öğrencilerin değerlendirme kriterlerini belirlemek.
 - ğ) İl tanılama sınav komisyonu tarafından tanılama sonuçları bildirilen öğrencilerden BİLSEM’e yerleştirilmeye hak kazananları belirlemek.
 - (3) Rehberlik ve araştırma merkezleri tarafından yürütülecek iş ve işlemler şunlardır:
 - a) İl tanılama sınav komisyonunca verilen görevleri yapmak.
 - b) Bireysel incelemeyi yapacak öğretmenleri il tanılama sınav komisyonuna önermek.
 - c) Genel zihinsel yetenek alanında aday gösterilen öğrencilerin bireysel incelemesini yapmak
- (Öğrenci Tanılama S, 2013) şeklinde tanımlanmıştır.

Eğitime başladığında yeteneği tespit edilememiş ya da doğru alanda yeteneği fark edilmemiş bireylerin bu yetenekleri eğitilmediği ve gelişmediği için zamanla körleşecek ve yok olacaktır (Enç, Çağlar ve Özsoy, 1987, s.213). Bu durumun olmaması için bireylerin yeteneklerinin zamanında tanınması ve uygun şartlarda alanında uzman öğretmenler ile geliştirilmeli ve en üst seviyeye çıkarılmasına ortam sağlanmalıdır.

2. 6. Zekâ

Zekâ çok değişik şekillerde tanımlanan oldukça karışık bir kavramdır. Bilimsel psikolojiden ayrı tutulmaya çalışılan zekâ insan hayatına farklı şekilde girmektedir (Sternberg, 1999). İnsan yaşamının temelinde yer alması gereken zekâ sanatın evrensel dili, özellikleri farklı bireylerin ortak iletişim dili ve bireylerin anlamsal gelişimine katkı da sağlamaktadır. Bu bağlamda sanat eğitimi ve zekânın ilişkisine bakıldığında farklı zekâ düzeylerine sahip bireylere farklı sanat eğitimi verildiğini söyleyebiliriz. Zekâ seviyesi düşük ya da özel gereksinimi olan bireylerin gelişiminde de önemli farklılıklar vardır. Bu bireylerin algı düzeylerine göre sanatsal etkinlikler verilerek kazanımlar sağlanmaya çalışılır. Üstün zekâlı bireylerde de onların IQ seviyelerine göre normal eğitimin üzerinde sanat eğitimi verilmelidir. Okul ortamında kaynaştırma eğitimi alan bireylere öğretmenler tarafından Bireysel eğitim planı yapılarak sanat eğitimi verilir.

Zekâ kavramı ile ilgili olarak en genel tanımı “İnsanın düşünme, akıl yürütme, objektif gerçekleri algılama, yargılama ve sonuç çıkarma yeteneklerinin tamamı” olarak kabul edilir. Zekânın tanımlarına bakıldığında yaratıcılık ile bağdaştıran, birden çok yetiyi bir arada kullanma gibi özellikler vurgulanmaktadır. Örneğin Einstein zekâyı yaratıcılık ile ilişkilendirmiş, birçok akademisyenin onay verdiği tanımda ise birçok yetinin bir arada kullanılması olarak tanımlanmıştır.

2. 6. 1. Zekâ Kuramlarının Sınıflandırılması

Günümüze kadar zekâ ile ilgili birçok araştırma yapılmış ve zekâyı daha iyi açıklamak için sınıflandırma yapılmıştır. Stenberg zekâyı sistemlerle açıklarken, Gardner ise geleneksel yöntemlere dayalı sınıflandırmayı temel almıştır. Literatür taraması yapıldığında geleneksel yöntemlere dayalı sınıflandırma şu şekildedir.

2. 6. 2. Psikometrik Kuramlar

Çıkış noktası Binet yaklaşımlarına kadar dayanan kuram özellikle zekânın yapısını incelemektedir. Zekâ nedir? Sorusuna cevap aramakta, zekanın oluşumundaki yapılar üzerine yoğunlaşmaktadır (Gardner, 2011b; Sternberg, 2003).

2. 6. 3. Bilişsel Kuramlar

Bu kuramın öncüleri Piaget, Vygotsky'dir. Psikometrik kuramın tersine Bilişsel kuramlar insan zekâsındaki süreçler üzerine odaklanmakta, zekânın bir dizi süreç olduğunu öne sürmektedir (Sternberg, 1985). Bu kurama göre insanların öğrenme hızlarının farklı olduğu, bazı insanlar kısa sürede öğrenirken bazılarının öğrenme sürecinin uzadığından bahsetmektedir.

2. 6. 4. Bilişsel-Bağlamsal Kuramlar

Diğer kuramların aksine Bilişsel-Bağlamsal kuramlar zekânın bilgiyi nasıl işlediği üzerinde durmaktadır. Bunu anlamak için de beynin yapısal detaylarını incelenmesi gerektiği üzerinde durmaktadır (Stenberg, 2015).

2. 7. Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) ile İlgili Araştırmalar

24 BİLSEM'de 337 öğretmen ile yapılan araştırma, öğretmenlerin özel yetenekli bireylerin eğitilmesi konusunda kullanılan eğitim programları ilgili görüşleri incelenmiştir. Araştırmacı tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışması için anket hazırlanmış öğretmenlerin kişisel bilgilerini, eğitim yöntemleri ile ilgili görüşleri ve eğitim sürecinde kullandıkları yöntem ve teknikler belirlenmiştir. "Araştırma sonucunda öğretmenlerin Bilim ve Sanat Merkezlerinde uygulanan üstün yetenekliler eğitim programlarına yönelik olumlu görüş bildirdikleri, öğrencilerin eğitiminde en çok kullanılan yöntemlerin gözlem-yöntem tekniği olduğu ve karşılaşılan problemlerin de daha çok donanım yönünde olduğu sonucuna varılmıştır (Şenol, 2011)".

Tarihsel sürece bakıldığında üstün yetenekliler için eğitimin ilk örneği Enderun Mektebidir. Daha sonra Fen liseleri ve güzel sanatlar lisesi örnek gösterilebilir. Bilim ve Sanat Merkezlerinin

amacında biride üstün yetenekli bireylere yetenekleri doğrultusunda zenginleştirilmiş, geliştirilmiş eğitimler vermektir. Üstün yetenekli bireyler yaşitlarına göre okulunu daha hızlı tamamlamalıdır.

Türkiye’de ilk BİLSEM 1995 yılında Ankara’da açılmıştır. İlerleyen süreçte Türkiye’nin farklı illerin de açılan BİLSEM’ler şuan 81 ilde 182 merkez de özel yetenekli öğrencilere hizmet vermektedir

Sezginsoy(2007) BİLSEM’ler de görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre eğitim öğretim hizmetleri geniş açıdan incelendiğinde öğretmenler rehberlik hizmetlerini yeterli bulurken fiziksel donanım ve okul-çevre işbirliğini yeterli bulmadıkları tespit edilmiştir. Akar(2010) BİLSEM’lerde öğrenme sürecinde velilerin etkisi amaç, süreç ve örgütlenme boyutunda etkileri büyüktür. İklim boyutunda ise etkileri zayıftır. BİLSEM’ler de çalışan öğretmenler öğrenci ve veliler tarafından değerlendirilmiş ve kurumun amaçlarına fazla düzeyde ulaşıldığı tespit edilmiştir. Bu kurumlarda çalışan öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi konusunda hizmetiçi eğitimlerin eksik ve yetersiz olduğu da tespit edilmiştir(Yıldız, 2010). Şenol (2011) BİLSEM’ler de görev yapan öğretmenlerin eğitim süreçlerinde karşılaştıkları problemleri ortaya koymaya çalışmıştır. Elde edilen verilen ışığında öğretmen eğitim programlarında sorun yaşamadıkları ancak kurumun fiziksel durumundan sorun yaşadıkları belirlenmiştir. Özkan (2009), BİLSEM’ler de kurumsal örgütlenmenin etkili ve yeterli olmadığını yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri ile tespit etmiştir. BİLSEM’ler de görev yapan öğretmen ve idarecilere göre örgütlenmenin çok etkili olmadığı buna karşın iklim ve amacın çok etkili olduğu yönetici, yönetici, öğretmen, veli ve öğrenci görüşlerine göre ortaya konulmuştur (Özkan, 2009). Bu araştırmalara göre, BİLSEM’lerin kurum içi uyum ve amaçlara ulaşmanın çok önemli olduğu öne çıkmaktadır.

3. YÖNTEM

3. 1. Yöntem

Araştırmanın modeli, veri toplama araçları, izlenen yöntem ve çalışma grupları bu bölümde yer almaktadır.

3. 1. 1. Araştırma Modeli

Nitel araştırma yöntemi kullanılarak Bilim Sanat Merkezlerin de çalışan görsel sanatlar öğretmenlerinin derslerini işlerken yaptıkları etkinlikler ve bu süreçte yaşadıkları problemleri, problem kaynaklarını ve çözümlerini incelemeyi amaçlanmıştır. Kavram olarak nitel araştırma: “Araştırmada genellenmenin öncelikli amaç olmadığı, nitel ölçme yöntemlerinin (gözlem, görüşme) kullanıldığı kavram ve kuram oluşturmaya yönelik modeldir nitel araştırma” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s.39). BİLSEM’ler de görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin öğretim etkinliklerinde karşılaştıkları sorunlar, bu sorunlara getirdikleri çözüm önerileri ve sorunların kaynağı ile ilgili öğretmen görüşleri incelenmeye çalışılacaktır. Birçok kaynaktan veriler alınarak oluşturulmaya çalışılan bu araştırma çok sayıda kaynağından kanıt elde etmesinden dolayı özel durum yöntemi ve nitel araştırma yöntemi kullanılacaktır.

2019-2020 eğitim-öğretim yılında yapılan bu araştırma BİLSEM’ler de görev yapan ve gönüllülük esasına göre katılacak 21 öğretmen ile yapılması hedeflenmektedir. Araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılacaktır. Bu form sonucunda elde edilen veriler temel düzey ve içerik analiz tekniği ile analiz edilecektir.

Özel durum yönteminde, tanımı ve adından da anlaşıldığı gibi özel bir durum üzerine yoğunlaşır. Bu örnek olay bazen bir olay, bazen bir kişi ve bazen de bir grup olabilir. Bu yöntemin en önemli avantajı araştırmacıya çok özel bir konu ya da durum üzerinde yoğunlaşma fırsatı vermesidir. Buradan elde edilen veriler araştırmacının çok ince ayrıntıları: sebep-sonuç ve değişkenlerin karşılıklı ilişkileri cinsinden açıklayabilmesine olanak sağlamaktadır (Çepni, 2018, s. 77).

Bireyler özel yetenekleri doğrultusunda BİLSEM’lere yerleştirilir ve bu yetenekleri doğrultusunda eğitim alırlar. Yerleştirildikleri bu kurumlarda bireysel özellikleri dikkate alınarak ve yaratıcılıkları geliştirilerek eğitim verilmesi hedeflenmektedir. Bundan dolayı özellikle görsel sanatlar alanında yeteneği diğer bireylere göre daha ileri seviyede olan öğrenciler yetenek sınavı sonucu Bilim Sanat Merkezlerine yerleştirilmektedir.

3. 1. 2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmaya katılan öğretmenler örneklem evren listesinden basit seçkisiz örneklem olarak seçilmiştir. Örneklem 2019-2020 eğitim- öğretim yılında BİLSEM'ler de görev yapan görsel sanatlar öğretmenler oluşturmuş ve bu öğretmenler gönüllü olarak araştırmaya katılmıştır. Mülakatlara 21 görsel sanatlar öğretmeni katılarak veriler elde edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlere uygulanan yarı yapılandırılmış mülakat formunun ilk kısmında demografik bilgilerin elde edildiği sorular yer almaktadır. Bu soruların içeriğinde demografik bilgileri, mesleki bilgileri ve BİLSEM'deki hizmet yıllarına ilişkin verileri toplamayı amaçlayan sorulardır.

Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Meslekteki Hizmet Yılı	BİLSEM'deki Hizmet Yılı
K ₁	E	37	13	4
K ₂	K	33	12	5
K ₃	E	47	25	16
K ₄	K	40	12	5
K ₅	K	34	12	3
K ₆	K	40	19	10
K ₇	K	42	17	5
K ₈	K	45	23	1
K ₉	E	50	26	13
K ₁₀	K	50	21	6
K ₁₁	E	34	10	6
K ₁₂	E	47	22	6
K ₁₃	E	47	20	6
K ₁₄	E	44	18	14
K ₁₅	K	51	26	2
K ₁₆	E	44	17	2
K ₁₇	K	32	6	3
K ₁₈	E	45	17	5
K ₁₉	E	45	21	12
K ₂₀	K	49	29	11
K ₂₁	K	47	25	7

E: Erkek, K: Kadın, K: Katılımcı

Araştırmaya 10 erkek ve 11 kadın olmak üzere toplamda 21 öğretmen katılmıştır. Araştırmaya katılanların yaş aralığı 32-51 yıl arasında olduğu tespit edilmiştir. Katılımcılardan 5 öğretmen 30-40 yaş aralığında, 15 öğretmen ise 41-50 yaş aralığında, 1 öğretmen ise 51-60 yaş aralığındadır. Öğretmenlikte hizmet süreleri ise 6 ile 29 yıl arasında olup, 2 öğretmenin 5-10 yıl aralığında, 9

öğretmenin 11-20 yıl aralığında, 9 öğretmenin 21-30 yıl aralığında olduğu tespit edilmiştir. BİLSEM’de görev sürelerinin 1 yıl ile 16 yıl arasında olduğu ve 14 öğretmenin 1-10 yıl aralığında olduğu, 7 öğretmenin 11-20 yıl aralığında olduğu tespit edilmiştir.

3. 1. 3. Verilerin Toplanması

Araştırma elde edilen veriler nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yarı yapılandırılmış mülakat tekniği ile toplanmıştır.

3. 1. 3. 1. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, 2 bölümden oluşan mülakat soruları hazırlanıp, uygulanmıştır. Mülakat formunun birinci bölümünde demografik bilgiler yer alırken ikinci bölümünde ise öğretmenlerin görev yaparken karşılaştıkları sorunlar ve çözümlerine tespit etmeye yönelik 12 soru yer almaktadır.

Çalışma verilerini elde ederken seyahatlerin zaman alması ve çok masraflı olması nedeniyle bazı öğretmenler uzaktan görüntülü aranarak görüşme yapılmış ve veriler elde edilmiştir. Verilerin elde edilmesinde kullanılan formun bir örneği EK-1’de sunulmuştur.

3. 1. 3. 2. Veri toplama Süreci

Araştırmacı Bayburt, Erzincan, Trabzon, Samsun ve İzmir’e giderek buradaki öğretmenlerle görüşme yapmış, Malatya, Tokat, İzmit, Ordu, Rize, Eskişehir, Mardin, Diyarbakır, Adıyaman, Samsun, Mersin, Antalya, Kastamonu, Konya, Erzincan, Amasya da görev yapan 16 öğretmen ile görüntülü telekonferans yöntemi ile görüşme yapmış ve veriler toplanmıştır. Görüşmelerden önce Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanmış araştırma izni katılımcılara yollanmıştır. Bununla 5 öğretmen ile yüz yüze görüşülmüş 16 öğretmen ile görüntülü telekonferans sistemi ile görüşülmüş ve toplamda 21 öğretmen ile görüşülerek veriler elde edilmiştir. Bunun sonucunda 21 öğretmenin mülakat sonuçları değerlendirmeye alınmıştır.

3. 1. 3. 3. Verilerin Toplama Süreci ve Uygulama Akışı

1. Literatür taramasının yapılması
2. Araştırma konusunun belirlenmesi
3. Yarı yapılandırılmış anket ve görüşme formu taslaklarının oluşturulması
4. Yarı yapılandırılmış anket ve görüşme formunun uzman görüşüne sunulması
5. Mülakat sorularının bir BİLSEM öğretmenine pilot olarak uygulanması.
6. Yarı yapılandırılmış görüşme ve anket formuna son halinin verilmesi.

7. MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nden araştırma izinin alınması
8. Araştırmaya katılacak gönüllü öğretmenlerin seçilmesi
9. Görüşmenin yapılacağı tarih ve saatin gönüllü öğretmenlerle kararlaştırılması.
10. Gönüllü 21 öğretmen ile telefon mülakatlarına başlanması ve yürütülmesi.
11. Mülakat ve anket verilerinin toplanması ve analiz edilmesi
12. Araştırmanın raporlaştırılması

3. 1. 4. Verilerin Analizi

Gönüllü öğretmenler ile yapılan mülakat sonucu elde edilen veriler içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir.

İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s.259).

Mülakat ile elde edilen verilerden analiz tabloları oluşturulmuş, kodlamalar yapılmış ve bu kodlardan sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır. Temalardan ve kodlamalardan tanımlamalar, yorumlar, sonuç ve tartışma elde edilmiştir.

Araştırmacı tarafından hazırlanan mülakat soruları BİLSEM de görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerine gönderilmiştir. Yüz yüze ve telefon ile görüşme tekniği ile yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Kaydedilen görüşmeler dikte edilerek metne dönüştürülmüş ve içerik analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Analiz edilen veriler tablolara dönüştürülerek görselleştirilmiştir. Tablolar alıntılar ile desteklenmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölümde elde edilen veriler doğrultusunda BİLSEM’ler de görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri ile ilgili analizler yer almaktadır.

4. 1. Katılımcıların Mesleki Durumları ile ilgili Bulgular

4. 1. 1. Katılımcıların Derslerinde Kullandıkları Teknikler

Katılımcıların derslerinde ağırlıklı olarak hangi resim tekniklerini kullanıyorsunuz sorusuna verdikleri cevaplar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Derslerinde Kullandıkları Resim Teknikler

Pastel Boya	K1, K2, K4, K6, K7, K8, K9, K10, K12, K14, K15, K16, K18, K18, K19, K21,
Kara Kalem	K1, K2, K4, K6, K8, K9, K10, K15, K18, K19, K20, K21,
Keçeli Boya	K1, K2, K6, K2, K9, K10, K17, K18, K21,
Sulu Boya	K1, K2, K3, K4, K6, K7, K8, K9, K10, K12, K14, K15, K18, K19, K20, K21
Kuru Boya	K2, K3, K4, K6, K8, K9, K10, K16, K18, K20, K21
Yağlı Boya	K1, K6, K2, K7, K9, K12, K14, K17, K18, K21,
Akrilik	K1, K2, K4, K6, K7, K8, K9, K10, K12, K14, K15, K16, K17, K18, K19, K20, K21
Guaj Boya	K1, K4, K7, K8, K9, K10, K15, K16, K17, K18, K20, K21,
Ebru	K6, K7, K9, K10, K18, K21,
Seramik	K1, K2, K9, K10, K13, K18, K21,
Kolaj	K7, K9, K10, K15, K17, K18, K21,
Lavi	K7, K9, K10, K18, K20, K21,
Heykel/Üç Boyutlu Şekillendirme	K3, K2, K9, K10, K13, K18, K21,
Baskı	K5, K2, K9, K10, K18, K19, K20, K21,
Dijital Sanat, Bilgisayar Teknikleri	K1, K2, K3, K6, K8, K9, K10, K11, K13, K16, K18

Tablo 2 incelendiğinde 17 katılımcı akrilik, 16 katılımcı pastel ve sulu boya, 12 katılımcı kara kalem ve guaj boya, 11 katılımcı kuru boya ve dijital teknikleri, 10 katılımcı yağlı boya, 9 katılımcı keçeli boya, 8 katılımcı baskı, 7 katılımcı seramik, kolaj, ve heykel, 6 katılımcı ise ebru tekniklerini kullandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar derslerinde en çok akrilik boya tekniğini kullanırken en az seramik tekniğini kullanmışlardır. Katılımcılara bunun sebebi sorulduğunda akrilik boyaya ulaşmanın daha kolay ve her yaş grubunda rahatça kullanabildiklerini buna karşın seramik kullanmamalarının nedenini ise okulun alt yapısının olmaması ve seramik atölyesi olmamasından kaynaklandığı ifade etmişlerdir.

Katılımcıların neden bu teknikleri kullandıkları sorulduğunda bu materyallere ulaşmanın daha kolay olduğunu, öğrencilerin yaş gruplarına ve yeteneklerine göre teknikler kullandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcılar derslerinde küçük yaş grupları ile pastel boya, keçeli boya ve kuru boya tekniklerini kullanarak ders işlerken 7 ve 8. Sınıftan sonra ise genellikle akrilik boya, dijital teknikler ve üç boyutlu şekillendirme(seramik, heykel) teknikleri ile ders işlediklerini belirtmişlerdir. Dijital teknikler kurumun sahip olduğu alt yapıya bağlı olarak kullanılırken zaman zaman öğrenciler bilgisayar derslerinde dijital teknikleri de kullandıkları ifadelerinde yer almıştır. Katılımcılardan K14 daha öncelerde sulu boya, pastel boya, yağlı boya ve akrilik. Materyal anlamında fazla bulunabilir olduğu için kullanıyorduk. İşin aslı üç boyutlu çalışmalara çocukların ihtiyacı var materyal bulmada sıkıntı oluyor maddi anlamda o yüzden bunları kullanıyoruz.

Katılımcılardan K3 resim, heykel sulu boya kuru boya, dijital. Yaş gruplarına göre teknik kullanıyorum. Yaş grubuna göre etkinlik yapıyorum. Herkesin zorluk derecesine göre konuyu da seçiyorum. Çocuklar arasında da farklılıklar oluyor onların istekleri doğrultusunda etkinlik hazırlıyorum. Zorluk derecesini çocukların kendileri belirliyor bizde destekliyoruz. Çocuktan çocuğa değişiyor.

Katılımcılardan K11 genelde dijital tasarım üzerinde gidiyorum animasyon, dijital teknikler, modelleme, oyun teorisi teknikleri. Bunlar üzerine etkinlik yapıyorum. Her türlü tekniği bildiğim için her yaş grubuna vermeye çalışıyorum. Son yıllarda güncel sanat uygulamalarına yer vermeye çalışıyorum. Dijital sanat ve görsel kültürden yola çıkarak etkinliklerimi şekillendiriyorum. Ö3 ise daha öncelerden sulu boya, pastel boya ve akrilik. Materyal anlamında fazla bulunabilir olduğu için kullanıyorduk. İşin aslı üç boyutlu çalışmalara çocukların ihtiyacı var. Materyal bulmada sıkıntı oluyor, şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

3. 2. Katılımcıların BİLSEM Görev Tanımı

Tablo 3. Katılımcıların BİLSEM Görev Tanımlarına İlişkin Görüşleri

Kadrolu	Görevlendirme
K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K11, K12, K13, K14, K17, K18, K19, K20, K21,	K10, K15, K16,

Tablo 3'te katılımcıların BİLSEM'de 18'inin kadrolu, 3'ünü ise görevlendirme ile çalıştığı görülmektedir.

4. 3. Katılımcıların Özel Yetenekli Çocukların Eğitilmesine Yönelik Aldıkları Eğitim Durumları

Tablo 4. Katılımcıların Özel Yetenekli Çocukların Eğitimi Hakkında Eğitim Alıp Almadıklarına İlişkin Görüşler

Evet	Hayır	Başlangıçta Eğitim	Sonradan Eğitim	Eğitim Almamış
K3, K4, K6, K7, K9, K10,	K1, K2, K5, K8, K12,	K6, K20,	K3, K4, K7, K9, K10, K11	K2, K16
K11, K13, K18, K19, K21,	K14, K16, K17,		K12, K13, K15, K19, K21	

Katılımcılardan 11'i evet, 8'i hayır cevabı verirken, 2 katılımcı başlangıçta eğitim aldığını belirtirken, 11 katılımcı süreçte eğitim aldığını belirtmiş, 2 katılımcı ise hiç eğitim almadığını belirtmiştir. K₈ "Yok almadım. Ama almak isterdim. Bazen yetişemediğim zamanlar oluyor, başa çıkamadığım çok çabuk sıkılıyorlar, çok çabuk tüketiyorlar. İki haftalık konuyu bir haftada bitiriyoruz. Üstüne ekstradan bir tane daha konu çalışıyoruz. Ben bir sonraki haftaya başka bir konu bulup onu uygulatmam gerekiyor çünkü çocuklar boş kalırsa daha büyük sıkıntı" ifadelerini kullanmış, süreç içerisinde öğrencilere yetebilmek için özel yeteneklilerin eğitimi konusunda muhakkak eğitim alınması gerektiğini vurgulamıştır", ifadelerini kullanmıştır.

K12 almadım. Sadece çalıştaylara katıldım. Sürece dahil olunca öğrendik. Biraz 15 senelik öğretmen olunca mesleki deneyimimiz olunca daha kolay oldu. Bizim çalıştığımız dönemde bilsemlerde kadro eksikliği vardı. Yani öğretmenler kendi okullarında çalıştıktan sonra Bilsemlerde de görevlendirme çalışıyorlardı. BİLSEM'ler de kadrolar tamamlansın çocuklar her sene öğretmen değişikliği yaşamassın diye böyle bir şey yaptılar iyi de yaptılar. Ama bilsemlerde çalışacakların bu alanda yüksek lisans yapmaları da gerekir alana hakim olmak için, ifadelerini kullanırken K12 ve K14 ise kongrelere ve çalıştaylara katılarak eğitim aldıklarını ifade etmişlerdir.

K20 ben Marmara Üniversitesi Atatürk Üniversitesi mezunuyum. Yüksek lisansımı üstün yeteneklilerin aile kurgusu üzerine yapmıştım. Elime geçen geçen dokümanlarla kendimi geliştiriyorum. Bazen bunlar yetersiz olabiliyor. Yaşadığınız tecrübeler bunların önüne geçebiliyor, ifadelerini kullanmıştır.

4. 4. Katılımcıların BİLSEM’İ Tercih Etmeden Önce Kurum ve Verilen Eğitim Hakkında Bilgileri

Tablo 5. Katılımcıların BİLSEM’i Tercih Etmeden Önce Kurum ve Verilen Eğitim Hakkında Bilgi Sahibi Olup Olmadıklarına İlişkin Görüşler

Evet	Hayır	Kısmen
K3, K4, K6, K9, K9, K10, K12, K16, K21	K1, K2, K5, K7, K11, K13, K14 K18, K21	K9, K17, K19

Bu soruya katılımcıların 8’i evet, 9’u hayır şeklinde cevap verirken, 3’ü kısmen cevabını vermiştir. Katılımcılardan bazıları çocuklarının bu kurumlarda olduğu için bilgi sahibi olduğunu bazıları ise araştırıp öğrendiklerini, bir kısmı ise burada çalışan meslektaşları sayesinde bilgi sahibi olduklarını, bazıları ise çocuklarının bu kurumu kazanması ile bilgi sahibi olduğunu ifade etmişlerdir. K21 Evet, kızımda bilsem öğrencisi oradan dolayı biliyorum. Ben görev yaparken bilsem sınavlarına katılmıştı. İzmir Konak BİLSEM’i kazandı kızım oradan tayinle Antalya’ya gittik. Kızımın BİLSEM’i kazanması ile benimde orada öğretmenlik yapmamdan önce oldu öyle diyelim, ifadelerini kullanmıştı.

K20 ilk başlarda araştırma yapmamıştım. Yarım dönem ücretli çalıştıktan sonra net olarak bilgi sahibi oldum ifadelerini kullanmıştır. Ücretli çalıştığını, burada geçirdiği tecrübelerle göre bilgi sahibi olmuştur. Bu kurumlarda ücretli ve görevlendirme çalışanların olması kurum kadrolarında boşluk olduğunu göstermektedir.

K20 aslında ben hiç BİLSEM düşünmedim. Evime yakın olduğu için tercih ettim. Aslında ben hiç düşünmüyordum okulumdan da memnundum rotasyon olunca burayı tercih ettim. Adıyaman’dan çalıştığım yerden çok memnundum. Geldiğim okulda manevi bağım vardı. Evet vardı. İlk güzel sanatlar lisesinde görev yaptım. Birçok ilkokulu da idare ettim. Rotasyon gelince tercih yaptım. Beni çok uzağa atadılar. Daha sonra burası yapılıncı puanlarımda yüksekti, bakanlıktan başarı belgemde vardı. Müracaat ettim. Çok rahat bir şekilde kazandım. O gün bugündür ordayım, ifadelerini kullanmıştır.

Katılımcıların bazıları başlangıçta değil de süreçte bilgi sahibi olduğunu belirtmişlerdir. K15 verilen eğitim: ayrıntılı olarak yoktu açıkçası süreçte öğrendim. Sadece resimde daha çok geliştirme etkinlikleri olarak biliyordum, ifadelerini kullanmıştır.

4. 5. Sorunlar ve Çözüm Önerileri ile ilgili Bulgular

4. 5. 1. Öğrencilere İlişkin Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Katılımcılara görevlerini yerine getirirken ilk olarak öğrencilerden kaynaklı sorunlar yaşayıp yaşamadıkları sorulmuş ve bu sorunların üstesinden gelmek için buldukları çözüm yolları

solunulmulltur. Yapılan analizlerde katılımcıların büyük çoğunluğu sorun yaşadığını belirtmiştir. Verilen cevaplar doğrultusunda aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Tablo 6. Katılımcıların Öğrenci Kaynaklı Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Karşılaşılan sorunlar	Çözüm Önerileri
Yanlış Tanılanan Öğrenciler	Bireysel eğitim vermek (K9, K10)
(K1, K6, K2, K9, K12, K10)	Öğrenci grubunu değiştirmek (K10)
Öğrencinin yorgun ve a olması, sınav stresi, kaygı düzeyinin yüksek olması	Kaygısız, rahataalıştırmak (K2)
(K1, K2, K13, K16, K21)	Sık sık mola vermek (K16)
Devamsızlık	Dersi eğlenceli ve dikkat çekici hale getirmek (K13)
(K1, K5 K11, K17)	Öğrenci grubunu değiştirmek (K11)
	Rehber öğretmenle görüştürmek(K17)
Öğrencilerin bireysel farklılıkları (yaş, seviye, vb.)	Aynı düzeyde olan öğrencilerin bir grupta toplanması, rehberlik desteği verilmesi (K4,K10)
(K4, K8, K9, K10, K15,K18)	Bireysel ilgi alanlarına göre etkinlik (K8, K9, K18)
	Düzeş eksiklerini giderici ekalışmaların yapılması (Ö7)
Verilenalışmaları önemsememek, sıkılmak	İlgi alanlarına göre etkinlik yapma(K8)
(K3, K8, K19)	Aile ile ortak hareket etmek (K19)

Tablo 6'ya göre; Katılımcıların çoğunun yaşadığı problemlerin başında yanlış tanılanan öğrenciler gelmektedir. Bu sebeple öğrencilerin BİLSEM'e adapte olamaması ve grup ierisinde arkadaşlarından geri kalması ve yetersiz hissetmesi olduğu görölmektedir. Örneğin K2 yani zaman zaman yanlış tanımlamalar yapıldığını fark ediyorum. Öğrenciler seiminde yanlış tanımlamalar yapılmış ve hala bu öğrencinin nasıl seilebildiği konusunda sorguluyorum kendimi. Asıl zaten ben özel yetenek sınavına da karşıyımünkü o banaok verimli gelmiyor.ünkü benim başladığım yıllarda genel zihinsel yetenek alanında öğrenciler geliyordu, tercih ediyorlardı ve inanılmaz bir yaratıcı inanılmaz güçlü ve inanılmaz donanımlıocuklar geliyordu ve görsel sanatlar alanındaok başarılılardı. Yani akademik başarı sanatsal başarıyıok olumlu yönde etkiliyor. Yapısıok bozuldu, özellikle müzik iin bir şey diyemem ama bizim görsel sanatlar alanı öğrencileri düştü. Benim nazarımda öğrenci her şeyiyle ahlaki değerler yaratıcılık, kavrama, algılama kapasitesi bunların hepsi düştü, ifade etmiştir. Diğer neden ise okuldan sonra BİLSEM'e gelmesi, a ve yorgun olduklarını belirtmişlerdir. Örneğin K2 öğrenci kaynaklı sorunlar, tamamok yetenekliler, resime isteyerek gelmişler, istemeyerek zorla gönderilenocuklar var özellikle koleje giden öğrencilerdeok büyük sorunlar yaşıyoruz.ünkü buocuklar akşam 5-6 ya kadar derse giriyor ondan sonra 4 saat benimle derse giriyor ve gerektenok yoruluyorlar, kocamanantaları var, öğretmenim bugün sınavımız var, yarın öğretmen bize 10 sayfa ödev verdi. Biz bunları nasıl yetiştireceğiz diye tedirgin oluyorlar.ocuklar adapte olamıyorlar. Akılları eve gitmek ödev yapmak, sınavlarınaalışmak ya da biraz olsa dinlenmek olduğu iin adapte olamıyorlar. Bu sorunların nasıl üstesinden geliyoruz,ocuklaraok

yüklenmiyoruz açıkçası, gelmediklerinde, devamsızlık yaptıklarında müsama gösteriyoruz, çünkü çocuklar çok yorgun oluyor. Bu yorgunluk ilerde isteksizliğe sebep olabilir diye çekiniyorum açıkçası. Bunlar hani ilerde böyle olmasın isteksizliğe kapılmasın her zaman severek okula gelsinler çünkü severek yapılmayan işten hayır gelmiyor bir kere, sevmeleri lazım çünkü 4 saat geliyorlar, ifadelerini kullanmıştır.

Tablo 6 incelendiğinde öğrenci kaynaklı sorunların diğer bir neden ise bireysel farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Örneğin K15 buradaki çocuklar birbirinden farklı. Çocuklarda problem olabiliyor. Bireyselliğini öne çıkarmak isteyen oluyor. Kişisel problem olduğunda gruba uyum olmadığında rehber öğretmenden yardım alıyorum. Onunla iletişime geçiyorum, öğrenci ile görüşmesini sağlıyorum. Bu konuda yardım almasını sağlıyorum, ifadelerini kullanmıştır.

Katılımcı K8 öğrenci kaynaklı sorunlar çok çabuk tüketiyorlar demiştim ya az önce, konuları çok çabuk bitiriyorlar algıları yüksek olduğu kadar, dikkatleri de çok dağınık. Bu yıl benim elimde yeni öğrencilerle beraber 27 öğrenci var. 27 öğrencinin 15 tanesini üstün desek hani üstün dediklerim gerçekten çok çabuk bir biçimde çalışmalarını bitirip başka bir şey yapmak istiyorlar. Çok çabuk sıkılıyorlar. Onlar için ekstra bir konu daha üretmeye çalışıyorum. Ama ekstra ürettiğimi de şöyle yapıyorum bazen program üzerindeki konuda sıkılabiliyorlar onlar zaten bizim dersimizde sohbet ettikleri için onların iç dünyalarını kolay öğrenebiliyoruz ya onun için sevdikleri şeyler üzerinde bilgisayarda oynadıkları karakterler üzerinden yola çıkıyoruz. Mesela çizgi konusu çizgi konusundan sıkıldılar ama 2. Sınıf öğrencileri bronztaş karakterini çok seviyorlar çizgi konusunu daha sonra renk ile birleştirerek bronztaş yaptırdım, kaktüs yaptırdım çok zevk aldılar. Konuyu verip araya sandviç gibi sıkıştırıyorum, ifadelerini kullanmıştır.

Katılımcı K10 tabiki. Biraz farklılıklar içeriyor. Bir öğrencinin Bilsem'e başlama yaşı çok küçük olduğu için 8 yaş okula geliyorsa onu doğru bir şekilde yönlendiriyorum. Çok yılgınlığa kapılmadan devam ediyoruz. Ama ara dönemde aldığımız öğrencilerde çok sorunlar yaşıyoruz. Şöyle sorunlar bu çocuklar bir nedenle Bilsem'e ara vermiş öğrenciler olmuş oluyor. Onları tekrar sistemin içerisine dahil etmek çok zor oluyor. Yani ön yargıları var. Birçoğu ailesinin zoru ile geliyor. Çocuk mutlu değil orda bulunmaktan. Ailesinin zoruyla geliyordu. Bu tip öğrencilerim vardı. İkincisi tanılmayı geçmiş 8 yaşında sisteme dahil olan başarısını ve beklentisini koruyamayan öğrenciler var. Aslında zorlanıyor kendisinin de istemesine rağmen başarılı olmamasına rağmen gruba çalışıyoruz bireysel eğitim vermiş olsak ta en az iki ya da üç öğrenci oluyor. Kendisini kıyaslıyor bazı konularda zayıf olduğunun farkına varıyor bundan dolayı problemler yaşıyoruz. Kendine ket vuruyor yapmak istemiyor. Bunu dile getiriyorsun ailesine ailesinin yapacağı bir şey de yok ama bir şekilde o bağda koruyorlar vazgeçmiyorlar. Çocuk için ne kadar verimli geçiyor ya da onun orda olması ona ne ifade ediyor bilemiyorsunuz. Çözüm olarak örneğin ikinci verdiğim örnekte grubunu değiştirdim öğrencinin yaş aralığı aynı olduğunda problem azalıyor ama yaş aralığı fazla ise daha çok hissettiriyor bu problemler böyle bir durumda grubunu değiştiriyorum gününü değiştiriyorum.

Örneğin örnek arkadaşlıklar varsa bunu ön plana çıkarıp çocuğun daha motive olmasını sağlıyorum. 1. De belki benden kaynaklı problem vardır. Grubunu ailesine değiştirmeyi teklif ettim. Önce rehber öğretmenle görüştüm o beni böyle yönlendirdi. Ondan sonrasında durumun ne kadar ilerleyip ilerlemediğine dair bir görüşme yapmadım. O aşamayı bilmiyorum şuanda, ifadelerini kullanmıştır.

Katılımcı K14 öğrenci kaynaklı sorunlar oluyor. Aslında öğrencinin kendisinden olmasa da okula gelme sürelerinin zaman zaman diğer okuldaki aktiviteler sınavlar, yorgunluk vesairenden kaynaklı sorunlar yaratıyor. Çalışmalarımızı aksatıyor. Resim eğitiminde çocuklara yeniden tekrarda birçok şey kazandırılabilir ama başlanılan çalışmaların süresi uzayabiliyor. Şimdi proje grubu öğrenciler ile Amasya'daki bitki çeşitliliği ile ilgili yağlı boya yapıyoruz. İstenilen zamanlarda gelmediklerinde zaman zaman gecikmeler oluyor ve yeter sayıda bir ürün ortaya çıkaramıyoruz. Ürün bazında. Çözüm olarak müsait olduklarında gelmelerini istiyorum bende gidiyorum o şekilde hallediyorum, konu birleştirmek gibi bir çalışmamız olmuyor, ifadelerini kullanmıştır.

4. 5. 2. Yönerge Kaynaklı Sorunlar ve Üretilen Çözümler

Katılımcılara BİLSEM yönergesinden kaynaklı bir sorun yaşayıp yaşamadıkları sorusuna, bazı katılımcılar değişen yönerge ile ilgili sorun yaşadıklarını ifade ederken, katılımcıların bazıları da sorun yaşamadıklarını ifade etmiştir. Verilen cevaplara göre oluşturulan tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 7. Katılımcıların BİLSEM Yönergesine Ait Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşler

Evet	Hayır
K5, K6, K7, K11, K14, K16, K18, K19	K2, K3, K4, K9, K10, K12, K13, K15, K17

Tablo 7’de görüldüğü gibi 8 katılımcı evet ve 9 katılımcı hayır, şeklinde görüş belirtmişlerdir. Katılımcılar çoğunluğu son yapılan yönerge değişikliğinde öğrenci sayıları artmasına neden olmuş bunun sonucunda atölyelerde öğrenci sayısı artmasıyla bireysel eğitim azalmış olduğunu ifade etmişlerdir. Örneğin K19 şimdi yönerge ile son zamanda çok oynadılar. Bir şeyin ayarı ile fazla oynanırsa ayarını bozarsınız. Biraz öyle oldu. Bilsem öğrencisinin ufku geniş olması lazım ama onu da kalkıp yönerge de şu kadar kişi olması lazım gibi öğrenci sayılarını en son çoğaltmışlardı. Yok, 8 kişi olacak yok 5 kişi olacak. Nedeni de devamsızlık olunca öğretmen öğrencisiz kalsın. Böyle yaklaşıncı olmuyor zor oluyor. Böyle yaklaşım olmamalı. Diyorlar ki bireysel eğitim vereceksin ama diğer yandan 8 öğrenci zorunluluğu getiriyorlar. Yönerge üzerinde fazla oynanılmamalı ama revize edilmeli kurum esasları doğrultusunda. Önceden modüller vardı ama onları resim alanında kaldırdılar. Bence iyi olmadı. Çünkü orda biz iletişim becerileri veriyorduk, öğrenme teknikleri veriyorduk ve bunları dersle ilişkilendirip veriyorduk. Ama şimdi onları kaldırdılar direk ÖYG den

başlayacaksınız dediler yani öğrenci yeteneklerini geliştirmeden, biz öğrencinin yeteneğini ne zaman keşfedeceğiz. Bunun nedeni bilsem kurumlarının tam olarak oturmaması ve zamanla öğrenci sayılarının çoğalması da olabilir. 2 yıldır öğrenci kullanımlarında kullanılan asis, bunu çok öğrenci aştı. Sonra asisin sorularını yeniden revize ettiler ama son 2 yılda ki öğrenci sayısı çok fazla. Bunun için bazı büyük iller ikinci BİLSEM’i en yakın ilçeye kurarak o sayıyı azalttılar. Oda ihtiyaçtan değil e zorunluluktan olunca iyi oluyor, ifade etmiştir.

Katılımcılardan K1, K18, K19 programların sürelerinin kısa olduğunu öğrencilerin kuruma uyum sağlamadan ÖYG programına geçtiğini belirtmişlerdir. Örneğin K19 bizde hemen ÖYG’ye geçtikleri için sorun yaşamıyoruz sadece uyum programı kısa olduğu için ya da idare öyle istediği isim zaman yeterli olmuyor. Bu iki hafta çok yeterli olmuyor. Bu süre öğrenciden öğrenciye değişmeli bence. 100 öğrenciye verilecek uyum eğitimi ile 500 öğrenciye verilecek uyum eğitimi aynı olmamalıdır. Orda bir planlama yapılabilir. ÖYD programına da gelirsek çocukları seviyeleri aynı olabilir ama sınıfları farklı oluyor. Bunla ilgili de planlama yapılabilir”, ifadelerini kullanmıştır.

Katılımcılardan K4 projelere zaten istekli buna hazır öğrenciler var hemen hemen bütün öğrencilerin projeye dahil olması söz konusu. Bizim önerilerimiz doğrultusunda kendi istekleri ile katılıyorlar. Sorun yaşamıyoruz, zevk alarak yapıyorlar. Bunu yapacaksın zorunluluğu ve not kaygısı olmadığı için rahatça yapıyorlar. Öğrenmenin kişinin kendisine ne kattığını ne kadar kattığını biliyorlar, K5 başladığımda proje öğrencim yoktu ve ben proje ne demekti ne yapıyor, amacı kazanımı ne aslında bilmiyordum. Bununla ilgili isterdim bir eğitim olsun. Proje ulaşmanın ve bilimsel araştırmanın aşamalarını anlatmalarını öğrenmeyi isterdim. Sadece o projeyi aşamalarını bilmek isterdim hiç bilmediğim bir alandı. Tanılama konusunda da olabilir bir önerim, sınıf öğretmenleri aday gösterirken öğrencileri yetenek alanı sınava girerken alakasız yeteneği olmayan öğrenciler sınava giriyor. Öğretmen başvuru sürecinde bütün öğrencileri yazıyor. Şuan bilsem sınavları aşırı kalabalık oluyor. Sınıf öğretmeni de velinin tepkisinden korktuğu için herkesi sınava sokuyor olabilir. Seçim yapmadan ayırım yapmadan hepsini yönlendirmiş oluyor. O da nasıl çözülür yetenek sınavına girecek öğrencilerden portfolye isteyerek çözülebilir. Süreç içinde öğrenci izlenerek ve değerlendirilerek yapılabilir. Belki faydalı olabilir, K6 zaten dediğim gibi bu yapıyı bozunca tamamen bozulmuş oldu. Yönergeyi gitgide daha olumsuz yönde bizim alanın aleyhinde dönüşmeye başladı. Öğrenci sayıları mesela gitgide arttı. Bireysel eğitim deniliyor bireysel eğitim yapılamaz ya şu yönergeye göre mümkün değil. Yeni yönergeye göre mümkün değil. Daha öncede biz destek eğitimde güzel sanatlar eğitimi veriyorduk mesela onu bizden muaf tuttular. Yani öğrenci özel olarak atölyeye gelmek isterse o şekilde atölyeden yararlanabiliyor. Onun dışında hiçbir şekilde genel yetenek alanında kazanan öğrenci görsel sanatlar müzik alanını görmeden bilim sanattan mezun olabiliyor. Ama sadece bilim alanı sanatı yok bunun çok yanlış bir uygulama ile devam ediyoruz. En son çıkan yönergede öğrenci sayılarında değişiklik var onun dışında bir değişiklik yok, K7 bir dönem destek için ayrılıyor. Uyum için çok önemli o sınıf öğretmenin yaptıkları. Gerek drama gerek

başka etkinlikler okula alıştırma onları tanıma adına bizde biliyorsunuz o 3 hafta o anlamda programlar uygun. Ve kademe kademe olması ve sınıf öğretmeninin o potansiyelinden geçmesi çok önemli. Destek aşamasında o öğretmenin donanımlı olması gerekiyor. Her anlamda biz de çünkü ona destek olmamız için onun bizi yönlendirmesi de lazım. Biz de onun yönlendirmesiyle gitmeliyiz, K10 bizim BİLSEM de tanılanan öğrenci uyumdan sonra direk öyg ye geçiyor. Açıkçası öğrencinin direk yeteneğinin tanımlanıp gelmesi öğrenci için bir avantaj. Direkt uygulamaya geçiyoruz uygulamadan kaynaklanan bir problem yaşamadım ben. Hatta bu tabiki benim fikrim. Ben BİLSEM’ler de en başarılı ÖYG programının resim ve müzik olduğunu düşünüyorum. Çünkü öğrencilere bu artı olanak sağlıyor. Şöyle düşünün ilkokullarda eğer sınıf öğretmeni ilgili ve seviyorsa resim yapıyor. Öğrencilerin çokta yeteneklerini göz etmeden sınava hazırlamak için resim müzik ve beden eğitimi yapmıyor. Ama bu tanılanmış öğrenci BİLSEM’e geldiğinde ilgilendiği alan ile ilgili haftada 4 saat eğitimi alma şansına sahip oluyor. Ve direk uygulama yapıyor. Ön hazırlık aşama geçirmediği için de kendisi çok hızlı oluyor. Bir tek şeyde sıkıntı oluyor 8. Sınıfa doğru bir kopma yaşanıyor oda lgs sınavı sürecinden kaynaklanıyor, K14 yönergeden kaynaklı sorunlarımız en son ki yönergeden başladı. Öğrenci sayılarını yüksek tutmuş olmaları bizde atölye ortamında çok da özel eğitime uygun olduğunu düşünmüyorum, K16 biraz proje ile ilgili sorunlar yaşıyoruz. Örneğin bizim dördüncü sınıfta öğrencimiz var. Mardin için söylüyorum başka yerleri bilemem. Mardin de resim öğrenci sayısı az. Ortaokulda 7 ve 8. Sınıfta ikişer öğrencimiz var onlar LGS’ye hazırlanıyorlar. Sürekli soru çözüyorlar. Bize geldikleri zamanda çok yorgun oluyorlar. Proje yapalım dediğimizde zaten okulda yapıyoruz. Bir de burada yapmak istemiyorlar işin açıkçası pek gönüllü olmuyorlar. Şuan 17 öğrencimiz var, ifadelerini kullanmışlardır.

4. 5. 3. BİLSEM Öğrenci Velilerine ilişkin Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Katılımcıların velilerle herhangi bir sorun yaşayıp yaşamadıklarına yönelik soruya vermiş oldukları cevaplar Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8. Katılımcıların Veli Kaynaklı Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına Dair Görüşler

Evet	K2, K3, K4, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K16, K18, K19, K21
Hayır	K1, K5, K6, K14, K15, K17

Tablo 8’den da anlaşılacağı üzere katılımcılardan 14 kişi bu soruya evet cevabı verirken, 6 kişi hayır cevabı vermiştir. Katılımcıların belirttiği veli kaynaklı sorunlar ve ürettikleri çözüm önerileri Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Katılımcıların Veli Kaynaklı Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Sorunlar	Çözüm Önerileri
Velilerin önceliklerinin farklı olması, BİLSEM'in önemsenmemesi (K2, K3)	Veli ile bireysel görüşme yapmak veya bilgilendirme semineri vermek (K2, K3)
BİLSEM'ler de verilen eğitim içeriğinin bilinmemesi (K4, K8, K9, K19)	Velileri bilgilendirmek ve gerekli açıklamanın yapılması (K8)
Velinin çocuğunu üstün görmesi, Mükemmeliyetçi, kontrolcü olması, fazla beklenti (K10, K13, K15, K21)	Birebir görüşmek (K10) Empati kurmak, anlayışlı olmak (K13, K15)

Tablo 9'dan anlaşılabacağı üzere en fazla yaşanan sorunun velilerin BİLSEM'in amaç ve işleyişini bilmemeleri ve farklı istek ve beklentileri olduğu tespit edilmiştir. Örneğin K8 veli kaynaklı, veliler şey istiyorlar, bu çocuklar üstün yetenekli oldukları için şöyle şikâyetleri var, hocam evde hiç portre çizmiyorlar falan diyorlar. Bende diyorum ki bunlar küçük çocuk ilköğretim seviyesindeki bir çocuğa portre çizmeyi öğretemeyiz. Ya da birebir bardak çizmeyi öğretirsem iki hafta sonra BİLSEM'e öğrenci gelmez diyorum. Yani o şekilde anlatmaya çalışıyorum, anlıyorlar. Çocuğun eğlenerek öğrenmesi gerektiğini velilere anlatmaya çalışıyorum. Tabi veliler bu konuda hani bizim kadar akademik olmadıkları için her gördüklerini hemen çizsin istiyorlar. Ama yani öyle olmaz diyorum. Mesela dün bir öğrencim ara ara ödevler istiyorlar, veriyorum ama ödevleri yapmak zorunda değilsiniz diyorum çünkü uzun süre bendeler sıkılmalarını istemiyorum. Bir tanesi mesela ödevini yapmak için ağlamış annesi ödevini yapamadığı için ağladığını söyledi ama ben ödevlerini yapmak zorunda olmadıklarını söyledim. Aslında bu biraz ailenin çocuğu mükemmeliyetçi yetiştirmesinden kaynaklı tabi bunu söylemiyoruz. Tamam dedim ben kendim hallederim, konuşurum dedim. Çocukla konuştum yapmak istemiyorsan yapma getirmek istemiyorsan getirme dedim. Yada Whatsapp tan gönderirsin dedim bir şekilde hallettim. Destek grupları yok bizde sadece ÖYG den projeye geçiyor çocuklar. BİLSEM'ler de destek grupları görsel sanatlar grubunda yok. ÖYG 1, 2, 3 diye geçiyor. Oradan direkt projeye geçiyorlar. Resim malzemelerimiz çok pahalı. Sene başında velilere yüklü miktarda alışveriş yaptırdım. Bu malzeme konusu ile ilgili ister istemez karşı karşıya kaldım. Şuanda sıkıntı yok çünkü aldıkları malzeme kendi çocuklarının kullandıklarını biliyorlar. Ama ilk başta 750 TL 800 TL gibi bir meblağ ile karşılaşınca açıkçası bizim malzemelerden dolayı bir tepki aldım veliler ile alakalı, şuanda bir sıkıntı yok ama genelde malzemeler bittiği zaman çocuklar eksiklerinizi yazın ailelerinize aldırın diyorum. Kaliteli malzeme ile kaliteli iş çıkıyor. Kaliteli malzemeler çok pahalı, bir yere yönlendirdiğin zaman, öğretmenin ora ile anlaşması mı var gibi bir sıkıntı yaşadım mesela. Ben hatta sürekli aldığım kırtasiyeye birkaç ay gidemedim veli gidip öyle söyleyince. Öyle bir şey yok ben sadece oraya gittiğim zaman okula

aldığımız malzemeleri daha uyguna alıyorum. Okula yarayan bir şey ama veli düzgün anlamıyor. Bunu anlatmak bizim açımızdan zor, ifadelerini kullanmıştır.

Tablo 10 incelendiğinde velilerin BİLSEM'i yeterince önemsememesi ve önceliğin sınavlara ve okul ödevlerine verilmesi ve bunların bu kurumlarda yapılmasını istemeleri tespit edilmiştir. Örneğin K3 bazen sınavları ön plana alıyorlar. Çocukla ilgili kararları direk kendileri veriyorlar. Yarın deneme sınavı var, LGS'ye girecek 8. Sınıfta gelmesin, bilsem zaman kaybettiriyor gibi ama konuşarak durumu anlatıyoruz, haftada 2 saat çocuğa bir şey kaybettirmez diye aksine rahatladıklarını sonra onlara mantıklı geliyor. Böyle velilerin devam kaygıları var. İşte denemede şu kadar net yapıyor sonra netler düştü bilsem mi ağır geliyor gibi sonra konuşunca anlıyorlar. İletişime geçtiklerimizde sıkıntı ortadan kalkıyor ama geçemediklerimizde oluyor. Çocuklar önce okula gidiyor sonra etüt merkezlerine sonrasın da ya BİLSEM'e geliyorlar ya da gelmiyorlar BİLSEM'e zamanları kalmıyor, ifadelerini kullanmıştır.

Tablo 10 incelendiğinde K2 hocam sınavı var, izin verir misiniz, müsaade eder misiniz, gibi sadece böyle istekleri oluyor, onlar dışında hiçbir veliden şimdiye kadar benim 65 tane velim var 3 yıldır bu üçüncü yılım olumsuz bir şey yaşamadım, istediğim bir şey hemen alındı zamanında getirildi, güler yüzlü hoş insanlar destek oldular ellerinden geldiğince. Bende onlara destek oldum bu şekilde aramızda güzel bir ilişki oldu. Velilerden kaynaklı olumsuz bir şey yok, K4 bakanlıktan bir daire başkanı gelmişti yarışmalara katılım yapmanız gerekmiyor demişti. Ondan sonra bizde böyle çalışma yapmadık ve çocukta aile ve okul baskılamasından kurtulmuş oldu. Çünkü BİLSEM'i kazanan çocuğa bir misyon yükleniyor. Yarışmaya katılır ve kazanır. Aslında o çocukta ciddi bir özgüven kaybı ve stres oluşturuyor. Ya kazanamazsam diye başlıyor çocuk. Biz tabi yine de istekli olan yarışmaya katılmak isteyen çocukları çalıştırıyoruz. Başka bir şehirden gelen bir öğrencinin gelmesiyle önceki kurumla bizim karşılaştırmamızı yapıyorlar. Biz tuvale şunu yapıyorduk ya da böyle yapıyorduk gibi. Ben öğrencinin tuvaline dokunmam farklı yerde gösteririm. Çünkü o tuval ona ait ben el atarsam sergilendiğinde eseri kendinin gibi hissetmiyor sahiplenmiyor. Bu konuyla ilgili destek alanlar bu beklentiye girebiliyor yeni geldikleri kurumda yakın zamanda böyle bir sorun yaşadım. Zaman içinde alışıyorlar onların iyiliği için olduğuna anlıyorlar, K9 kesinlikle yaşıyorum. Veli alt yapısı yeni yeni gelişmeye başladı. Yetenekli çocuk kavramını çoğu öğretmenimiz bilmiyor ki veli bilsin. O yüzden bu konuda sıkıntı yaşıyoruz, K10 yaşıyoruz. Şöyle ailenin karakteri olumsuz etkileyebiliyor. Ona ne kadar çözüm üretilir bilemiyorum. İki örnek verebilirim size hemen aklıma gelen bir öğrencim aşırı kontrollüydü kontrolde kastım şu kendi çalışmasını kontrol değil de örneğin dört kişilik bir grup vardı iki öğrencim esnek öğrencilerdi kendi çalışma saatlerini ve aralarını kendileri belirlemişti ve bu öğrenciler ara verip düzenli çalışıyorlardı. Bazen tek bir ara verip uzun soluklu çalışıyorlardı ama verimli çalışıyor keyifli de zaman geçiriyorlardı. Bu öğrenci takıntılı bir şekilde öğretmenim derse geç geldiler şunu yaptılar bunu yapmadılar gibi nerdeyse kendine eziyet eder duruma getiriyordu bu işi. Bunu da şuraya getireceğim annede böyleydi. Zamanın verimli

kullanılması ki o öğrencinin de gelişim çizgisi çokta iyi durumda değildi sınıfta duruyordu. Dinlenmek için ya da nefes almak için dışarı çıkmıyordu sonuçta orda da fazladan bulunması fazladan enerji harcaması onu olumlu etkilemiyordu. Burada da bir aile var kapalı bir aile çocuklarının hemen hemen herşeyi kontrol ediyorlar. Herşey aile tarafından kontrol ediyorlar. İlk başta beni tanımadıkları için diye düşünüyordum ama hala böyle şeyler sezinliyorum, K11 var. Ama çok nadir. Bir öğrencim vardı resimden kazanmıştı BİLSEM’i ama ailesi göndermiyordu. Birkaç yıl geldi ama anne babası resmin günah olduğunu ileri sürerek çocuğun ayağını kesmek istediler akşam saatlerinde gelmesine izin vermediler. İyice çocuğu aldılar BİLSEM’den. Böyle bir veli sıkıntısı oldu. Başka bir sıkıntı ise sadece görsel sanatları kazananı getirmek istemiyorlar. Çocuğu saatinde getirmiyorlar. Çocuğu saatinde getirmeyince çocuk dersin başını kaçırıyor. Böyle problemler yaşıyorum, K12 veliler şöyle sene başında toplantılarda o sınıflarda uyum haftasında grubunda okula geliyorlar ona şöyle söylüyorlar bak amcası teyzesi bizim oğlan bilsem de resim kazandı harika resim yapıyor. Deyince çocuğu başarılı moda sokuyorlar. Bu çocuklar için tehlike çocuğu başarılı moda sokuyorlar. Çocuk artık resimde sona gelmiş her şeyi biliyor ondan sonra kendini ressam zannediyor. Kalem eline aldığı anda ya da kendinden iyi çizgiler gördüğünde bu sefer moral bozukluğu oluyor çocuklar da ben bu işi beceremiyor muyum gibi hisler oluyor ve tekrardan bu çocuğu resme kanalize etmek zor oluyor hissiyatta da zorlaşıyor o anlamda da sıkıntı yaşıyoruz, K13 tabi yaşıyoruz. Veli beklentisi çok fazla. BİLSEM’lere çok başvuru yapılıyor Türkiye genelinde. Veli çocuğunu üstün zekâlı ve çok yetenekli gördüğü için çok fazla beklenti içine giriyor. Durum aslında öyle değil. Tamamen bilgiyi kime verirsen onda şekilleniyor. Veli ilk başta böyle davranıyor ama zaman içerisinde onun da karşılaştığı bazı şeyler oluyor ister istemez. Çocuğunun normal standart gittiğini fark ediyor. Çocuk devamlılık sağlamışsa ve bizde o ışığı yakalamışsak yetenek alanında o alanda çalışma yapınca da veli de mutlu oluyor. Kendi okullarında göremeyecekleri eğitimi biz veriyoruz, kendi adıma. Bazen de bunu yakalayamıyorsun. 2. Sınıfta gelen bir çocuğu lise sona kadar getiriyorsun. Çocuğun çocukluk, ergenlik ve gençlik dönemini beraber geçiriyorsun bu çok zor. velilere karşı empati kurmak, sabır göstermek, hoşgörölü davranmak, K16 veli kaynaklı sorunlarda da, çocukları okula getirip götürmede sorunlar yaşıyorlar. Bazen baba, bazen dayı getiriyor çocukları o konuda sorun yaşıyorlar. Şuan velilerimle çok fazla sorun yaşamadım. (Gelip gitme ile ilgili bir servis ayarlama olabiliyor mu?). ya şimdi BİLSEM’e çok farklı okullardan öğrenciler geliyor. BİLSEM’in servisinin olması zor çocukların okullardan çıkış saatleri ve giriş saatleri farklı olması nedeniyle servis olması da zor. Tekli eğitim yapan var çiftli eğitim yapanlar da var. Haliyle zor oluyor, K18 yaşadığımız en büyük sorunlardan biri çocuk genel yetenek alanından geldiği için diğer dersleri almayacak mı diye soruyor veli. Çocuk diğer alanlardan yararlanamayacak mı diye soruyor veli. Bizde gelen öğrenci atölye bazında seçiliyor. Programın daha açılması gerekiyor. Nasıl genel yetenekten gelen çocuk resim ve müziği seçebiliyorsa bize gelen öğrenciler de Türkçe matematik ve fen seçebilmeli. Eskiden zaten böyle bir şey yoktu BİLSEM’in içinde. Alanlar arası geçiş

yapılabiliyormuş. Daha esnekti sonradan kaldırılmış, K19 veli ilgili ise öğrenci de bize ilgili velinin birincil önceliği bilsem olmuyor. Okulları oluyor, kurslar oluyor, yabancı dil kursu, müzik kursu en son aşamaya BİLSEM'i yerleştiriyor. Bu öğrenciye yansıyor. Ve bizim velilerimiz biraz fedakâr olmalı ki çocuğu oraya bıraksın alsın. Yani çocukla ilgilensin o anlamda öğrencilerimiz var. BİLSEM'i seven öğrencilerimizde var, kovsak da ayrılmayan öğrencilerimiz var. Öyle de biri var bazıları için de bir hocamızda diyor doğal seleksiyonla kendini eliyor. Öyle öğrenciler de oluyor, K20 veli Kaynaklı sorunlar: Sevgi saygı çerçevesinde muhteşem bir aile olabiliyorsunuz. Mesela Gebze de de bilsem açıldı. Çocuk sizinle bağ kurduğu için sizi istiyor uzakta olsa size geliyorlar, K21 olmaz mı, her halükarda veli ile çok iç içesiniz bilsem de. Çok ilgililer veliler bu çok güzel bir şey fakat bunu bazen aşırı olması da sorunlara yol açabiliyor. Aşırı çocuğun üzerinde baskı, beklentileri oluyor. Bizim velilerimiz mükemmelleştirici veliler, çocuğum yetenekli diye, aslında çocuğun kapasitesinin üstünde şeyler bekliyorlar. Ama onların bir çocuk olduğunu bazen unutuyorlar. Bunun üstesinden gelmek için birebir görüşüyorum. Onun dışında artık bir çalışmam yok ama okulumuzda pedagojik rehberlik danışmanlar artık çalışmalar yapıyorlar. Seminerler, çalışmalar veli eğitimleri yapıyorlar. Antalya da da çok yapılıyordu veli eğitimleri. Bunların çok faydası oluyor. Çocuğa mükemmeliyetçilik, sıfır hata yüklenmesi bu kaygıyı artırıyor. Mesela çocuk geliyor bir şey yapması gerekiyor, yeni bir şey yapması gerekiyor. Kafasında yeni bir şey var ya yapamazsam var kafasında benden isteneni vermezsem ben buraya üstün yetenekli birey olarak alındım, ya hata yaparsam düşüncesi çocuğu frenliyor. Çocuk kendini en iyi olmak durumunda hissediyor çocuk, bu okulunda da ona yükleniyor, bilsem öğrencisinin sen nasıl hata yaparsın gibi. Tabii ki baskılarda var psikolojik baskılar. Buda çocuğu çekimser yapıyor. Bazı problemler yol açıyor, ifadelerini kullanmışlardır.

4. 5. 4. Kurum idarecilerine ilişkin Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Tablo 10. Kurum İdarecileri ile Sorun Yaşanıp Yaşanmadığına İlişkin Görüşler

Evet Yaşıyorum	K3, K6, K7, K9, K10, K11, K12,K13, K14, K18, K19, K20
Hayır Yaşamıyorum	K1, K2, K4, K5, K8, K15, K16, K17, K21

Tablo 10'dan da anlaşılacağı üzere katılımcıların, 12'i evet ve 9'u hayır cevabı vermiştir. Katılımcıların yaşadıkları sorunlar Tablo12'de belirtilmiştir

Tablo 11. Kurum İdarecileri ile Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Sorun	Çözüm Önerisi
İdarecilerin kendi istekleri doğrultusunda program yapması (K18, K20)	Resim branşından bir idareci olmalı (K18)
Alan İle Yeterince Bilgi Sahibi olmamaları ve baskı yapma (K7, K14, K18, K19)	Kurum değiştirmek (K14)
Projelere Müdahale (K7)	Çözüm önerisinde bulunulmamıştır
İdarecilerin atölyelere malzeme konusunda destek olmaması, projelerin önüne engel koyma (K6, K7)	İdarecilerin lisansüstü eğitim yapmış olmaları (Ö19)
Fazla beklenti içinde olmaları(K13)	Çözüm önerisinde bulunulmamıştır

Tablo 11’de belirtildiği gibi öğretmenlerin okul idarecileri ile ilgili yaşanan sorunları başında, okul idarecilerinin resim alını ile yeterince bilgi sahibi olmamaları ve baskı yapmaları olduğu belirtilmiştir. Örneğin katılımcı K18 yani kurum idarecileri ilgili sorunlar yaşıyoruz. BİLSEM’de yaşadığımız sorunların başında atölye öğrencilerini belirlerken sıkıntı yaşıyoruz. Yönerge diyor ki en az 2 en fazla 8 öğrenci olsun. İdareci diyor ki 2 olmasın hocam. Bu seferde öğrenciler farklı düzeyde olması söz konusu oluyor. Bunu anlatamıyoruz idarecilere. Aslında her BİLSEM’de Genel yetenek ve özel yetenek alanı olan birer idarecinin olması gerekiyor. İlk yıllarımda resim atölyelerinin daha farklı olduğunu anlatamadım. Bir fen ya da matematik sınıfı gibi değil. Başlarda biraz zorlandık. İdari anlamda müdür ya da müdür yardımcısının birinin resim alanından olması gerekiyor. Ama ben idareciliği düşünmüyorum, bulunduğum ilde idarecilik biraz sıkıntılı, ifadelerini kullanmıştır.

Tablo 12 incelendiğinde öğretmenlerin okul idarecileri ile ilgili yaşanan sorunların biri de İdarecilerin kendi istekleri doğrultusunda program yapması olduğunu ifade etmişlerdir. K20 kurum idarecileri ile ilgili sorun: sık sık değişimler oluyor. Bu her kurumda olduğu gibi siyasi ayakla oluyor. Makam olayından dolayı yerleştirmeler. Üzücü bir şey. Keşke olmasaydı. Bizim branşımıza daha bilinçli yaklaşacak daha doğrusu taraf tutmayacak. Biliyorsunuz bu taraf tutma her yerde var. Birçok kurumda var üzüldüğümüz bir şey. Bize imkânlar olanaklar tanıyacak kişiler lazım, ifadelerini kullanmıştır.

Tablo 12 incelendiğinde K1 kurum idarecileri ile şöyle bir şey var. Sorunum olmadı ama bilsem müdürlerinin genel anlamda şöyle bir tavırları benim bizzat karşılaştım. BİLSEM’lerde sadece bilim olmalı, bunu tamamen kaldıralım. Ya zaten derece yapan öğrenciler zaten zihinsel genel yetenek öğrencileri işte derece yapıyorlar resim öğrencilerinden bir şey olmuyor. Son dört yılda ben ise dünya çapında dereceler bile aldık. Bu tabuyu yıkabilmek adına. O şekilde böyle bir bakış açısı Türkiye genelinde resim bölümü ile ilgili var. Sanki bu bölümün öğrencilerini yük olarak görüyorlar. Sadece resim olarak değil müzik içinde geçerli. Yük olarak görüyorlar ellerinden gelse bunların bilim

merkezlerinde ne işi var diyorlar. Yaklaşımları var. Benim idarecilerimde bu tür yaklaşımlar yok ama bu yaklaşımda olan idareciler ile karşılaştım, K3 eski olduğum için bir sürü müdür gördüm. Sonuçta insan evladı 30 kişi müdürü memnun edemiyor ya da müdür 30 kişiyi memnun edemiyor. Yani oluyor onun projelerini beğenmediğimiz zaman oluyor ya da yapmak istediklerimizi bazen müdüre zor geliyor desteklemiyor. Süreç içerisinde böyle şeyler de yaşadık ama oran olarak baktığımızda %80 dediklerimiz oluyor. Süreç içerisinde bazen yardımcı oluyor bazen destekliyor. Bir müddet sonra onlarda değişime giriyorlar. Girmek zorunda kalıyorlar işler öyle onlarda görüyorlar. İlk zamanlarda BİLSEM’de görev yapanlardan müdür oluyordu son dönemde dışardan atama oldu, K6 yani malzeme konusunda bizim en büyük sıkıntımız. Özellikle görsel sanatlar alanında malzeme isteyince çok kem küm ediyorlar. Bunları tabi ki veliye yüklüyoruz ama bazı durumlarda proje yapmak durumunda kalıyoruz mesela o zaman kem küm olmasa mı falan filan çok hani tabi özellikle son yıllarda ekonomik sorunlar nedeniyle bize de yansıdı. Maddi kaynaklı sorunlar onun dışında ciddi anlamda sorun yaşanmıyor, K7 zaman zaman oluyor. Mesela onların vizyonlarını daha yüksek tutmaları lazım. İşin içine almak istiyorsunuz mesela idare olarak durduruluyorsunuz. Bir öğretmen çok çabılıyor diğer öğretmen hiç çabalamıyor ama eşdeğerde tutuluyor. Bunu söylediğimizde de suçlu durumuna düşüyoruz. Ya da ötekileştiriyorsunuz. Bu çok kötü bir durum benim BİLSEM’den güzel sanatlara kaymamdaki nedenlerden birisi de bu. Yoksa ben öğrencilerimden velilerimden son derece memnunum ki onlar da memnun hatta biz çıtayı çok çok yükselten bir grubuz. Çorum BİLSEM’e atandıktan sonra biz de kendi alanımızda sürekli kendimizi geliştiren insanlarız, K8 kurum idarecileri ile ilgili bir sıkıntı yok ama yönergemiz yeni değişti. Bir ay önce bir yönerge değişti. Bu hepimiz için büyük bir sıkıntı. Bilirsiniz bütün BİLSEMler için en az 2 en çok 6 kişilikti gruplarımız. Proje öğrencilerini de en az 1 en çok 2 ya da 3 alınabiliyordu sanırım şimdi proje öğrencilerine en az dört dediler, normal öğrencilerimizin de gruplarını en az 5 olacak dediler. Tabi böyle olunca herkes gruplarını birleştirmek zorunda kaldı. Ek ders problemi de çıkacak. Problem çıkmasından ziyade ben onu geçtim hani biz bir süre sonra öğretmenler arsında hallolabilecek bir şey de yani 5 öğrenci dışarıdan bakıldığında siz ortaokulsunuz, sizin açınızdan bakıldığında 5 öğrenci çok ideal gelebilir. Çünkü siz bütün sınıfa giriyorsunuz. Bizdeki gibi ikiye bile bölemiyorsunuz. BİLSEM öğrencisi olduğu düşünürsek, hareketli olduğunu düşünürsek, inanın 80 dakika, 80 dakika yapıyoruz dersleri, 2 saat yapıyoruz da dersleri. Ben o 160 dakikada hiç oturamıyorum ama ben lisede oturabiliyordum, çocukları daha rahat organize edebiliyordum. Burada endişe ediyorum. Çocuklar küçük oldukları için kendilerine zarar verirler diye hep başlarında olma ihtiyacı hissediyorum. Ya da çalışmalarına aniden başka yaparlar batırabilirler diye de hep başlarında olma ihtiyacı hissediyorum. O yüzden burada hep hareket halindesiniz, çocukta olması gerekir ilginin. 5 kişi olması da çok uygun olmadı. Mesela ikinci sınıf öğrencilerim var. İkinci sınıf öğrencilerim çok küçük 2. Ve 3. Sınıf bile çok fark ediyor. Onların hiçbir şekilde bir gruba birleştirmek istemiyorum birleştirirsem çocukları kaybedeceğim, bu sene çocukları kaybedeceğim

mesela o benim uykularımı kaçırıyor. Şimdi bütün BİLSEMler de böyle yönerge değişikliği var. Hadi 5 kişi normal bir şekilde alışırlar 5 kişiye de benim zaten gruplarım kalabalık sadece bir grubum 2 kişilik benim 7 kişilik grubum bile var ama mesela genel yetenek öğrencilerine bir atölye açmak istesem 12 kişi olacak diyor yönerge. Genel yetenek öğrencisi de zeki olduğu için çok hareketli. Bunlarda da sürekli dikkatin üzerinde olması gerekiyor. 12 kişi yine çok. Mesela normal okullardaki egzersiz sayısını versinler 8 kişi artık dimi. 8 kişi bir şekilde hallolur ama 12 kişi çok fazla orası için. Hem bireysel eğitim olacak, hem özel eğitim öğrencisi olacak hem de bu özel eğitim öğrencisini gitgide sınıf sistemine çevirmeye çalışıyorlar. O zaman nerde kaldı bu çocuğun özel eğitim öğrencisi olması. İlerde de büyük sıkıntı yaşatacağı belli bu yönergenin. Yönerge büyük ihtimalle değişir diye düşünüyoruz, K9 okurumlarda birkaç yıl çalıştıktan sonra kurum idarecisi olması gerekiyor. Ama Türkiye’de liyakat olayı ile atama olduğu için bu konuda sıkıntılar yaşayabiliyoruz. BİLSEM’i tanıyıp sonra idareci olması gerekiyor. En azından çalışma formatını bilmesi lazım. Öğretmeni, öğrenciyi, veliyi bilmesi lazım. Kurum formatını, bakanlık formatını bilmesi lazım. Normal kurumlarda çalışan bir idarecinin burada çalışması çokta uygun değil. Burasının idaresi çok farklı boyutta, K10 tabi ki, nasıl problem yaşıyoruz aslında çok problem yaşıyoruz. Aslında BİLSEM’de esnek bir yapı var bu esnek yapı işlerin daha çabuk ilerlemesini sağlıyor. Ama esnek yapı bir yanda da ciddi şekilde otokontrol edilmeye sağlanıyor. Önceki kurumumdaki müdürüm hemen herşeyden haberdar olmak istiyordu. Ama diyelim ki veli bir konuda rahatsız oldu ve bunu idareye söyledi çocuğunun grubunun değişmesini istiyor velinin bu dediği hemencecik yapılıyor bundan en son sizin haberiniz oluyor. Bir bakıyorum atölyemin yanındaki zümrem sınıfta benim öğrencim gitmiş eğitim alıyor. Ne oldu diyorum zümreme benimde haberim yok diyor benim grubuma aktarılmış diyor öğretmen olarak birçok şeyden en son haberdar olan sizsiniz. Böyle şeyler. Bunlar ciddi şeyler öğretmeni demoralize ediyor. Ne kadar istekli çalışıp bir şeyler yapmaya çalışsanız da üstünüzdeki güç sürekli varlığını size hissettirmesi rahatsız edici bir durum. Ekip yönetimi uyumu yok bundan kastımız veli bunu bildirir öğretmenle de görüşür en doğru yaklaşımı bulmaya çalışır öğretmeni sürece dahil eder. Öğrenci isterse değişir ondan sonra benim için de sıkıntı olmaz diğer arkadaşımın grubuna verilmesi. İlla da beni benim öğrenci bende kalacak tutumum yoktur. Aslolan öğrencinin uyum sağlayıp o sürece dahil olmasıdır, K11 herkesin yaşadığı genel problemler. Bazen angarya çıkıyor onun gibi sorunlar, K12 kurum idarecileri: sorunlar şöyle söyleyeyim: Şuana kadar her kurumda olduğu gibi buranın farklı bir kurum olduğunun bazen özverili davranılması gerektiği konusunda ihtiyaçlar çocukların ihtiyaçlarının karşılanması konusunda duyarlı olmalıdır. Öğretmenler Allah razı olsun üzerine düşeni yapıyor idari anlamda ben bakanlığı da işin içine katıyorum. Türkiye genelinde bu çocuklar bizim göz bebeğimiz. Hem sanatta hem bilimde. Bu çocukların gittiği yerlerde en azından malzeme eksikliği olmaması gerektiğini düşünüyorum. Yani mesela okullar eğitim verilecek gibi değil eski okullar. Bizimki de eski bir okuldan dönüştürülmüş. Yani sınıflar bölünmüş bir sınıf iki derslik haline getirilmiş. Bina birçok bina yapılıyor her ile bir

bilim sanat merkezi binası yapıldı. Burayı da üniversitesiyle o şehrin sanayisiyle iç içe çalıştırmak çok zor değil. Ama maalesef olmuyor inşallah ilerleyen süreçler de olur. Şuandaki yönetsel sorun o bizde de Türkiye’de de, K13 yaşamayan yer yoktur. Biliyorsan sorun vardır, bilmiyorsan yoktur. Bizim alnımız çok geniş ben grafikçiyim. Grafik alanından beni kuruma almalılar, resimciyi resim alanından, heykeltciyi heykel alanından. Bunların hepsini bir öğretmenden istiyorlar. Mesela piyano çalan müzik öğretmeninden keman çalması beklenmiyor. Bizim alnımız çok geniş ama her şeyi bilmemiz isteniyor. Bazı öğretmenler BİLSEM’e yerleştikten sonra rahatlamış ve kendini geliştirmemiş. Bilgi üzerinden gidiyor ve sonuçta kısır kalıyor. Sizin alanınızda herkes bilgi sahibi gibi. Size bir afiş yapın diyorlar ilçeden ama sonrasında yok şu renk olsun orası burasını böyle yap gibi akıl veriyorlar. Kurum idarecilerinin dediğini yaparsam sorun yaşamıyorum, K19 idarecilerin görsel sanatları iyi algılaması lazım bilime verilen değerin sanata da verilmesi gerekiyor. Onun dışında başka söylenecek bir şey yok yani. Yarışmalar için hazırlanan eserlerin teslimi konusunda titiz davranmıyor ve takip etmiyorlar böyle sorun yaşadım. Bu sorunlar sadece bilsem de değil bütün kurumlarda var. Görsel sanatlar dersi okula yıl sonu sergi açmak dersi değil, yada vizyon kazandırmak dersi değil. O sergi müdür için olmamalı bence. Çocuklar eserlerini hazırlamalı ver sergide görmelidir, ifadelerini kullanmışlardır.

4. 5. 5. BİLSEM’de Görev Yapan Diğer Öğretmenlerle Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Kurum içerisinde aynı branştan ya da diğer branştan olan öğretmenler ile ilgili yaşanan sorunların olup olmadığına ilişkin katılımcı görüşleri Tablo 15’de verilmiştir.

Tablo 12. Katılımcıların BİLSEM’de Görev Yapan Diğer Öğretmenlerle Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşler

Evet yaşıyorum	K3, K7, K8, K11, K13, K17, K20
Hayır Yaşamıyorum	K1, K2, K4, K5, K6, K9, K10, K12, K14, K15, K16, K18, K21

Tablo 12’de 25 katılımcıdan 7’sinin sorun yaşadığı, 14’ünün ise sorun yaşamadığı görülmüştür.

Katılımcıların sorun yaşayanlar görevini yerine getirmeyen meslektaşlarının olması ve projesini başkalarının sahiplendiğini, eski öğretmenlerin kuruma yeni gelen öğretmenleri kabul etmediğini, ekip çalışmasına uyum sağlamayan öğretmenlerin olması gibi sorunları ifade etmişlerdir. dile getirmiştir. Örneğin katılımcı K3 insan olduğu yerde sorun olur. Birisi senin projeni sahipleniyor, birisi işini yapıyor yapmıyor. Böyle sorunlar oluyor ama huzursuz bir ortam mı var huzursuz bir ortam olsa 16 yıldır bu kurumda çalışmazdım. Bizim derdimiz birbirimizle değil ya da

ben kimse ile uğraşmıyorum. Genelde yardımlaşıyoruz. Bir şey olsa da bunu çok yansıtmayız. İşlerimize bunları karıştırmayız ya da öyle olmaya çalışırız, ifadelerini kullanırken, K7 diğer Öğretmenlerle: ben hayatım boyunca hiçbir kurumda zıtlasamadım hep uyum içinde çalıştım. Taki bilseme gelene kadar. İki üç kişi ile oldu. Hala anlamlandıramıyorum. Niçin nedenleri çok soruyordum ama artık sormuyorum. Ben kesinlikle yapılanı takdir ederim saygıyla karşılarım. Asla fesatlık duyguları olmaz ekip çalışmasını severim. Burada herkes tek. Ortak hareket edilsin diye çok teşebbüs ettim. Birinin bilmediğini diğeri bilir diye ama olmadı. Bu bir ekip işi olmalıydı ama bilsem de o ekip işi olmuyor, ifadelerini kullanmıştır.

Tablo 13 incelendiğinde K8 şuan öğretmenler ile ilgili sıkıntı yok. Şöyle bir sıkıntımız oluyor. Biz görselciler olduğumuz için tabi herkes malzeme ile çalışıyor herkesin atölyesi olduğu için. Malzemeleri olmuyor sürekli bize geliyorlar. Ben hatta bunun için geçen hafta idare ile paylaştım. Hocam dedim sürekli bize geliyorlar malzeme için. Bakın dedim ben bir öğrenciye 800 lira masraf yaptırıp da atölye deki öğrenciden başka atölyeye malzeme verdiğim zaman çocuğumun hakkını yemiş olurum, dedim. Siz dedim biz size ucuz malzemelerden yazalım dedim, bizim atölyelere biraz malzeme alın bizde geldikleri zaman onlardan verelim. Çocuklarımızın haklarından vermeyelim, diğer atölyelerden malzeme almaya çok geliyorlar. Bu sıkıntı yaratıyor. Hayır, da diyemiyorsun, K13 kurumda herkesin egosu yüksek. Başarılı arkadaşlar öğretmenler de var örneğin buranın en yüksek adamları proje yazıp buraya gelmiş insanlar. Haliyle egoları çok yüksek. Alanında iyi öğretmenler. Sıkıntımız şu onların yaptığı projeleri yapacak adamlar arıyorlar. Proje için size geliyorlar mutlaka. Sen onun uygulama alanındaki kişisin. Ben onun işini yapmaya gitmişim gibi. Kafada proje var onlar projeyi yapamıyorlar. O projeyi yapacak sen varsın ben varım. Bizim üzerimizden proje yapmaya çalışıyorlar. Yaparsan iyi adamsın yapmazsan kötü adamsın, K17 bu konuda yaşanabiliyor. Ona devamsızlık yapıyor bende yapmıyor. Öğretmenden öğretmene fark ediyor. Öğretmenin ders işleyişi derse katması farklı oluyor bu konuda sıkıntı yaşasakta çözüm buluyoruz kurum içi iletişime dikkat ederek devam ederiz. Çözüm olarak kurum konuları paylaşıyor ama ileri seviye ilişkilere geçilmiyor. Gündelik selamlaşma dışına çıkılmıyor, K8 şuan öğretmenler ile ilgili sıkıntı yok. Şöyle bir sıkıntımız oluyor. Biz görselciler olduğumuz için tabi herkes malzeme ile çalışıyor herkesin atölyesi olduğu için. Malzemeleri olmuyor sürekli bize geliyorlar. Ben hatta bunun için geçen hafta idare ile paylaştım. Hocam dedim sürekli bize geliyorlar malzeme için. Bakın dedim ben bir öğrenciye 800 lira masraf yaptırıp da atölye deki öğrenciden başka atölyeye malzeme verdiğim zaman çocuğumun hakkını yemiş olurum, dedim. Siz dedim biz size ucuz malzemelerden yazalım dedim, bizim atölyelere biraz malzeme alın bizde geldikleri zaman onlardan verelim. Çocuklarımızın haklarından vermeyelim, diğer atölyelerden malzeme almaya çok geliyorlar. Bu sıkıntı yaratıyor. Hayır da diyemiyorsun, K12 diğer öğretmenler: Yok herkes şöyle diyeyim biz iki resim öğretmeni uyumlu çalışıyoruz herkesin grupları belli. Bazen nadiren öğrenci değişimleri oluyor. Ondan öğrenci konusunda seviyesi hakkında bilgi alıyorum ne yapabiliriz konusunda. Diğer birimlerde ki öğretmen

arkadaşlarla uyum içerisinde çalışıyorum. Çünkü şöyle bir sıkıntı var BİLSEM’ler de proje tabanlı çalışıldığı için çocuklar Tübitak’tı bilimsel yarışmalardı özel yarışmalardı fuarlar teknosaya giden yarışmalarda projelerinin maketini yapmada muhakkak sizden gelip bir şey rica ediyorlar. Şöyle mi yapsam böyle mi yapsam diye. Ondanda o çocuklarında bence BİLSEM’de resim ve müzik dersleri almaları gerekiyor. Faydalanması gerekir diye düşünüyorum. O çocuklar zaten akademik başarıları olan çocuklar. Sanat olarak bir sanat dalı ile uğraşmaları onları mesleklerinde başarılı kılacaktır, K13 kurumda herkesin egosu yüksek. Başarılı arkadaşlar öğretmenler de var örneğin buranın en yüksek adamları proje yazıp buraya gelmiş insanlar. Haliyle egoları çok yüksek. Alanında iyi öğretmenler. Sıkıntımız şu onların yaptığı projeleri yapacak adamlar arıyorlar. Proje için size geliyorlar mutlaka. Sen onun uygulama alanındaki kişisin. Ben onun işini yapmaya gitmişim gibi. Kafada proje var onlar projeyi yapamıyorlar. O projeyi yapacak sen varsın ben varım. Bizim üzerimizden proje yapmaya çalışıyorlar. Yaparsan iyi adamsın yapmazsan kötü adamsın, K17 bu konuda yaşanabiliyor. Ona devamsızlık yapıyor bende yapmıyor. Öğretmenden öğretmene fark ediyor. Öğretmenin ders işleyişi derse katması farklı oluyor bu konuda sıkıntı yaşasakta çözüm buluyoruz kurum içi iletişime dikkat ederek devam ederiz. Çözüm olarak kurum konuları paylaşıyor ama ileri seviye ilişkilere geçilmiyor. Gündelik selamlaşma dışına çıkılmıyor, K20 diğer öğretmenlerle sorun yaşıyor musunuz: ilk gelen arkadaşlar buraya ilk yerleşenler bir kabuk olmuşlar bunlar yeni gelenleri dışardan gelenleri asla kabul etmiyorlar. Üst kademedeki biri olunca onu kabulleniyorlar çünkü onu yükselmek için bir basamak olarak görüyorlar. İşini iyi yapmasada. İşini iyi yapanları da her zaman kabul etmiyorlar. Böyle bir durum var eski kadro yeni gelenleri kabul etmiyorlar. Bilgi paylaşımı konusunda da asla bilgi paylaşmıyorlar. Bu eskilerden BİLSEM’in temizlenmesi lazım ufkunun açılması gerekiyor, ifadelerini kullanmışlardır.

4. 5. 6. BİLSEM’lerin Alt Yapı Eksikliklerine İlişkin Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Katılımcılara BİLSEM’lere ait alt yapı eksiklikleri olup olmadığı sorulduğunda hepsi az ya da çok eksikliklerin olduğunu ifade etmişlerdir. Bu eksikliklerinden kaynaklı sorun yaşayıp yaşamadıklarına ilişkin soru yöneltildiğinde ise bir kısım katılımcı yaşadığını bir kısım ise yaşamadığını dile getirmiştir.

Tablo 13’te sorun yaşayan ve yaşamayan katılımcılar görülmektedir.

Tablo 13. BİLSEM’lerde Alt Yapı Eksikliğinden Kaynaklı Sorun Yaşayıp Yaşanmadığına İlişkin Görüşler

Evet yaşıyorum	K1, K2, K3, K4, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13,K14, K15, K16, K14, K18, K19, K20, K21
Hayır yaşamıyorum	K5

Tablo 13'ten de anlaşılacağı üzere 21 katılımcıdan 20'si alt yapı eksikliğinden kaynaklı sorun yaşadığını, 1'i ise yaşamadığını belirtmiştir.

Sorun olarak görülen konular aşağıdaki Tablo 14'te belirtilmiştir.

Tablo 14. BİLSEM'lerde Alt Yapı Eksikliğinden Kaynaklı Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Sorunlar	Çözümler
Tekniklere göre atölye ve yeterli alan olmaması	Öğrenci kapasitesi fazla atölye (K6) Binaların BİLSEM'de verilecek eğitime uygun yapılması (K7)
(K1, K4, K5, K6, K7, K8, K12, K13, K14, K18, K19, K20, K21)	Yeni kurum açma (K17) Uygun alanları atölye yapmak(K1)
Kaynak ve Materyal eksikliği (K2, K6, K8, K9, K12, K15, K16)	Öğretmenin materyal ve donanım desteği(K11)
Kurum binasının alt yapı eksikliği (K3, K11, K17, K21)	Yeni kurumlar açma (K17) Bina kapasitesine göre öğrenci alma (K14)

Tablo 17'den de anlaşılacağı üzere katılımcıların BİLSEM'lerin alt yapı eksikliklerinden kaynaklı sorunları üç ana başlık altında toplanmaktadır.

Katılımcıların en çok belirttikleri tekniklere göre atölye ve yeterli alan olmamasıdır. Örneğin K1 şu şekilde sıkıntımız var görsel sanatlar sınıfımız yok ders yapabileceğimiz sınıflar var. Sadece resim yapabiliyoruz. Seramik atölyemiz yok. Yer sıkıntısı var aslında, sınıflar müsait değil. Bina kuruma ait ama koridorlarda çok alan bırakmışlar. Bunlardan kaynaklı sınıf sıkıntısı var. Üst katta bize ait olmadığı için, alanlarımız az ve çalışmalarımız kısıtlanıyor, üç boyutlu çalışma yapamıyoruz. Ahşap atölyemiz vardı bazı çalışmalarımızı orada yapıyoruz, ifadelerini kullanmıştır.

K8 buna ilave olarak bilgisayarlarımız mesela dijital grafik ile ilgili konu vermeye kalksak 3 resim öğretmeniyiz üçümüzün de uygun değil. Dijital grafik dersi vermek için renkli yazıcımız yok, tarayıcımız yok, çizim tabletimiz yok. Programda da değişiklikler yapılacağını söylüyorlar ve programın genellikle dijital program ağırlıklı olacağını da söylüyorlar. Donanım yokken biz dijital nasıl vereceğiz bilemiyorum yani. Bilgisayar öğretmenine gitsek, bilgisayar öğretmenin de bilgisayarı çok donanımlı değil. Dijital anlamda büyük sıkıntı var. Bilgisayar anlamında donanım eksikliği var. İdare ile paylaştığımız için ödeneye giriyor olay, ödenek olmadığı için onlarda alamıyorlar, onlarda haklı ama hani programa koyacaklarsa dijital donanımı almak zorundalar. Nasıl alacaklar henüz bilmiyorum onun ile alakalı büyük sıkıntı olacak ilerde. Sonra programımızın içerisinde çok üç boyut ile alakalı çalışmalar var çamur gibi ama heykel atölyemiz yok, seramik fırınımız yok, yani şimdi ben çocuklara ufak ufak bir şeyler yaptırdığım zaman fırınlamak için başka atölyeye gitmem gerekiyor. Sonra programın içerisinde bunlar var ama eğitim verilmesi gerekiyor, yeterli verilmiş eğitim yok, eğitim fakültesi bölümü mezunuyum ama seramik bölümü mezunu değilim. Resim bölümü mezunuyum, tamam seramikten bir şeyler yaptırabiliyorsun ama fırınlamayı

tam bilmiyorsun, sırlamayı da bilmiyoruz, onlarda da bilgi eksikliğimiz var, üçümüzde de var. Yani normal görsel sanatlar atölyesinin dışında heykel, dijital, seramik alt yapı eksikliği vardır bence bu bütün BİLSEMlerde vardır. Alt yapı ve öğretmenlerde ki donanım eksikliği de diyebilirsiniz, ifadelerini kullandı.

Katılımcıların belirttikleri diğer bir sorun ise Kaynak ve Materyal eksikliğinin sık sık yaşanmasıdır. K9 her zaman yaşanıyor. Muhakkak bir eksik oluyor. Bilgisayar olmuyor. Yazıcı olmuyor. Çocuğa vereceğimiz photoshopun bile kreklisini buluyoruz. Ya da kendiniz ediniyorsunuz parasını verip. Bu tür alt yapılarda sıkıntılar var. Bu programları ben çok iyi bilirim. Çocuklara bunları öğretirken çok sıkıntılar yaşıyorum kendi bilgisayarımı getiriyorum, ifadelerini kullanırken K8 herkesin sınıfı var ama derslik yetersiz. Tam bir resim atölyesi kuramıyorum yani. Sadece ayarlı masalarım var bir iki şövale koyabiliyorum o kadar. Üst gruplar için. Yetersiz bir alanımız var atölye sıkıntısı var bu sadece benim dersim için değil diğer dersler için de geçerli. Birçoğunda da malzeme sıkıntısı var, ifadelerini kullanmıştır.

Tablo 15 incelendiğinde; K2 evet var, bunu pek çok öğretmenden de duyabilirsiniz. Ne kadar özel kurumlar olsada hele batıdaki BİLSEM'ler doğudaki bilsemeler kadar donanımlı güçlü, güzel bina yapımına sahip yerler değil. BİLSEM'ler biz kendimiz kotarmaya çalışıyoruz, bazen öğrencilerden rica ediyoruz. Zaten tek bir atölyemiz var. Atölyemizde sadece masalar ve sıralar var. Başka bir şey yok. Tahtalar bu yıl yıkılan eski bir imamhatipten sökölüp takıldı. Bu şekilde başka hiçbir şeyimiz yok mesela. Sürekli projeler yazıp projelerden kazandığımız hibeler den okulumuza bir şeyler almaya çalışıyoruz. Bazen de cebimizden alıyoruz. Geçici süre yöneticilik yaptım bir yıl kadar. Bir yıl zarfında okulu boyattık, makine aldık çay makineleri bir şeyleri kendimiz kotarmaya çalıştık. BİLSEM'lerde özellikle buradaki BİLSEM'lerde böyle genel bir sorun var. Mesela Konak, Narlıdere' yide ararsanız bu konu ile ilgili bir sürü serzenişler duyacaksınız. Çocuklarımız çok özel, onlar için farklı gelecek düşünülüyor. Biz seçiliyoruz, özel program uyguluyoruz. Ama okullarımız binalarımız özel değil, K3 bu sorunlar bizim kaderimiz. Alt katları su basması, giderlerin yanlış yapılması. Şuan bir öğretmenin daha gelmesi sınıfının olmaması demek 30 sınıfın 30 da dolu. Malzeme sıkıntısı çekiyoruz. Bir şekilde altından kalkıyoruz ama bir şey yapsakta istediğimiz şekilde yapmıyoruz. Bizim binamız bilsem olarak yapıldı ama bundan önceki bazı okulların katlarından biri verildi. Bu binamızda bize göre yapıldı ama atölyelerimiz toprak altındaki katlarda, hangar gibi bir yer var kimsenin işine yaramıyor. Derslikler üst katta derslikleri de sürekli su basıyor çatı yapılıyor ama çatı akıyor, yapmadan önce bu kadar akmazdı ama yaptıktan sonra daha çok akıtmaya başladı. Genel sorunlar, K5 bizim sınıflarımız atölyelerimiz küçük, daha geniş atölyeler iyi olabilir. Atölyelerin ve sınıfların yeterli büyüklükte olmaması sorun. Malzeme konusunda sıkıntı yaşamıyoruz kurum idaremiz herşeyi alıyor. En son IPAD istedik onu da alacaklar sipariş verdiler, K6 önce öğrenci sayıları az diye derslikler ikiye bölündü. Sınıflar küçücük küçücük yapıldı bu yönerge ile de öğrenci sayılarını artırdı küçücük sınıflarda 10-15 öğrenci ile birlikte ders yapma

sorunu oluştu. Yani tabi yer sıkıntımız çok fazla. Bizim çok malzememiz oluyor alan yetmiyor. Depo gibi bir alana ihtiyacımız oluyor. Yer yok istiyoruz ki seramik atölyemiz ayrı olsun heykel atölyemiz ayrı olsun. Yani bu tip şeyler biliyorsunuz bizim malzemelerimizden dolayı dağınıklık çok oluyor. Özel mekânlara ihtiyaç var. Hem bireysel eğitimden söz ediliyor hemde bireysel yeteneklerin geliştirilmesinden söz ediliyor bunlar sadece ütöfik kelimeler olarak kaldı. Uygulanamıyor. Resmen okulların minimal hali diyebiliriz BİLSEM'lere. Akıllı tahtalarımız yok, bilgisayarlarımız hiçbir program kaldırmıyor, çok eski Word programını bile açamıyoruz. Öyle bir donanım yok. Projeksiyon bile zar zor bulduk, K7 tabi yaşadık bu yeni binamız olmadan önce kesinlikle branş atamamız oldu bizim atölyemiz ikiye bölündü. Bize sormadan böldüler. Yaz tatilinde böldüler bir geldim ki dolaptan eşyalar çıkmış bizim atölyeyi ikiye bölmüşler. Ama yeni binaya geldiğimizde gayet güzeldi. Tam BİLSEM'e yakışır bir bina. Hem içi kadar herşeyin iyi olması gerekiyor. Öğretmeninde müdüründe müdür yardımcısının da. Komple iyi olması gerekiyor. Sadece benim odam olması yeterli değıl. Çalışılacak ortamın huzurlu olması gerekiyor, K8 evet bilgisayarlarımız mesela dijital grafik ile ilgili konu vermeye kalksak 3 resim öğretmeniiz üçümüzünki de uygun değıl. Dijital grafik dersi vermek için renkli yazıcımız yok, tarayıcımız yok, çizim tabletimiz yok. Programda da değışiklikler yapılacağını söylüyorlar ve programın genellikle dijital program ağırlıklı olacağını da söylüyorlar. Donanım yokken biz dijital nasıl vereceğız bilemiyorum yani. Bilgisayar öğretmene gitsek, bilgisayar öğretmenin de bilgisayarı çok donanımlı değıl. Dijital anlamda büyük sıkıntı var. Bilgisayar anlamında donanım eksikliğı var. İdare ile paylaştığımız için ödeneğe giriyor olay, ödenek olmadığı için onlarda alamıyorlar, onlarda haklı ama hani programa koyacaklarsa dijital donanımı almak zorundalar. Nasıl alacaklar henüz bilmiyorum onun ile alakalı büyük sıkıntı olacak ilerde. Sonra programımızın içerisinde çok üç boyut ile alakalı çalışmalar var çamur gibi ama heykel atölyemiz yok, seramik fırınımız yok, yani şimdi ben çocuklara ufak ufak bir şeyler yaptırdığım zaman fırınlamak için başka atölyeye gitmem gerekiyor. Sonra programın içerisinde bunlar var ama eğitim verilmesi gerekiyor, yeterli verilmiş eğitim yok, eğitim faköltesi bölümü mezunuyum ama seramik bölümü mezunu değılim. Resim bölümü mezunuyum, tamam seramikten bir şeyler yaptırabiliyorsun ama fırınlamayı tam bilmiyorsun, sırlamayı da bilmiyoruz, onlarda da bilgi eksikliğimiz var, üçümüzde de var. Yani normal görsel sanatlar atölyesinin dışında heykel, dijital, seramik alt yapı eksikliğı vardır bence bu bütün BİLSEM'lerde vardır. Alt yapı ve öğretmenlerde ki donanım eksikliğı de diyebilirsiniz, K10 açıkçası yaşıyoruz. Her yerde koşullar eşit değıl. şu da bir gerçek örgün eğitimdeki koşullarla bilsem deki koşullar arasında dağılar kadar fark var. Her halükarda BİLSEM'in koşulları örgün eğitime nazaran kat kat iyi ve bir şekilde destekleniyorsunuz bir şekilde malzeme de geliyor. Yapılabilecek çok şeyde var bazı şeyleri kabul ettirmeniz zaman alıyor ama imkânlarda var veriliyor, K11 tabi onları çok yaşıyoruz. Biz iki binayız. Bir tanesi dersaneden kamulaştırılmış apartman gibi bir bina. Çok fazla okulun gereksinimlerini karşılamıyor yapı olarak. Bahçesi yok vesaire. şimdi benim görsel sanatlar atölyem var bana ait, içinde musluk gibi şeyler yok

çocuklar su almak istediklerinde bir kat alta ya da bir kat üste çıkıp alıyorlar. Zaten teknolojik ihtiyaç en önemli sorunlar. Ben ilk tableti kendim aldım. Bilgisayar eksikti okuldan evden getirdim. Animasyon masasını ben alıp okula bağışladım. İdare de kendince haklı birkaç yıldır ödenek olmadığını söylüyorlar, K12 bizim okulda var tabi. Herkesin sınıfı var ama derslik yetersiz. Tam bir resim atölyesi kuramıyorum yani. Sadece ayarlı masalarım var bir iki şövale koyabiliyorum o kadar. Üst gruplar için. Yetersiz bir alanımız var atölye sıkıntısı var bu sadece benim dersim için değil diğer dersler için de geçerli. Birçoğunda da malzeme sıkıntısı var, K13 binalar yapılırken o zaman ki şartlarda güzel yapılmış. O zamanki şartlarda öğrenci sayısı az olduğu için idealdi ama şimdi öğrenci sayısı arttıkça bina bize yetmiyor. Teke tek çalışacak alan yok. Atölye olarak çalışılacak yerler sınıf olarak değiştirildi. Bu kez binanın büyük ve geniş olmasının sana faydası olmuyor. Asıl sıkıntı şu: Eğer bu çocuklar akşamları değil de haftadan bir gün ya da iki gün bize gönderseler hiçbir sıkıntı yaşanmayacak. 35 öğretmen 200 çocuğu aynı anda eğitim vermeye kalkarsa böyle de sorunlar ortaya çıkar, K14 yaşıyoruz. Çözüm olarak alt yapı eksikliği olan konuları seçmiyoruz. Seramik ile ilgili çamur getirttim ama fırınımız yok idare ile bu konuyu konuştuk. Mali hesaplamaları yaptık ama sponsor bulup alıramadık. Sadece iş çamur boyutunda kalıyor zaman zaman güzel sanatlardaki idareci arkadaşlar ile iletişime geçiyor onlardan yardım alıyoruz. Kili çorundan bir atölye var kil üzerine çalışmalar yapan oradan bir 200 kilo almıştım o zaten bize yetiyor. Onlar kendilerine getirttiklerinde onlardan alıyoruz. Buda bize yetiyor birçoğunu da zaten geri dönüşüm ile tekrar kullanıyoruz, K15 alt yapının tam olarak yeterli olduğunu düşünmüyorum. Bir atölyede bilgisayar ve projeksiyon olması gerekiyor. Ama olmadığı için konferans salonundaki bilgisayarı kullanıyorum, K16 şuan kullandığımız bina bir başka okula ait bina. Onun üst katını kullanıyoruz bizim binamız olmadığı için. BİLSEM'lere hitap eden bir bina değildir. Mecburen kalıyoruz. Yeni binamız yapılıyor. Haliyle bina uygun olmadığı için bazı sorunlar yaşıyoruz. Şuan benim atölyemde %40-50 arası malzeme eksikliği var. Bir atölyemiz var, K17 alt yapı sorunu Bayburt'ta bulunduğumuz bina deprem riski olan bir bina. Geçen yıl kararı alınmış. Taşınacağımız bina belli ama sıkıntılarımız olduğu için taşımıyoruz. Binanın eksik yönleri atölye alanları sıkıntılı. O yüzden biraz yavaş ilerliyoruz. Malzeme konusunda ise kazanımlar doğrultusunda sene başında aldırıyoruz. Herhangi bir sıkıntı olmuyor ne söylesek alınıyor, K18 çok sıkıntı yaşıyoruz. Bizim binamızda rehberlik araştırma merkezi de var. Ve şuanda atölyeler bölünmeye başlandı ara koridorlar sınıf yapılmaya çalışılıyor. Birçok atölye bölünmüş durumda. Bence BİLSEM binası ayrı tasarlanmalı. Çünkü sınıf yok atölye var. Öğrencilerin çalışma alanlarının daha iyi dizayn edilmesi lazım. Kullanılan malzemelere gelince görsel sanatlarda bir teknoloji sınıfımız yok. Web 2 araçlarını öğretemiyoruz. Benim atölyemde 1 bilgisayar var ama yeterli olmuyor. Akıllı tahta yok, K19 evet mekân sorunu yaşıyoruz. Örneğin görsel sanatlar öğrencisi bir saat önceden sulu boya çalışmış sonrasın da seramik dersinde modelaj yapacaksa işinin masasının hazır olması lazım. Kaldırdığında aramaması lazım nereye koydum diye. Böyle mekânın geniş ve atölyelerin ayrı olması lazım. Bu tür sorunlar yaşıyoruz

mekânımız eksik. Yeni olmasına rağmen binamız eksiklerimiz var, K20 kul alt yapısı: bir kere bize yapılan bu bina kesinlikle yetersiz alt kattaki tuvalet sınıfa basıyor. İnanılır gibi değil benim sağdan soldan malzeme toplayarak oluşturduğum özgün baskı atölyesi rutubet içerisinde. Hiç penceresi, yok bir tek pervane yaptırabildim. Bakanlıktan bana ödenek geldi atölye için fakat o gelen ödeneği vermiyorlar, K21 şimdi Antalya BİLSEM’de ilk başladığım da ben görevlendirme olarak çalıştım. Bir okulun en üst katındaydık. Tek bir kat bizimdi tabi ki yetersizdi. Daha sonra binamız yapıldı oraya taşındık. Şöyle söyleyeyim BİLSEM’ler her yıl öğrenci alan ve her yıl genişleyen kurumlar. Binaların buna uygun düşünülüp yapılması icap eder. Ben Antalya BİLSEM’den ayrıldığımda artık oranında kapasitesi yavaş yavaş dolmaya başlamıştı. Üç katlı bir bina olarak tasarlanmış ve değişik bir binası vardı ayrıca konferans ve sergi alanı bir yer vardı bence bu yetersiz. Çok daha büyük ve donanımlı yerler olarak tasarlanması lazım. Her yıl BİLSEM’ler çok sayıda öğrenci alıyor bence bu nedenle binalar buna göre yapılması lazım bizim binamızın da değişme ihtimali var çünkü binamız bize yetmiyor. Yaklaşık 900 öğrencimiz var ve atölye imkânlarımız yetersiz. Tabii ki malzeme sıkıntısı şöyle çekiyoruz donanım anlamında alet edavat anlamında biz dört öğretmeniz. Ben sonradan geldim üç öğretmen vardı, norm olarak. Biz aynı anda derslerimizi denk getirmemeye çalışıyoruz. Öyle bir program yapıyoruz”, ifadelerini kullanmışlardır.

4. 5. 7. Öz Yeterlik ve Öz Güvene İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Tablo 15. Katılımcıların Öz Yeterlik ve Öz Güvene Dayalı Sorun Yaşayıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşler

Evet Yaşıyorum	K1, K2, K3, K6, K10, K11, K14, K17, K18
Hayır yaşamıyorum	K4, K7, K8, K9, K12, K13, K15, K16, K19, K20

Tablo 15’ten de anlaşılacağı üzere katılımcılardan 9’u öz yeterlik ve öz güvene dayalı sorun yaşadığını ifade ederken, 10’uk ise yaşamadığını ifade etmiştir. Katılımcıların yaşadıkları sorunlar Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. Öz Yeterlik ve Özgüvene Dayalı Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Sorunlar	Çözüm
Özel yetenekli öğrencilere yönelik bilgi yetersizliği (K1, K2)	Öğrenci ile beraber öğrenme (K1) Alan bilgisini geliştirmek (K2)
Her tekniği öğretmede yetersiz hissetme ve dijital teknik bilgi eksikliği (K3,K6, K10, K11, K14)	Bilen arkadaşlardan yardım almak(K3, K10) Üniversite derslerine katılmak(K11)

Tablo 16'dan da anlaşılacağı üzere katılımcıların bir bölümü resim alanında kullanılan bütün teknikleri bilmediklerini ve bu konuda yetersizlik yaşadıklarını ifade ettiler. Bu yetersizliğin giderilmesi için hizmetiçi eğitim aldıklarını ve meslektaşlarından destek aldıklarını ifade etmişlerdir.

Örneğin K14 şimdi söyle, bilgisayar programları corel, photoshop, grafik gibi programları biliyorum ama 3D programları bilmiyorum. Bu konuda da farklı arkadaşlardan destek alıyorum. Bu da çocuklara hem farklı öğretmen hemde farklı hitaplar olunca onların da hoşuna gidiyor. Yoksa ben bilmiyorum da yapmayalım, atlayalım diye de düşünmedi. Her insanın bilmediği olacak, noksanı da olacak. En son yapılacak bir çalıştay var grafik, oyun tasarımı üzerine nasip olursa şubatta oraya gideceğim. Birazcıkta öğretmenin istek heves ve zamanına bağlı. Her öğretmenden bunu istemekte mümkün değil. Bizimde sağolsun evi hanım idare edebiliyor gidebiliyoruz. Şehir içerisindeki hizmetiçi eğitimlerin saatleri de denk gelmiyor, mümkün değil ki. Programlar yapılıyor bize bir hafta mersine gideceğim orda alacağım bu programı. Resim de sade alıp tablo ya da tual üzerine ya da iki boyutlu aktarmak değil artık maddi anlamda ülkeye getiri sağlayacak bu tür karakter, 3D çizimleri, tasarım üzerine kayma ihtiyacı hissediliyor. Haklı da görüyorum bunu. Bu anlamda öğretmen de yetiştirilmesi lazım. Ülkede milyon dolarlar diyorlar çocukların bilgisayar tablet üzerinden satın aldıkları oyunlara harcanıyor. Normalde demir, çelik, otomotivi geçmiş durumda. Artık böyle bir para gidişini yetiştirdiğin eleman ile sen tersine çevireceksin bunun üzerine çalışacaksın. Geç kalınmış olsa da yapılmalıdır.

Tablo 17 incelendiğinde katılımcılar K1 ya şu şekilde öz yeterliliğim yok diyemem ama benden daha iyi olan bir öğrencim vardı paint poll konusunda. Programı benden iyi kullanıyordu ben onun sayesinde kendimi geliştireyordum. Telefon ve tabletinden sürekli bu programı kullanıyordu. Tablet aldırıldık onda da kullanıyordu. Böyle bir tane öğrencim vardı ondan yardım alarak şunu nasıl kullanıyorduk gibi destekler aldık öğrenciden, K2 zaman zaman yetemiyoruz. Çünkü onlara yol göstermekte fena değilim, yetenek konusunda onlar daha ilerdelere. Çok yetenekli öğrenciler var, ben bazen onlara sadece yol gösterebiliyorum ama bazen onlardan daha iyi olmadığım için kendimi geliştirmem gerekiyor. Bazı konularda daha bilgililer ve yetenekliler, K3 tabi ki bilgimi aşan konular oluyor. Onu da araştırıyorum öğreniyorum hatta bazı öğrencilerime program öğretiyorum onlar benden daha iyi duruma geliyorlar. Bilmiyorsam bir konuyu bilen arkadaşlarımı arıyorum onlardan öğreniyorum, çevremde insan varsa onları davet ediyorum onlardan öğreniyoruz, uygulama yapıyoruz. Proje hazırlıyoruz, onları projenin içine katıyoruz, uygulamayı hep beraber o sergiler de görmek istiyoruz. Alanımız çok geniş her şeyi bilmemiz gerekiyor heykel bileceksiniz, baskı sanatları bileceksiniz, resim bileceksiniz bunların hepsini bilen ben hayatımda görmedim. Bir şeyin ustası olmaz ayrı bir şey her alanda yeterli olamayız. Müzikte adam piyano çalıyor neden gitar çalmıyorsun denmiyor. Onlara bir şey denmiyor. Bizde portresi var bunun, natürmort var bunun da arasında elli dalı var birbirine karışan çok dal var görsel sanatlarda. O yüzden bilmediğimiz alanda destek alıyoruz. Arkadaşlarımıza ulaşıyoruz yakından eğitim alıyoruz uzaktan eğitim alıyoruz

kendimizi geliştiriyoruz, K4 şöyle genel olarak resim öğretmeninin resim yapmasından yanayım. Çocuk sizin de yaptığınızı görünce sergiler açtığınızı fuarlara katıldığınızı ve atölyeniz olduğunu, bir şekilde sizin yaptığınız çalışmaları gördüğünde sizin de sanatın içinde yer aldığınızı görünce yeteneğiniz konusunda şüphe uyandırmıyorsunuz. Genel olarak bir sıkıntı yaşamıyoruz sadece özel okullardan gelen öğrenciler devlet okullarından gelen öğrencilere göre farklılıkları var. Orda beklentisi daha yüksek olabiliyor. Mesela atölyeyi temizlemesi gerekiyor ama bu benim görevim değil diyor. Fırçasını yıkaması gerekiyor ama yapmıyor. Bu şaşırtıcı oluyor ilk başta ama sonra alışıyor atölyenin bir parçası olduğunu anlayınca yapıyorlar, K5 olmaz mı her yönüyle yeterli olmak istiyorsun ama tam değilsin. Donanımlı değilsin. Özellikle dijital sanat programları o konuda eksik hissediyorum bende şimdi grafik programları kurdum öğrenmeye çalışıyorum. Yaptığım çalışmaları öğrencilere gösteriyorum imkânı olan bilgisayarına ve tabletine yüklüyor. Dijital konuda geri kalmamalarını istiyorum öğrencilerin bende kendimi geliştiriyorum bu konuda, K6 dijital çizimler konusunda eğitim buldukça katılmaya çalışıyorum. Ama tabi bu alanda yetersiz olduğumu düşünüyorum. Hizmetiçi eğitim de yok bu alanda. En azından MEB ile üniversiteler arasında protokol uygulanmalı, desteklemelidir. Bu alanda desteklenmeli çünkü biz özel zamanımızdan veriyoruz. Hizmetiçi eğitim aynı ilde olunca sorun olmuyor ama bizim dersimiz saatimizde sıkıntı var. Bizi alıyorlar deprem ve afet eğitimine gün boyu, aynı eğitime üç defa girdim, ondan sonra yazı çıkıyor bu eğitimlerden sonra da BİLSEM'e geleceksin. Bizim bu tip sorunlarımız çok oluyor. Benim hiç hoşlanmadığım bir durum. İki tane bebeğim var benim, gün boyu 10-12 saat ayrı kalmak zorunda kalıyorum bu durumda. Oysa DMK'da devlet memuru 8 saatten fazla çalıştırılmaz. Nereye öyle bir yazı çıkarıyorlar ki, eğitim şu saatler arasındadır ve o saat bitiyor bu sefer bilsem dersi başlıyor. Ondan sonra yorgun argın okula git derse gir. Böyle çok geldi başıma. Oyunlaştırma diye bir eğitim katıldım oda öyle idi. Sabah 8:30 da başlıyordu 5 te bitiyordu. Müdür buraya geleceksin diyordu 9:30 kadar BİLSEM'de. Böyle bir haftam geçti, K7 evet ben bu anlamda kendime güveniyorum. Tabi ki her tekniği her şeyi bilecek halimiz yok. Mesela çocuklara farklı ne yapabilirim diye düşünüyorum müfredattaki konuları çok farklı boyutta da yaptırıyorum. Hani nasıl denir tam tekmil gidiyorum kendi adıma. Onun için eve geldiğimde tabanlarım ağrıyor. Çünkü biz 8 kadar okulda oluyoruz. Alanına ne kadar hakimsen özgüvenin o kadar yüksek oluyor. Ne kadar iyiysen karşı tarafa öğrenciye o kadar akıyorsunuz. Onu da öğrenci alıyor zaten, K8 şuan için yetiyor. Hatta bugün çocuklara heykel ile alakalı bir şey yapacağız dediğimiz zaman ooo heykel de biliyor, tabi onlar küçük onlar için büyük bir şey. Ama tabi çocuklar büyüdükçe kendileri daha çok araştırdıkça dijital grafik konusunda yetersiz geleceğimi biliyorum. Çocuk evde amatör olarak dijital grafik ile ilgilenirse ben o çocuğa yeterli olamayabilirim bir eğitim almazsam. Güzel sanatlar lisesinde görev yaparken bundan 10 yıl önce grafik dersine girmiştım. Cumartesi günleri halk eğitimde kurs vardı çocuklarım küçüktü onları da elime alıp bir şeyler öğrenmeye çalışıyordum. Corel, photoshop ile ilgili. Hafta içi de diğer öğrencilere öğretebileyim diye çünkü öğrencinin gözünde de bilmiyor diye de düşmek hiç hoş

olmuyordu. Ama bir şekilde eğitime almaları gerekiyor bizi dijital anlamda, K9 bu benim için geçerli değil. Ben her zaman hazırlıklı gelen biriyim. Çocuklara hiçbir zaman bilmiyorum demem. Araştırmam öğrenirim ya da onlarla beraber öğrenirim. Çocuğa da biliyorum diye yalan söyleyemem öğretmenin imajını zedelerim, güvenleri azalır çocukların. Çocuklara bazen diyorum ben bu konuda yeterli bilgiye sahip değilim yeterli olmayabilirim beraber araştıralım diye. Beraber araştıralım beraber öğrenelim diyorum. Yüzden öğretmenin anlatacağı konuları çok iyi bilmesi gerekiyor önceden hazırlanması gerekiyor. Ön hazırlık yapması gerekiyor öğretmen. Tecrübe ile olan şeyler. Tecrübe sadece yıllarca öğretmenlik yapmak demek değil, öğretmenin kendi içinden gelen bir tecrübe olması gerekiyor, K10 sorgulamalar yaşıyorum bazen oda şeyden kaynaklanıyor. Mesleki gelişimim ya da kariyerim açısından değil. Bu açıdan özellikle BİLSEM'i çok istemiştim. Yeterliliğimi iyi olduğunu düşünüyorum. Hatta iyi bir eğitim almanın her zaman yükünü ve ağırlığını taşıdım. Şöyle söyleyeyim. Ben aslında güzel sanatlar fakültesi çıkışlıyım. Ressam olmak gibi bir hedefim varken kendimi öğretmen olarak buldum. O zaman bir tercih yapmam gerekiyordu ve böyle devam etti. Yapmak istediğim şeyi yapamayıp onun getirdiği bir şey var. Bir birikimde var açıkçası. Bunu her zaman kullanmaya üzerine bir şeyler katmaya çalıştım. Örgün eğitimdeyken bunda çok zorlanmıştım. Burada zurnanın son deliğisin. Burada bir hiyerarşi var. Ötelenen dersler var bizim dersimizde o derslerden birisi. Buna karşı ciddi mücadeleler verdim ama bunlar başkaları tarafından önemsenmiyor. Ama bilsem de genel yetenek öğrencisi resim öğrencisi müzik birimi birbirinden farklı olduğu için daha fazla önemseniyor ve yaptığınız şeyler de karşılığını görüyor. Siz öğrencinin gelişim çizgisinde olumlu etkiler sağlayabiliyorsunuz. Daha sonra bizdeki etkileşim çok güzel aktif olan öğretmenlerle berabersiniz. Buradaki işimi bir adım öteye taşıyarak koordinatör öğretmen oldum. Şuanda etkinlik kitabı yazıyorum. Bu ekibin başındayım. Bu günlerde yapılan sınavda sorulan soruları hazırlıyorum. Şuanda ders programı yazma süreci kazanım yazma süreci etkinlik yazma süreci konusunda altı yıllık birikimim var bunlar benim için kazanım, K11 tabi ben pandemi öncesinde bu konuda üniversiteden ders alıyordum bir sorunla karşılaştığımda özellikle dijital animasyon konusunda üniversiteden ders alıyordum, K12 öz yeterlilik; Sahsım adına yaşamıyorum atlar çalışıyorum genelde. Onların birçok eskizini dijitalde yapıyorum. Eskizlerimi onunla tasarlıyorum. Üniversitede tabi eğitimini almadım keşke alsaydım. Bakanlığımız dijital programla ilgili bir eğitime aldı bizi sonra uzaktan eğitimle öğretimle birkaç tanesine girdim çok hızlı anlattılar bilen birisine anlatır gibi anlattılar. Bilen birine faydası oldu ama bize faydası olmadı. Bu konuda yetersizlik değilde bu konuda çabası olan öğrenmek isteyen kişi bunu 5 ya da 6 aylık süreçte bunu halledebilir. Ben kendimi geliştirdim çocuklara da öneriyorum. Grafik programları çok gelişti. Grafik tasarımda çok program var mutlaka verimli kurslarla resim öğretmenlerine verilmelidir, K13 benim olmadı hocam ben aynı zamanda bilsem öğretmenlerine de eğitim veriyorum. Öğrenmeyi de çok severim sürekli de çalışırım bu konuda o yüzden sıkıntı da yaşamıyorum, K15 diyelim ki daha önceden uygulamadığım bir teknik uygulayacağım zaman ne yaparım bir bakarım araştırır öğrenir

ona göre yaparım. Çok büyük bir sorun yaşamadım bu konuda, K16 işin açıkçası şuan ki öğrenci seviyeleri verdiğim eğitimin kat kat altında. Derler ya hiç zorlamıyor. Örneğin seramik konusunda yetenekli öğrenci gelse sorun yaşarım ama kendimi geliştirerek onun da üstesinden gelebilirim. Sonuçta kaynaklar var internet var. (Yaptığım diğer görüşmelerde dijital alanda yetersizlik yaşadıklarını ve bu konuda eğitim almak istediklerini söylediler, sizin bu konuda eğitiminiz var mı çocuklar ile böyle çalışmalar yapıyor musunuz?). Çok basit çizimler yapıyoruz. Birazcık daha iyi yok yani. Benim de karşı çıktığım bir durum var nasıl düşünürsünüz bilmiyorum ama bilgisayarda yapılan çizimleri çokta yaratıcı bulmuyorum. Yaratıcılığı var ama çok yaratıcı bulmuyorum.(Biz böyle bir çalışma yaparken önce aşamalı olarak ve temel tasarım ilke ve öğelerine göre çiziyoruz ve daha sonra bilgisayarda yapıyoruz, hem resim ve dijitali birleştiriyoruz. Böyle olsa olur mu?). Hah böyle olur. Ama resim öğrencisi kendisi kağıt üzerinde çizse boyasa bence daha yaratıcı olabilir. Grafik tasarım kısmı ilerdeki mesleklerdir diye düşünüyorum. Olması gerekiyor. Biraz ticari amaçlı gibi. Hepten ona geçilse el becerisini körelteceğini de düşünüyorum. Dokunmadan yapıyorsan dokunmadan hissetmeden bazı şeyleri yapamazsın. Örneğin üç boyutlu bir şey yapacaksın dokunmadan hissetmeden o işin duygusunu anlayamazsın diye düşünüyorum, K17 şöyle bir şey eksikim olursa araştırıp öğreniyorum eksikimi gidermeye çalışıyorum bu konuda yeterince istekliyim ve araştırırım. Öğrenci değiştikçe öğrenci seviyesine göre sürekli araştırıp bilgi ediniyorum. Özgüvenimizde öğrendikçe devam ediyor. Hizmet içi eğitim konusunda buda eksikler özellikle dijital eğitimler veriliyor. Kendimiz gelişip ve değişiyoruz, K18 tek öğretmen olunca başta biraz sorunlar yaşadım. Branş açısında 2 öğretmene çıktığımız zaman orda birbirimizi destekliyoruz. Eksik olan yönlerimizde birbirimize destek oluyoruz. BİLSEM'e geldiğimden beri birçok eğitim aldım, K19 eksik kaldığım konu olmuyor da ben kendimi sürekli geliştiriyorum ki öğrenciye öyle daha faydalı oluyorum. Sadece öğrenciyi geliştirmekle olmuyor önce kendimizi geliştirmek lazım. Ama şuna inanıyorum bazı öğrencilere ulaşılmıyor çok zirve öğrenciler var. Bu sadece resim alanında değil diğer alanlarda da var öğrenci çok üst seviyede ona ulaşamıyorsun, K20 öz yeterlilik: ben o konuda sıkıntı yaşamıyorum çok iyi bir üniversitede eğitim aldım. Yüksek lisansında da öyle. Tez danışmanım Selçuk Naimdir. Sanat tarihçi profösör. Hocalarımın hepsi profösördü. Kadrolu hocalardı. O yüzden kendimi yetersiz bulduğum olmadı. Birçok yerde ders verdim. Çocuklar sanata açlar o yüzden STEM+ART eğitimin uygulanması gerekiyor. Mesela matematikçi arkadaş hangi görselciyi kullanabilirim bakıyor. Bütün işi oma yaptırıyor sonra kendi işi gibi sunuyor. Direkt çocukla projeyi yürütmesi gerekiyor. İşbirlikçi götürülmesi lazım, K21 yetemediğimiz durumlar aslında şöyle diyelim. Bir müzik öğretmeni her enstrümanı çalabilir mi çalamaz, bilmediği bir enstrümanı çalması istendiğinde bilen birinden yardım alacaktır. Bizde de bu branşlaşma önemli. Örneğin görsel sanatlar öğretmeniym daha sonra hizmetiçi eğitimlerle bilmediğim bazı şeyleri kendime ekleme yapıyorum. Fakat teknoloji hızla ilerliyor. Bu anlamda bir takım görsel tasarımlar programlar devreye giriyor. Bunları üst düzeyde öğrenmemiz mümkün değil diye düşünüyorum bazı

arkadaşlarımız kendilerini daha iyi geliştiriyor bu anlamda. Meraklı oldukları için ayrıca merak da çok önemli. Bu konuda yetiştirmişler kendilerini. Diyelim ki çocuk bu konuda eğitim almak istiyor, diğer arkadaşına yönlendiriyoruz çocuğu. Böyle bir şekilde çözümlüyoruz. Ama kendi öz yeterliliğim konusunda resim teknikleri olsun, üç boyutlu çalışmalar olsun kendimi hala geliştiriyorum ben oldum demiyorum. Bir öğretmen kendini mutlaka geliştirmeli, yenilemeli, güncellemeli diye düşünüyorum, ifadelerini kullanmışlardır.

4. 5. 8. Çalışma Saati ve Günlerine İlişkin Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Katılımcıların çalışma saati ve çalışma günlerine ilişkin sorun yaşıyıp yaşamadığına ilişkin bilgiler Tablo 17’de yer almaktadır.

Tablo 17. Katılımcıların Çalışma Saati ve Günlerine İlişkin Sorun Yaşıyıp Yaşamadıklarına İlişkin Görüşler

Evet yaşıyorum	K1, K2, K3, K4, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K13, K14, K17, K18, K19, K21
Hayır yaşamıyorum	K5, K12, K15, K16, K20

Tablo 17 incelendiğinde katılımcılardan 16’sının yaşadığı ve 5’inin ise yaşamadığı görülmektedir. Sorun yaşadıklarını ifade eden katılımcıların ifade ettikleri sorunlar ise Tablo 19’da yer almaktadır.

Tablo 18. Çalışma Saati ve Gününe İlişkin Yaşanılan Sorunlar

Katılımcılar	Sorunlar
K5, K12, K15, K16, K20	Derslerin geç başlayıp geç saatte bitişi, diğer kurumlar ile ilgili çalışmalar yapamamak
K5, K12, K15, K16, K20	Aileye yeterince zaman ayıramamak
K5, K12, K15, K16, K20	Öğrencilerin okul sonrası geldikleri için yorgun ve aç olması
K5, K12, K15, K16, K20	Hafta sonu dersi
K5, K12, K15, K16, K20	Ders Ücreti

Tablo 18’den elde edilen sonuçlara göre en temel sorunun derslerin akşam saatlerinde olması ve çok geç bitmesi olduğu tespit edilmiştir. Örneğin K14 İki tane çocuğum olduğu için bu konuda sıkıntı yaşıyorum. Özellikle akşam saatlerinde yedi de çıkıyoruz. Bu bizim için çok geç... Branş arkadaşım geldiği için ders sayım daha da aza indi... Şu an saat anlamında bir problemim yok” şeklinde görüşünü belirtmiştir. Katılımcılar K1 “Çalışma saatleri aslında günün tam ters saatinde yani herkes evine gittiği vakitte biz işe gidiyoruz. Onun haricinde cumartesi full çalışıyoruz 9-4 arası. Büyük ihtimalle Pazar günü de açılacak öğrenci sayısı arttığından Pazar günü de dahil olabilir. Öyle bir sıkıntımız var, K3 tabi bünye biraz alıştı ama herkes işten gelirken siz işe gidiyorsunuz. Çocuklar

okullarından çıkıp tekrar ikinci bir okula geliyor. Keşke gönül ister ki güne kendi okulumuzda başlayıp kendi okulumuzda bitirelim o konuda sıkıntılar var saat sıkıntıları. Bizim için değil sıkıntı ama çocuğun hayatı sadece bizim okuldan ibaret değil. Çocuk 5 te geliyor bize bir kuruma gitseniz gezi yapsanız kapalı oluyor. Her şeyi bilsem içerisinde halletmeye çalışıyoruz. O konuda sıkıntılarım var. Bence çocuğa bir gün boş verilse diğer gün okuluna gitse o boş günde bize gelse bir yere gidilecekse gideriz, bir projemiz varsa onu yaparız. Tartışma yapacaksak yaparız. Çalışma saatleri benim açımdan değil de çocuklar açısından uygun değil, K6 en nefret ettiğim kısmı. Yıllardır alışamadım. Her şeyini severim ama BİLSEM'in çalışma saatlerini hiç sevmem. Cumartesi de dahil ettiler buna hepten özel hayatımızı mahvettiler. Ya bu çocuk özel yetenekli olarak tanımlanmışsa okulunda destek eğitim odası olmuyor mu bunların o saatte bizde olsun çocuk. Bu çocukların destek eğitim alma zorunluluğu var. Ha okulunda, bilsem varsa bilsem olsun. Çocuk okulundan da izin alamıyor gelemiyor ki. Yani 16:30 da zar zor yetişen çocuk var. Gelsin çocuk bize 2 de 3 te. Hakikaten insanın aile birliğini dağıtıyor. İnanmayacaksınız ama biz cumartesi 12 saat çalışıyoruz. Herşey yok yönetmelik ona engel, yok yasal değil 12 saat çalıştırmanın yasallığı nerde. Bilmiyorum cumartesine gelince niye ise hiç sorun olmuyor. Üç görsel sanatlar öğretmeni olarak çalışıyoruz kurumumuzda, K8 çalışma saatler, 4:30 ve 19:30 arasında çalışıyoruz hafta içi, cumartesi ise 8:30 ile 17:30 arasında çalışıyoruz. Şimdi bu yeni yönerge ile sosyal etkinlikler yönetmeliğine göre öğleden sonra öğrencilere izin verilse bizim derslere 2 ya da 3 gibi başlasa daha verimli olur çünkü günün sonlanmaya başladığı saatlerde biz derse başlıyoruz. Hem öğrenciler yorgun oluyor. Ben mesela çok titiz bir insandım bu yıl her şeyi bırakıyorum okula yorgun gidersem çocuklara yararlı olamam diyorum. Mümkün olduğunca yorulmadım okula gitmek için, ama günün son saatleri çocuklar yorgun geliyorlar aç geliyorlar, yani sosyal etkinlikler yönetmeliğinin bence son saatleri resim, müzik, beden eğitimi gibi olmalı. Resimden üstün yetenekli çocukların da izin verilip BİLSEM'e gidebilmeli o çocuklar. O saatlerde gelip BİLSEM'de derse girebilmeli çocuklar. Hafta sonu da cumartesi de 12 saat giriyoruz. 12 saat çok yorucu oluyor tabi. 12 saat girmek zorunda kalıyoruz çünkü genel yetenek öğrencileri de var arasında. Genel yetenek öğrencileri bizden çıkıyorlar genel yetenek derslerine gidiyorlar öyle olunca cumartesini tercih ediyorlar. 12 saat bizim için çok yorucu oluyor, K9 tabi ki. Siz çocuğunuzun büyüdüğünü göremiyorsunuz. Ama şöyle düşündüğünüzde siz özel çocuklarla çalışıyorsunuz ve sizde özel öğretmenlersiniz. Özel öğretmenlerseniz bunun gibi problemleri görmezden geleceksiniz. Eğer bu ortamı seviyorsanız bunlar sizin için sıkıntı olmaz. Tamam, 9 da eve gidiyor olabilirsiniz. Eşiniz problem yaratabilir. Hele bir bayansanız çocuğunuzun size ihtiyacı olabilir ama telafi edebileceğiniz noktalara bakmanız gerekmektedir, K10 evet sonuçta herkesin dinlendiği vakitte bizler çalışıyoruz. Akşam ve hafta sonu bu aileni etkiliyor. Aslında her istediği şeylerde bir arada olmadığı için bu dezavantajlı durumun üzerinde durmamaya çalışıyorum. Diğer vakitlerde ailemle olmaya nasıl diyeyim o eksiği kapatmaya çalışıyorum. Zor kesinlikle zor. Yani bazen çocuğumun özel etkinliğine katılamamak sıkıntılı bir

süreç. Herkese uyan bir saatte ayarlandığı için böyle sıkıntılar olabiliyor. Gerçekçi olmak gerekirse destek eğitim süreci olduğu için çalışma saatleri bu şekilde olmalı. Gerçekten sistemin içerisinde desteklenmesi gereken öğrenciler tam zamanlı eğitim almalıdırlar, K11 onunla ilgili öğrenci ile çok değil de kendi ailemizle sorun yaşıyoruz her akşam evde olmayınca göze batıyoruz. Ama şimdi akşam saatin de bir öğrencide sorun yaşadık onun dışında öğrencinin akşamdan gelip resim yapması öğrencinin kendini rahatlatmasında herhangi bir sorun yaşamadık. Sabah derslerinde şöyle sıkıntı yaşadık bende kendime gelemiyorum öğrenci de kendine gelemiyor ve verimsiz oluyor çocuklar”, K12 sorun yaşamıyoruz. Ama özveride bulunmak zorundasınız. Çocuklar akşam saatinde geliyorlar onun sorumluluğunu da alıyoruz. Yıllardır şunu savunuyorum BİLSEM’i kazanan çocukların öğleden sonra bazı derslerden muaf tutulması gerektiğine inanıyorum. Hatta bir günlerini haftadan sonra boşaltabiliriz. Diğer öğrencilere haksızlık mı hayır değil mesela ilköğretim grupları için spor ve fiziki etkinlikler var mesela kitap okuma saatlerini öğleden sonraya getirip o saatlerde BİLSEM’e gelebilirler. Yönlendirilebilirler. O çocuklar küçük çocuklar akşam ve yatsı saatinde okulda oluyorlar. Aç karnına, çocuk gelmek istiyor ama vücut bitkin gün boyu okulda koşmuş yorulmuş dörte kadar 4 den 8 kadar bizde. Çocuk istekli ama nerdeyse masa üzerinde uyuyacak pozisyonda oluyorlar. Bundan dolayı istediğimiz verimi alamıyorum. Cumartesi çalışmak zorunda kalıyoruz bazı BİLSEM’ler de Pazar da çalışıyorlar, K13 öğrenciye bağlı çalıştığımız için akşam çalışıyoruz. Gündüz işlerimizi yapıyoruz. Bide onlara göre program yaptığımız için çokta böyle değiştiremiyorsun. Öğrencini geldiği güne ders koyabiliyorsun. Hafta sonu gelebilecek çocuğu hafta içi çağırılmazsın bundan dolayı da çocuğa göre hareket ediyoruz, K14 çalışma saatleri ile ilgili okullarda tam zamanlı eğitime geçildiği için çocuklar 4 ten sonra anca gelebiliyor. Buda ister istemez 4-7 arasına sıkışmış bir program. Hem ders anlamında öğretmenlere olumsuz hem de çocuklar yorgun argın geliyor. Daha önceki yıllarda çocukların boş vakitlerinde sabah, öğleden sonraya konularak çocuklarla daha verimli çalışmalar yapıyorduk ve daha sonra değişen sistem ile sıkıntı yaşamaya başladık, K16 haftanın üç günü ben derse gidiyorum. 3:30 derse başlıyorum 8:30 da dersten çıkıyorum. Haftanın iki günü de 5:20 derse giriyorum 8:30 çıkıyorum. O hani programla ilgili bir şey. Dediğim gibi ben BİLSEM’i sevdiğim için bu konuyla ilgilide kendime de ya sorun olarak düşünmüyorum. Tabiki yani bu durumla ilgili bazı öğretmenler ya işte tam herkesin dinlendiği zamanlarda biz ders yapıyoruz akşam ya da dışarıda fırtına koparken, yağmur, çamur o esnada biz dersteyiz gibi şeyler oluyor. Biraz beni fazla etkilemiyor belki benden kaynaklıdır, K17 öğrenciler kendi okullarında çıktıklarında BİLSEM’e geliyorlar. Gece çıkıyorlar. Bu konuda milli eğitim düzenleme yapıp bu öğrencilerin daha erken çıkmaları sağlanmalı kendi okullarında, K18 çalışma saatleri tamamen dezavantaj. Herkesin ailesi ile en çok vakit geçirdiği zaman biz çalışıyoruz. Çocuklar kendi okullarına gidiyorlar daha sonra bize geliyorlar. Artı hafta sonlarını açmak zorundayız neden açmak zorundayız. Köylerden başka ilçelerden gelen çocuklar hafta içi akşama gelemiyor ama hafta sonu olursa rahatça gelebilir. Hafta sonu eğitimlerde ek ders yazılmıyor bizim

kurumlarda bu nedenle de hafta sonu açılmıyor, K19 çalışma saatleri mesai karmakarışık o sorun neden sorun çocuk okuldan sonra bize geliyor. Programımızı okula göre ayarlamamız lazım. Mesai akşama kalıyor. Hafta sonu yoğunluk oluyor. O da bizim ve öğrenci içinde iyi olmuyor. Çözüm olarak bu çocukların hafta içi bir gününü boşaltarak o gün BİLSEM'e alsak, dönüşümlü olarak daha sağlıklı olabilir. Diyelim ki görsel sanatlardan gelen öğrenciye Salı günü bilsem günü olsa öyle çözüm bulunabilir, K21 bizim çalışma saatlerimiz malumunuz çocuk okula gittikten sonra ve okul bittikten sonra BİLSEM'e geliyor. Özel okulda okuyan öğrenci sayımızda fazla. Bugün özel okullarda okuyan çocuklar 4 veya 5 te evlerine geliyorlar. Devlet okullarında 3 ya da 3:30 gibi geliyorlar. Bir kısım sabahçı-öğlenci oluyor. Bilsem de öğleden sonra 4 te başlıyor 8 de bitiyor. Tabiki akşam saatleri olduğu için zorlukları var ve bizde ona göre ayarlıyoruz. Dediğim gibi sadece tek sorun burada öğrencini hem aç hem de yorgun gelmesi ve okullarda kantin gibi işletmeler BİLSEMLerde yaşaması zor çünkü öğrenci sirkülasyonundan yok. Öğrenci çok sayıda olamayacağı için kantinimiz yok. Ayrıca çocukların ulaşım imkânlarına da bağlı BİLSEMLere gelmeleri. Uzak yerlerden gelenler hafta sonu geliyorlar. Cumartesi geliyorlar. Burada 9 ile 1:30 arası, Antalya'da 9 ile 3 arası geliyorlardı. Uzak ilçelerden gelen çocuklar haftasonları geliyorlar. Böyle bir program yapıyoruz. Tabi uzun yollardan gelen çocuk yorgun argın geliyor aslında. BİLSEM'in çalışma saatlerinin alternatifi yok çocuk okuldan geldiği sürece. Fakat benim şöyle bir önerim var bilsem öğrencilerinin bir gün izinli sayılması. Bunu bir yönetmeliğe bağlanması. BİLSEM ile MEB arasında bir anlaşma olabilir. Ya da BİLSEMLer tam zamanlı kurumlar olabilir. Biliyorsunuz İstanbul'da ARGEM var, duymuşsunuzdur mutlaka ARGEM tam zamanlı yapıları bir bilsem. Pilot uygulama olarak başlamış ve Türkiye de 1 tane şuan. Bu şekilde izinli sayılabilir. Bu çocuklar yetenekli gençler üzerlerinde hassasiyetle durulması gereken gençler. BİLSEMLer çok önemli, ifadelerini kullanmışlardır.

5. TARTIŞMA

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular ile daha önce bu konuya benzer yapılmış yerli ve yabancı araştırmalar karşılaştırılarak birbirine benzeyen ve farklı yönleri ortaya konmuştur.

Ülkemizde özel yetenekli bireylerin geliştirildiği kurumlar olan BİLSEMLer, ortaya koydukları çalışmalar ve elde ettikleri başarılar açısından giderek önem kazanmaktadır. Bundan dolayı üstün yetenekli bireylerin eğitildiği bu kurumlar sanat eğitimleri açısından da çok önemli bir yere sahiptir. Özel yetenekli bireylerin sanatsal yönleri geliştirebilmek, onları hedefleri doğrultusunda ilerlemelerini sağlayabilmek, topluma ve çevreye uyumunu kolaylaştırabilmek amacıyla bu öğrencileri yetiştiren öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Sürekli kendini geliştirmesi beklenen öğretmenler, güncel sanatı takip etmeli ve alanda ürünler ortaya koyabilmek için kişisel gelişimleri için de çaba göstermeleri beklenmektedir. Bu araştırmada BİLSEMLer de görev yapan görsel sanat öğretmenlerinin görevlerini yerine getirirken karşılaştıkları sorunları, bu sorunların nasıl üstesinden geldiklerini ve çözüm önerileri ile ilgili vermiş oldukları bilgileri araştırma süzgecinden geçirmiş ve aktarmıştır.

Araştırma doğrultusunda BİLSEMLer de görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin öğrenci ve veli kaynaklı sorunlar, yönerge kaynaklı, alt yapı kaynaklı gibi birden fazla konularda sorun yaşadığı belirlenmiştir. Bu sorunlardan bir tanesi olan yönerge kaynaklı sorun ise BİLSEMLerin yönetmeliklerinin sürekli değiştiği ve tam olarak yönergenin oturmadağı ve eksiklerin olmasıdır. Bu konu ile ilgili Levent (2011) tarafından olağanüstü üstün yetenekliler için önerilen Bilim ve Sanat Okulları gibi örgün eğitim modelleri üzerinde çalışmalar yapılması gerekmektedir. Katılımcılar sorun yaşamasına rağmen bu kurumda çalışmaktan mutlu olduklarını da belirtmişlerdir. Şenol (2011) BİLSEM öğretmenlerinin, üstün yetenekliler eğitim programlarına yönelik görüşlerini ve karşılaştıkları sorunları araştırmıştır. Araştırma sonucunda, eğitim programlarına yönelik öğretmen görüşlerinin olumlu yönde olduğu, ancak öğretmenlerin çoğunluğunun, BİLSEMLerin fiziki ortam şartları ile ilgili sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Bu araştırmalar sonucunda, BİLSEMLerin fiziksel koşullarının yetersizliği öne çıkmaktadır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen bulgular birincisi BİLSEMLer de görev yapan görsel sanatlar öğretmenleri etkinliklerinde teknik kullanırken kolay materyal elde edilebilecek teknikler ve öğrencinin gelişimini göz önüne alarak teknik belirlemektedirler. Katılımcılar öğrencilerin bireysel yeteneklerini geliştiren etkinliklere ve teknikleri ön planda tuttıkları da vurgulanan bir bulgudur. Kazu ve Şenol(2012) yaptıkları araştırmada da BİLSEMLer de verilen eğitimin temel amacı öğrencilerin kişisel yeteneklerini geliştirmek ve ortaya çıkarmaktır.

Bir diğerk bulgu ise katılımcıların çoğunun 19 katılımcının kadrolu 2 katılımcının ise görevlendirme çalıştığı tespit edilmiştir. Bundan dolayı BİLSEMlerin öğretmen eksisinin olduğu ve görevlendirme öğretmene de ihtiyaç duyulmaktadır. Sarı ve Öğülmüş(2014) BİLSEMLerde görev yapan öğretmenlerin sayıca yetersiz oluşu, mevcut öğretmenlerin çoğunun ise görevlendirme olması verilen eğitimin niteliğini doğrudan etkileyebilecek başka bir bulgudur.

BİLSEMLerde görev yapan öğretmenlerin sayıca yetersiz oluşu, mevcut öğretmenlerin çoğunun ise görevlendirme olması verilen eğitimin niteliğini doğrudan etkileyebilecek başka bir bulgudur. Öğülmüş, Yıldırım ve Aslan (2013) geçici olarak istihdam edilen öğretmenlerin gelecek kaygısı yaşadıklarını ifade etmektedirler. BİLSEMLer de görev yapan öğretmenlerin hepsinin kadrolu olmamasından kaynaklanan sorunlar vardır. Bu sorunların temelinde bu kurumda verilen eğitim hakkında genel bilginin olmayışı ve özel yetenekli öğrencilere verilen eğitimlerle ilgili yeterli bilgi ve donanıma sahip olmayan öğretmenlerin olması gelmektedir.

Bir diğerk bulgu ise idarecilerin yeterli alan bilgisine sahip olmadıklarını ve vizyonlarının geniş olmadığıdır. Sarı ve Öğülmüş (2014) yaptıkları çalışmada yöneticilerin idari açıdan yetersiz oluşu, yönetmeliğin olmayışı gibi sorunların olduğunu belirtmişlerdir. Özel yetenekli öğrencilerin eğitildiği BİLSEMLer, öğrencinin yeteneğine göre eğitim verebilmesi için bu kurumlarda görev yapan idarecilerin bu konularda yeterli bilgi ve donanıma sahip olması ile mümkün olmaktadır.

Katılımcıların bir diğerk bulgu ise katılımcıların öz yeterlilik ve öz güvenirliliklerinin bazen yetersiz kaldığıdır. Çok yetenekli öğrencilerde nasıl etkinlikler yapacaklarını bilemeyen katılımcılar bu konuda bilgisi olan meslektaşlarından destek almakta, araştırıp öğrenerek bilgi sahibi olmaktadır. Katılımcılara göre kurumlara gelirken servis olmaması, ulaşımın zor olması, öğrencilerin devamsızlık yapması sorun olarak görülmüş ve çözümün sistemin öğrenciye göre ayarlanması olarak ifade edilmiştir. Benzer çalışmayı yapan Demirtaş ve Çulha (2017) öğrencilerin neden devamsızlık yaptıklarını araştırmış, temel nedenin sınav ve ulaşım olduğu ortaya konmuştur.

Araştırmada yer alan diğerk bulguda öğrenci kaynaklı sorunların başında öğrencilerin yanlış tanınması, BİLSEM'e öğrencinin yorgun ve aç gelmesi ve öğrenciler arasında bireysel farklılıkların grup çalışmasında sorun teşkil etmesidir. Sezginsoy'un (2007) araştırmasına göre diğerk bir sorun ise devamsızlıktır. Sınavlara hazırlanan öğrencilerin BİLSEM devamsızlık yaptığı ve sınavlara daha çok önem verdikleridir.

Araştırmada ki diğerk bir bulgu da velilerden kaynaklı yaşanan sorunların ana nedenleri velilerin önceliklerinin farklı olması, kurumda verilen eğitimin içeriğini bilmemeleri ve öğrenciler üzerinde kontrolcü baskı kurmalarıdır.

Katılımcılardan 9'u velilerin BİLSEM'i dershane (kurs) gibi gördüklerini ve önemsemediklerini ifade etmiştir. Keskin vd. (2013) çalışmasında, veli beklentilerinin merkezlerin görev tanımlarıyla örtüşmediği ifade edilmiştir.

Katılımcılar çalışmada BİLSEM yönergesinden kaynaklı yaşadıkları sorunların başında tam bir yönergenin olmaması, sürekli değişen yönergenin olması ve resim alanında uyum programının kısa olması ve bu alanda eğitim alan öğrencilerin diğer alanlardan yararlanamadığıdır. Karakuş (2010) tarafından anne babalarla yapılan çalışmada da BİLSEM’de uygulanan eğitim programlarının ve sürelerinin esnek olmadığı, öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirme olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Bu bölümde yapılan analizler doğrultusunda elde edilen sonuçlar, bu alanda yapılmış araştırma sonuçları ile bağlantılar kurularak benzer ve farklı sonuçlar ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Ülkemizde özel yetenekli öğrencilerin devlet kanalıyla eğitildikleri eğitim kurumları olan BİLSEMLER bu çocukların yetenekleri doğrultusunda eğitilmesi, bireysel olarak geliştirilmesi, kendini gerçekleştirebilmesi, yaşadığı topluma hedefleri doğrultusunda faydalı olabilmesi çalışmalarını gerçekleştirmektedir.

Araştırmamızdaki ilk bulgu BİLSEMLER’de görev yapan görsel sanat öğretmenlerinin etkinlik yaparken kullandıkları teknikleri seçerken materyallere kolay ulaşma ve öğrencinin gelişim özelliklerine ve yeteneğine göre teknik seçtikleri belirlenmiştir. Vogl ve Preckel (2014)’e göre; uygun çalışma ortamı sağlanan yetenekli çocuklar yeteneklerini ilerletmekte ve çevreleri ile daha iyi iletişim kurmaktadır. Gökdere ve Çepni’ye (2003) Özel yetenekli çocuklar eğitilirken kullanılan yöntem ve tekniklerde öğretim materyallerinin eksik olması öğrenci başarısını olumsuz etkilemektedir.

Araştırmamızdaki diğer önemli bir bulgu da BİLSEM’lerde görev yapan öğretmenlerin yeterli sayıda olmamasından dolayı bu kurumlara öğretmen görevlendirilmesi ve bu öğretmenlerin her yıl değişmesi sebebiyle öğrencilerin ve kurumun olumsuz etkilendiği ve bu görevlendirilen öğretmenlerin yetersizlik kaygısı yaşamalarıdır. Öğülmüş, Yıldırım ve Aslan (2013) öğretmenlerin gelecek kaygısı yaşamaması için geçici istihdamın tercih edilmemesi gerektiğini ifade etmektedirler.

Araştırma sonucunda elde edilen diğer bir bulguda katılımcıların üstün yeteneklilerin eğitimi konusunda seminer aldıkları ve çalıştaylara katıldıklarıdır. Buna ek olarak bu öğrencilere yetebilmek için sürekli olarak kendilerini geliştirdikleri ve araştırma yaptıklarıdır. Chan’ın (2010) Hong Kong’da görev yapan 50 öğretmen ile yapmış olduğu araştırmasına göre yetenekli öğrencilerin danışmanlığını yapan kişilerin alanında uzman, iletişim becerisi yüksek olan bireyler olmalıdır sonucu çıkmıştır.

BİLSEM’de görev yapan öğretmenlerin yaşadıkları bir diğer sorun ise öğrencilerin devamsızlığı sonucuna varılmıştır. Sezginsoy (2007)’un yaptığı çalışmada bunun nedeninin öğrencilerin sınava hazırlanıyor olması, bundan dolayı devamsızlık yaptıkları ve eğitimi aksatmaları sonucuna varılmıştır. Devamsızlığın artması ile çalışmalar yapılamamakta ve proje üretilmemektedir. Diğer bir neden ise öğrencilerin kurumların fiziksel alt yapısını yeterli bulmadıkları ve sorun yaşamalarıdır (Kazu, Şenol, 2012).

Bir diğerk bulgu ise özel yetenekli öğrencilerin eğitim aldığı BİLSEM’lerin alt yapısının yeterli olmadığı, atölye ve kaynak eksikliği yaşandığıdır. Bildiren ve Türkkani (2013), 100 öğretmen ile yaptığı çalışma da öğrencilerin BİLSEM kurumlarının fiziksel yapısından haşlanmadıklarını ortaya koymuştur.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6. 1. Sonuçlar

6. 1. 1. Katılımcıların Yaşadıkları Sorunlar ile İlgili Sonuçlar

1. Görsel sanatlar öğretmenleri derslerinde en çok akrilik, sulu boya, pastel boya, guaj boya, yağlı boya, dijital çizim ve keçeli boya malzeme ve bunlarla yapılabilecek teknikleri kullandıkları anlaşılmıştır.
2. Görsel sanatlar öğretmenlerinin 18'i BİLSEM'de kadrolu, 3'ü ise görevlendirme olarak görev yaptığı tespit edilmiştir.
3. Görsel sanatlar öğretmenlerinin 9'u BİLSEM'ler de verilen eğitim ile ilgili bilgi sahibi olduğu, 9'u bilgi sahibi olmadığı, 3'ü kısmen bilgi sahibi olduğu anlaşılmıştır.
4. Görsel sanatlar öğretmenleri 6 öğretmen yanlış tanılanan öğrencilerden kaynaklı sorun yaşadığı, 6 öğretmen öğrencilerin bireysel farklılıklarından kaynaklı sorun yaşadığı, 4 öğretmen öğrencilerin fiziksel ihtiyaçları karşılanmadığı için sorun yaşadığı, 3 öğretmenin öğrencilerin devamsızlığından kaynaklı sorun yaşadığı, 3 öğretmenin ise çalışmaları önemsemeyen öğrencilerden kaynaklı sorun yaşadığı anlaşılmıştır.
5. Görsel sanatlar öğretmenlerinin 8'nin yönerge kaynaklı sorun yaşadığı, 9'unun ise sorun yaşamadığı anlaşılmıştır.
6. Görsel sanatlar öğretmenlerinin 14'ü veli kaynaklı sorun yaşadığı, 6'sı ise sorun yaşamadığı anlaşılmıştır. 2 öğretmen sorunların nedenini velilerin BİLSEM'i önemsememesinden kaynaklı, 4'ü velilerin verilen eğitimin içeriğini bilmemesinden kaynaklı 4'ü ise velilerin mükemmeliyetçi, kontrolcü ve fazla beklenti içerisinde olmasından kaynaklı olduğunu sorun olarak belirttikleri sonuçlarına varılmıştır.
7. Görsel sanatlar öğretmenlerinin 12'si kurum idarecilerinden kaynaklı sorun yaşadığı, 9'nun ise sorun yaşamadığı belirlenmiştir. 4 öğretmen kurum idarecilerini fazla beklenti içerisinde olduğu için sorun yaşadığı, 2 öğretmen kurum idarecilerinin kendi istekleri doğrultusunda program yapmasından kaynaklı sorun yaşadığı anlaşılmıştır.
8. Görsel sanatlar öğretmenlerinin 7'si BİLSEM'ler de görev yapan diğer öğretmenlerle sorun yaşadıkları, 13'nün ise sorun yaşamadığı anlaşılmıştır.
9. Görsel sanatlar öğretmenlerinin 20'si kurum alt yapısından kaynaklı sorun yaşadığı, 1'nin ise sorun yaşamadığı belirlenmiştir. 13 öğretmenin tekniklere göre atölye ve yeterli alan olmadığı için, 7 öğretmenin kaynak ve materyal eksikliğinden ve 4 öğretmenin ise kurum binasının alt yapı yetersizliğinden kaynaklı sorun yaşadıkları belirlenmiştir.

10. Görsel sanatlar öğretmenlerinin 9'u öz yeterlilik ve özgüvenlerinden kaynaklı sorun yaşarken, 11 öğretmenin sorun yaşamadığı anlaşılmıştır. 2 öğretmenin yetenekli öğrencilere yönelik bilgi yetersizliğinden kaynaklı sorun yaşadıkları, 4 öğretmenin ise her tekniği bilmemelerinden kaynaklı sorun yaşadıkları anlaşılmıştır.
11. Görsel sanatlar öğretmenlerinin 16'sı çalışma saatleri ve günleri ile sorun yaşadığı, 5'inin sorun yaşamadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlerin 5'i derslerin geç başlayıp geç bitmesinden, 5'i kendi ailelerine yeterince zaman ayıramamalarından, 5'i öğrencilerin akşam saatlerinde aç ve yorgun olmalarından, 5'i hafta sonu ders olmasından, 5'i ise ders ücretlerinin yetersiz olmasından kaynaklı sorun yaşadığı anlaşılmıştır.

6. 1. 2. Katılımcıların Yaşadıkları Sorunlara Karşı Geliştirdikleri Çözüm Önerileri ile İlgili Sonuçlar

Katılımcıların yaşadıkları sorunlar ile ilgili olarak geliştirdikleri ve düşündükleri çözüm önerileri:

1. Grup çalışmalarında geride kalan ya da bireysel yeteneklerini gösteremeyen öğrencilerini kendi yaş gruplarında ya yakın arkadaşlarının olduğu gruplara yerleştirilmesi,
2. BİLSEM'e aç ve yorgun gelen öğrencinin derse karşı ilgi, istek ve motivasyonunu yükseltmek için sık sık küçük molalar verilmesi ve kuruma gelirken sıkıntı yaşayan öğrencilere servis ayarlanabilmesi,
3. Öğrencilerin devamsızlığı azaltmak ve kurumun önemini artırmak için eğitim yapısında yeni düzenlemeler yapılmalı, örgün kurumlar gibi gündüz saatlerinde ders verilmesi,
4. BİLSEM'ler bir bütün olarak değerlendirildiğinde resim alanında kurumda eğitim gören çocukların diğer alanlardan da yararlanabilmesi,
5. BİLSEM'lere kadrolu yerleşen öğretmenlerin bu kurumlarda verilen eğitim ve özel yetenekli öğrencilerin eğitilmesi konusunda eğitim görmeli ya da üniversite eğitiminde bu alan ile ilgili eğitimler almış olup bu öğrencilere o şekilde eğitim verilmesi,
6. Yönergenin alanında uzman kişiler tarafından hazırlanması ve BİLSEM'lerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte olabilmesi,
7. Alt yapı, kaynak ve materyal sıkıntısını kurumların yaşamaması, alanlarına uygun atölyelerin kurulması,
8. Öğretmenlerin özgüven sorununu ortadan kaldırmak için alanlarında güncel eğitimlere tabi tutulması,
9. BİLSEM'leri kazanan öğrencilerin velileri kurum ve verilen eğitimler hakkında detaylı bilgilendirilmesi ve bu öğrencilere ilkokulda kurumun tanıtılması,
10. Velinin çocuğunu üstün görmesini, özel ilgi beklemesinin önlenmesi için danışman hocaların sabırlı ve anlayışlı olması ve rehberlik alanında destek alınması,

11. Kurum yöneticilerin bu kurumda verilen eğitimler ile ilgili bilgi sahibi olması, öğretmenleri projeleri konusunda baskı yapmadan desteklemesi.

6. 2. Öneriler

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı öneriler şu şekildedir:

1. Eğitim fakültelerinde verilen eğitimin içeriği genişletilmeli, özel yetenekli öğrencilerin tanınması, yetenekleri doğrultusunda eğitilmesi konusunda kapsamlı eğitimler verilmelidir. BİLSEMlerin eğitim fakültelerine açılması sağlanmalı bu özel yetenekli öğrencileri öğretmen adayları.
2. BİLSEM de çalışan öğretmenlerin alanlarındaki gelişmeleri takip etmeleri ve alanlarında öncül çalışmaları yapabilmeleri için onlara imkân sunulmalı ve eğitimler verilmelidir.
3. BİLSEM de çalışan öğretmenlerin kurumlarını benimsemeleri için özlük haklarının korunması için yönetmelikle bu hakları korunmalıdır.
4. BİLSEMLere ulaşım konusunda yaşanan problemleri ortadan kaldırmak için bulundukları yerdeki okullarla, il ve ilçelerdeki milli eğitim müdürlükleri görüşmeler yapıp sorunlar giderilmelidir.
5. BİLSEMLer de çalışan rehber öğretmenin özel yetenekliler alanında uzman olmalı, bu kurumlardaki ihtiyaçlar giderilmelidir.
6. Veliler aklında kurumun verdiği eğitim ve işleyiş ile ilgili sorular kalmamalı, gerekli seminer ve eğitimler verilerek velileri de eğitimin içeriğine dahil edilmelidir.
7. Kurum yöneticilerinin resim alanı ile ilgili atölyelerin açılmasını desteklemeli, öğretmenlerin projelerine katkı sağlamalı, bu alandaki öğrencilerin bireysel gelişimlerine de katkı sağlamalıdır.
8. BİLSEMlerde görev yapan öğretmenlerin iletişimi artırmak için ortak projeler geliştirilmeli, alanları aynı olan öğretmenlerin bir araya getirerek birbirlerinin yeteneklerinden faydalanılması sağlanmalıdır.
9. Çalışma saatlerinde olumlu düzenleme yapılmalı, öğrencinin, öğretmenin hayatının bir bütün olduğu düşünülerek ailelerine vakit ayıracak zaman dilimleri yaratılmalıdır.

6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

İleride yapılabilecek çalışmalara yönelik öneriler şu şekildedir:

1. Yapılması planlanan çalışmalar için benzer çalışmalarda nitel verilere de yer verilebilir.
2. Bu çalışmaya benzer çalışmalar BİLSEM'lerin tüm birimleri dahil edilerek yapılmalıdır.

3. BİLSEM öğrenci, öğretmen ve velilerinin kuruma bakış açılarına yönelik çalışmalar yapılabilir. Eğitim-öğretim süreçlerine veliler de dahil edilebilir.
4. Kurum idarecilerinin sanat alanında yeterliliklerini artırıcı eğitimler verilebilir.
5. Bakanlık tarafından hazırlanan yönerge tüm kurumlarda uygulanabilir olmalı, eksikliklere göre de revize edilebilir.
6. Kurumlarda eğitimin başlangıç ve bitiş saatleri öğrenci ve öğrenmenin verimliliğini göz önüne alarak düzenlenebilir.

7. KAYNAKLAR

- Ataman, A. (2003). “Üstün zekâlı ve üstün yetenekli çocuklar” (Ed: A. Ataman). *Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitime giriş*. (s. 173-195). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Bildiren, A., & Türkkani, B. (2013). Üstün yetenekli öğrencilerin perspektifinden bilim ve sanat merkezlerinin hoş ve hoş olmayan özellikleri ve değişiklik talepleri. *Üstün Yetenekli Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(2), Özel Sayı, 128-135.
- Chan, D. W. (2010). *Characteristics and competencies of teachers of gifted learners: The Hong Kong teacher perspective*, Roeper Review, 23(4), 197-202, DOI: 10.1080/02783190109554098
- Çağlar, D. (1998). “Türkiye’de özel eğitimin tarihçesi”. Cumhuriyet’in 75. yılında ilköğretim, 1.ulusal sempozyumu, 27-28 Kasım 1998. Ankara. Öğretmen Hüseyin Hüsnü Tekışık Eğitim Araştırma Geliştirme Merkezi Yayınları: 1.
- Çağlar, D. (2004a). “Üstün zekâlı çocukların özellikleri”, Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Dağlıoğlu, H. E. (2010). Üstün yetenekli çocukların eğitiminde öğretmen yeterlikleri ve özellikleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 39(186), 72-84.
- Davaslıgil, Ü. (2004). Üstün Zekâlı Çocukların Eğitimi, Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Dağlıoğlu H. E., & Alemdar, M. (2010). Üstün yetenekli bir çocuğun ebeveyni olmak. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(3), 849-860.
- Demirel, Ö., Akinoğlu, O., Acat, M. B., Avanoğlu, Y., Bağcıoğlu, G., Özkan, B., ... & Talu, N. (1998). İlköğretimde çoklu zekâ kuramının uygulanması. *VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, 1, 531-546.
- Edwards, B. (1979). *Drawing on the right side of the brain*. USA: Tarcher Publ.
- Erden, M. (1998). *Sosyal bilgiler öğretimi*. İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Freeman, J. (2000). *Children’s talent in fine art and music- England*. Roeper Review. Jan. Vol.22 (2), 98-101
- Gökdere, M., & Çepni, S. (2003). Üstün yetenekli çocuklara verilen değerler eğitiminde öğretmenin rolü. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 1(2), 93-107.
- Hurwitz & Day, (1995). *Children and their art: methods for the elementary school*. Harcourt Brace College Publishers
- Jackson, N. E., & Butterfield, E. C., *A conception of giftedness designed to promote research*, In R. J. Sternberg & J. E. Davidson (Eds.), *Conceptions of giftedness* (pp. 151-181), Cambridge, UK, Cambridge University Pres, 1986.

- Kazu, İ. Y., & Şenol, C. (2012). Üstün yetenekliler eğitim programlarına ilişkin öğretmen görüşleri (Bilsem Örneği). *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 13-35.
- Kazu, İ. Y., & Şenol, C. (2012). Üstün yetenekliler eğitim programlarına ilişkin öğretmen görüşleri (Bilsem Örneği). *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 27.
- Karaduman, G. B. (2009). Üstün yetenekli öğrencilerde başarı düşüklüğünü önlemek için örnek bir model. *International Online Journal of Educational Sciences*, 1(1), 196-221.
- Karakuş, F. (2010). Üstün yeteneklilerin ana-babalarının karşılaştıkları güçlükler. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 127-144.
- Levent, F. (2011). *Üstün yeteneklilerin eğitime yönelik görüş ve politikaların incelenmesi*. (Yayınlanmamış doktora tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Levent, F. Üstün yetenekli öğrencilerin rehberlik ihtiyacına yönelik eğitim politikaları. *Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu*, s.35.
- Levent, f. Üstün yetenekli öğrencilerin rehberlik ihtiyacına yönelik eğitim politikaları. *Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu*, 20(2), s.213.
- Nocita, M., Stevens, A., van Wesemael, B., Aitkenhead, M., Bachmann, M., Barthès, B., ... & Wetterlind, J. (2015). Soil spectroscopy: An alternative to wet chemistry for soil monitoring. *Advances in agronomy*, 132, 139-159.
- Otacıoğlu, S. (2009). “Müzik öğretmeni adaylarının duygusal zekâ ve akademik ve çalgı başarı düzeyleri arasındaki ilişki”. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), s. 85- 96.
- Oğuzkan, F.A. (1974). *Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Özden, Y. (1999). *Eğitimde dönüşüm: eğitimde yeni değerler*. (ikinci Baskı) Ankara: Pegem Pay.
- Öğülmüş, K., & Sarı, H. (2014). Bilim ve sanat merkezlerindeki (bilsem) karşılaşılan sorunların öğretmen ve öğrenci görüşleri açısından değerlendirilmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2014(2), 254-265.
- Özkan, D. (2009). *Yönetici, öğretmen, veli ve öğrenci görüşlerine göre Bilim ve Sanat Merkezlerinin örgütsel etkinliği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara: Türkiye.
- Özsoy, Y., Özyürek, M., & Eripek, S. (1989), *Özel eğitime muhtaç çocuklar*. II. Baskı, Ankara. Karatepe Milli Eğitim Bakanlığı (2013). *Özel yetenekli bireyler strateji ve uygulama planı* (2013- 2017). Ankara, MEB. Yayınları.
- Öznacar, M. D., & Bildiren, A. (2016). *Üstün zekâlı öğrencilerin eğitimi ve eğitsel bilim etkinlikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Öğülmüş, K., Yıldırım, N., & Aslan, G. (2013). *Ücretli öğretmenlerin görevlerini yaparken karşılaştıkları sorunlar ve ücretli öğretmenlik uygulamasının okul yöneticilerince değerlendirilmesi*. *Ilkogretim Online*, 12(4), 086-1099. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ilkonline/issue/8583/106610>

- Read, H. (1960). *Sanatın anlamı*. Çev: Güner İnal-Nurşin Asgari. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Renzulli, J. S., & Renzulli, S. R. (2010). The schoolwide enrichment model: A focus on student strengths and interests. *Gifted Education International*, 26(2-3), 140-156.
- Sarıtaş, E. , Şahin, Ü. & Çatalbaş, G. (2016). İlkokullarda Yabancı Uyruklu Öğrencilerle Karşılaşılan Sorunlar . Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , (Ek1) , 208-229 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pausbed/issue/34754/384374> adresinden 05 Eylül 2021 tarihinde erişilmiştir.
- Sezginsoy, B. (2007). *Bilim ve sanat merkezi uygulamalarının değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir.
- Sezginsoy, B. (2007). *Bilim ve sanat merkezi uygulamasının değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Balıkesir: Türkiye.
- Sezginsoy B. (2007). *Bilim ve sanat merkezi uygulamasının deperlendirilmesi*, (Yüksek lisans tezi), Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Sternberg, R. J. (1985). Implicit theories of intelligence, creativity, and wisdom. *Journal of personality and social psychology*, 49(3), 607.
- Sternberg, R. J. (Ed.). (1999). *Handbook of creativity*. Cambridge University Press.
- Sternberg, R. J., Kaufman, J. C., & Roberts, A. M. (2019). 16 The relation of creativity to intelligence and wisdom. *The Cambridge Handbook of Creativity*, 337-352.
- Şahin, E. (2005). *Okulöncesi eğitimi öğretmen adayları ve öğretmenleri için uygulama kılavuzu*. Anı Yayıncılık.
- Şenol, C. (2011). *Üstün yetenekliler eğitim programlarına ilişkin öğretmen görüşleri (BİLSEM örneği)*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Üre, Ömer (2002). *Özel eğitim ve rehberlik. psikolojik danışma ve rehberlik*. (Editör. Gürhan Can), Pegem A yayıncılık. Ankara.
- Vogl, K., & Preckel, F. (2014). Full-time ability grouping of gifted students: Impacts on social self-concept and school-related attitudes. *Gifted Child Quarterly*, 58(1), 51-68.
- Yıldız, H. (2010). *Üstün yeteneklilerin eğitiminde bir model olan bilim ve sanat merkezleri (BİLSEMLER) üzerine bir araştırma*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Üstün Zeka. (2013). https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar adresinden 04 Kasım 2021 tarihinde erişilmiştir.
- Bilsem Yönergesi. (2016). http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar adresinden 04 Kasım 2021 tarihinde erişilmiştir.

- Özel Yetenekli Birey. (2018). <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar> adresinden 04 Kasım 2021 tarihinde erişilmiştir.
- Özel Eğitim Yönetmeliği. (2020). http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar adresinden 04 Ağustos 2020 tarihinde erişilmiştir.
- Üstün Yetenekli. (2018). <https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/4773> adresinden 04 Ağustos 2020 tarihinde erişilmiştir.
- Özel Yetenekli Birey. (2013). https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar adresinden 05 Eylül 2020 tarihinde erişilmiştir.
- Üstün Yetenekli Bireyin Özellikleri. (2013) http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar adresinden 04 Eylül 2020 tarihinde erişilmiştir.
- Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. (2018). https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar adresinden 04 Kasım 2021 tarihinde erişilmiştir.
- Bilsem Yönergesi. (2016). http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar adresinden 09 Eylül 2021 tarihinde erişilmiştir.
- Bilim Sanat Merkezi Öğrenci Tanılama. (2019). <https://orgm.meb.gov.tr> adresinden 09 Ekim 2021 tarihinde erişilmiştir.
- Öğrenci Tanılama Süreci. (2019). http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar adresinden 09 Eylül 2021 tarihinde erişilmiştir.

8. EKLER

Ek 1. Yarı Yapılandırılmış Mülakat Formu-1

MÜLAKAT SORULARI

ÖN BİLGİ

Yaşınız?

Öğretmenlikte hizmet süreniz ne kadardır?

Bilim ve Sanat Merkezlerindeki(BİLSEM) hizmet süreniz?

SORULAR

BİLSEM’de görev yaparken:

1. Derslerinizde ağırlıklı olarak hangi teknikleri kullanıyorsunuz? Neden?
2. BİLSEM görev tanımınız nedir? (Kadro lu-Görevlendirme)
3. Üstün yetenekli çocukların eğitimi konusunda herhangi bir eğitim aldınız mı?
4. BİLSEM’i tercih etmeden önce bu kurum ve verilen eğitim hakkında bilginiz var mıydı?
5. Öğrenci kaynaklı sorunlar yaşıyor musunuz? Yaşadığınız sorunlar nelerdir ve nasıl üstesinden geliyorsunuz?
6. Yönerge kaynaklı (uyum, destek eğitimi, BYF, ÖYG, proje üretimi/yönetimi programlarında) sorun yaşıyor musunuz?
7. Veli kaynaklı sorunlar yaşıyor musunuz? Yaşadığınız sorunlar nelerdir ve nasıl üstesinden geliyorsunuz?
8. Kurum idarecileri ile ilgili sorunlar yaşıyor musunuz? Yaşadığınız sorunlar nelerdir ve nasıl üstesinden geliyorsunuz?
9. Kurum içerisinde diğer öğretmenlerle sorunlar yaşıyor musunuz? Varsa bunlar neler ve nasıl üstesinden geliyorsunuz?
10. Okul alt yapısından kaynaklı (oda sıkıntısı, kaynak eksikliği, branşa özgü dersliklerin donanımı gibi....) sorunlar yaşıyor musunuz? Varsa bunlar neler ve nasıl üstesinden geliyorsunuz?
11. Öz yeterlilik ve öz güveninize dayalı sorunlar yaşıyor musunuz? Varsa bunlar neler ve nasıl üstesinden geliyorsunuz?
12. Çalışma saatleri ve günleriniz ile ilgili sorunlar yaşıyor musunuz? Varsa bunlar neler ve nasıl çözüyorsunuz?
13. Görev yaparken yaşadığınız başka sorunlar var mı?, Önerileriniz var mı?

9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

**** yılında ***** ilçesinde doğru. Sırasıyla Coşandere Taştepe İlkokulu, Cezine Ortaokulu ve Kayalar Sağlık Meslek Lisesi'nde okudu. 2011 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Resim-İş Öğretmenliği programına yerleşti. 2015 yılında bölüm birincisi olarak mezun oldu. 2016 yılında Bayburt Gazi İmamhatip Ortaokulu'na Görsel Sanatlar öğretmeni olarak atandı. 2021 yılında Maçka Mehmet Akif Ersoy Anadolu Lisesi'ne müdür olarak atandı. Trabzon Üniversitesi'nde 2022 yılında “Bilim Sanat Merkezleri'nde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri” başlıklı tezi ile yüksek lisans eğitimini tamamladı. Halen adı Trabzon Üniversitesi olarak değiştirilen kurumda akademik çalışmalarını sürdürmekte olup orta derecede İngilizce bilmektedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres : *****

E-Posta : *****